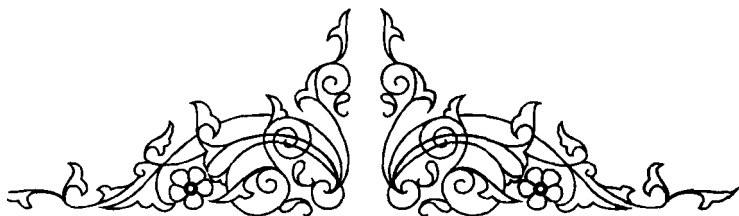

**ФАРҒОНА ВИЛОЯТ ҲОКИМЛИГИ
МАЪНАВИЯТ-МАЪРИФАТ КЕНГАШИ**

ФАРҒОНА ОҲАНГЛАРИ

Тошкент
«Академнашр»
2011

УДК: 821

84 (5Ў)6

Ф26

Фарғона оҳанглари: (альманах) / Фарғона вилоят ҳокимлиги маънавият-маърифат кенгаши; тўпловчи ва тузувчи Э.Сиддиқова; сўзбоши муаллифи И.Ғафуров. – Т.: Akademnashr, 2011. – 224 б.

И. Сиддиқова, Э. (тўпловчи).

ББК 84 (5Ў)6

Қўлингиздаги мажмуа юртимизнинг сўлим гўшаларидан бири – Фарғонада туғилиб, камолга етган қаламкашларнинг ижод намуналаридан тузилган. Улар орасида Ватанимизнинг забардаст шоирлари билан бир қаторда эндигина шеърият оламига қадам қўяётган ёш ижодкорларнинг ҳам шеърлари бор. Китоб сизга манзур бўлади, деган умиддамиз.

Тўпловчи ва тузувчи:

Энахон СИДДИҚОВА

ISBN 978-9943-373-67-9

© «Фарғона оҳанглари».
«Akademnashr» нашриёти, 2011 й.

АДИР ОЛМАСИ

Фалсафа ва фалсафий фикр, гоянинг қиммати ҳаётда билинади. У одамлар турмушини қандай ўзгартиролганига қараб баҳоланади. Фикру гоя ҳаётнинг корига яраса, чигалликларга жавоб топа олса, жароҳатларга малҳам бўлса, унинг қозонда қолиб кетмагани шу. Бадиий сўз гоҳо жуда кўп нарсаларга қодир. Гоҳо ҳаётда ҳамма нарсалардан ҳам ожизроқ.

Сўзнинг кучидан умидсиз ўйларга толган чоғларида фарғоналик шоир Баҳодир Исо шундай ёзган экан:

**Қишни баҳор қилмади шеъринг,
Ағёрни ёр қилмади шеъринг,
Ё йўқни бор қилмади шеъринг,
Қўй, Баҳодир, энди шеър ёзма...**

У шеърдан кўп нарсалар кутади: шеър Оролга сув бўлишини, ерда бугдой бўлиб унишини, халқни ўстириши ва унинг қалбига илҳомлар солишини истайди. Лекин кўз ўнгида бу ишлар содир бўлавермаганда умидсизлангандай, шеъринг шундай улуғ, олижаноб ишларни адо эта олмади-ку, энди бу беҳуда машғулотни ташласанг ҳам бўлади, деган аччиқроқ бир қарорга келади. Албатта, бу шеърнинг сўзи. Амалда эса шоир бу қарордан кейин ҳам қанчалаб чиройли, таъсирли, самимий шеърлар ёзди. Элик ёшида «Яхшилар бор яхшиям...» деган нозанин бир китобини нашр қилди...

Сукроту Афлотун, Арастулар неча минг йиллар оша ҳамон тирик. Уларнинг ғоялари инсоният жамиятлари тизимларида ҳамон ўсиш-ўзгаришларга хизмат қилади. Фикрнинг тириклиги ва ҳаракати одамларнинг тириклиги ва ҳаракатларига боғлиқ. Ҳар қандай гўзал ноёб гул уч кун сув ичмаса, қурийди. Гулга оби ҳаёт, фикрга эса ҳаракат... Шеър ва ҳаётнинг ўзаро муносабат ва алоқалари, таъсирлари деганда Фафур Фуломнинг «Сен етим эмас-

сан» ёки Эркин Воҳидовнинг «Ўзбегим» шеърларини эслаш кифоя. Қанчадан-қанча етимларнинг бошларини силади, уларнинг қалбларига умидбахш ёлқинлар сочди, одампарварлик, миллатпарварлик, гурур ва ҳаракатга чорлади бу каби шеърлар. Шеър инсон ва инсониятнинг метофорик хотираси. Хотира эса, доим тирик сабоқлар билан ишлайди.

Фарғонанинг Чимёнида Шоҳимардон этакларидан бошланиб, то Поп томонларгача узайиб, узана тушиб боргувчи фаройиб баланд адирлар бор. Бир-бирларига уйғун чўзилиб борган икки адир оралаб бир сой узоқ шалдираб йўл босади. Уни Олтиариқ ва гоҳо Чимёнсой ҳам дейдилар. У икки адир ўртасидан оқиб, бир-бирига уланиб кетган боғлар, экинзорлар, теракзорлар, тўқайзорларни ажиб бир нашъага фарқ қилади. Теракзорлар ва боғзорлар оралаб қишлоқлар кетма-кет уланиб кетади. Чимёнга борган кезларим мен ҳазрат Ҳувайдонинг серфайз зиёратгоҳидан сой бўйлаб бир неча санаторийларнинг обод манзилларидан ўтиб, то Хонқизгача сайр қилиб боришни яхши кўраман. Бу ерлар, бу содда меҳнаткаш одамлар, теракзорлар, боғлар, қўйларини ўтлатган чўпон-чўлиқ болалар, ер қазиб, мрамар ахтарган ўсмирлар ва мана бу ер юзидаги жаннат оралаб келаётган, суви Кавсар сувидан ҳам ширин ва ёқимли Чимёнсойни кўрмай, унинг мангу симфониясини эшитмай кетсам, нима бўларди, дейман? Нотамом ва нотугал ўтиш бўлмасмиди ўша? Булар-ку теграмни қуршаган фаровон муҳит... шамоллар бунда беҳад сарин... ҳаволар бунда ипақдан майин. Айниқса, тушдан сўнг бу адирларда ҳеч таърифга сиғмайдиган еллар ҳувиллаб эсиб туради. Тушдан кейин мен қўлтиғимга бир қанча китобларни қистириб, сарбаланд адирларга кўтарилиб бораман ва ҳар қадамда тўхтаман, тўхташга мажбур бўламан: ҳар қадамда бир бошқа манзара, бир бошқа гўзаллик, тин олиб, уларга тўймай қарайман, ҳар бир чизигини ёдимда сақлаб қолишга жазм қиламан, лекин бу ёшда жазмим муяссар бўлгаймикин, хотирам унсурлари панд бермасмикин? Оёқларим остида сарвнинг нимта-

тир сариқ чечаклари гилам каби ёйилган сарғимтир майсаси, улар худди одамлардай шағалли заминга маҳкам ёпишган, гуллаш, яшаш, қуёш, ой, еру замин, мўъжиза-кор обу ҳаволар билан тиллашишга интилади. Майда қумтошлар оёқ тагида шиғирлайди. Адир худди оёғингиз остида шеър ўқиётгандай эшитилади. Менга бу товуш пором ёқади. Миям қаватларига қандайдир ором ва осудалик кириб боради. Беихтиёр Навоийнинг:

**Хилъатин то айламиш жонон қизил, сориг, яшил,
Шулаён оҳим чиқар ҳар ён қизил, сориг, яшил, –**

деган мўъжизий байти ёдимга тушади. Назаримда Навоий бу «қизил-сориг-яшил»ни худди қўшиб ёзгандай туюлади. Бу баҳорнинг ранги, кўп ранглар қўшилган битта ранг. Кўнгил бу ажиб ранг ичида чўмилади, рангдан денгиз яратади ва ўзи ҳам баҳор ранги денгизига дўнади. Ҳозир Чимён манзаралари шундай қизил-сориг-яшил ва мундай ўқиш учун олиб чиққан китобларимга боқсам, не ҳайратга чўмайки, Мақсуда ва Марҳабонинг китоблари ҳам айни шу қизил-сориг-яшиллик ичра ял-ял ёнарди. Унга десам, Алишер ва Энахоннинг китоблари ҳам ҳазрат айтган рангга чулғанганди. Рассом бу рангларни аллақандай савқитабий билан топган ва бу ранглар Фарғона ранглари билан тамомила уйқаш эди...

Яна ўша пастдаги боғ ва экинзор рўпарасида баланд адирда ўтирдим. Марҳабонинг «Дунёнинг бир қавати» деган китобини очдим... Ўлай агар, биз кўзи юмуқлардан эмасмиз. Аммо негадир худди кўзи юмуқлардай яшаймиз. Марҳабонинг шеърлари билан энди танишяпман, ҳолбуки, у аллақачон бир қанча қўшиқлар китобларини чиқариб, анжуман-издиҳомларда шеър ўқиб, сўз айтиб, шеърлари халқ орасида кенгина тарқалган, севиб куйланар, ёдланар, давраларда айтиларкан... Халқ ўзига яқин шеърнинг маънисига, мевасига ўзини танқидчи деб солланиб юрганлардан анча олдин тушуниб етибди, ёд олибди, турмуш маъракаларида ўзига маънавий бир та-

янч санабди. Унинг 2008 – 2009 йилларда чиққан «Дунёнинг бир қавати» ва «Шукур, шукур, минг шукур» деган китобларини мана шу Чимён адирларида тушдан кейинги эсган сарин шамол бағрида ўтириб ўқидим. 2010 йилнинг апрели, аммо ҳали савр кирмаганди. Баъзи сўзлар, жумлалар, етакчи мотивлар боқиб турган тўлин ойдек, оқиб турган айқин сойдек ёқади ва ҳузуру ҳаловат олиб киради кўнгилга. Чимён адирларининг энг баланд, энг шабада ғириллаб елган жойида, атрофимда боғларга бурканган қишлоқлар, фақат Марҳабонинг эмас, Мақсуда Эргашеванинг «Кўнгил кишилари», Баҳодир Исонинг «Яхшилар бор...», Энахон Сиддиқованинг «Ишқ ифори», Али Қамбарнинг «Оқаётган сабр», Исмоил Маҳмуднинг салмоқли маъноли ғазаллари, Алишер Ибодиновнинг «Соҳил яқин», Эрдават Одиловнинг «Киткон. Шодмон ўғри» романлари, Охунжон Ҳакимовнинг шеърлар сайланмаси, ибратли хотиралар китоби (ўттизинчи, қирқинчи, эллагинчи йилларнинг алам-аччиқ эсловлари тасаввурим бурчакларини машғал ёқиб ёритгандай бўлди). Аммо Тиловодди Жўраев, Алишер Ибодinov, Эрдават Одиловларнинг диққат-эътиборга лойиқ романлари, қиссалари, ҳикоялар туркумлари алоҳида мавзу очиб таҳлил этишни талаб қилади. Эрдаватнинг трилогияси «Фарғона тонг отгунча»дан кейин ёзилган ва ўша проза йўлини давом эттираётган аҳамиятга сазовор ҳодисалардан... Бу ерда эса ҳозир бир чимдим райҳондай шеърлар устида суҳбатлашайлик. Тоғ тизмалари, ўзбек қишлоқлари, боғотлар, қизил-сориг-яшил адирлар, фақат Фарғонада эсадиган ғир-ғир шамоллар қуршовида ўқиганим учунми, лаззатлар табиатнинг тароватига қўшилиб кетгани учунми, китоблардан бунчалик фароғат туйган эмасдим. Бўлмаса, худди шу кунларда, балки пича илгарироқ Семюзл Беккетнинг «Моллой» ва «Гўзал ва яна бошқа аёллар ҳақидаги орзулар» романлари, Эжен Йонесконинг «Каркидон», «Сочсиз қўшиқчи», «Холис қотил» пьесаларини ҳам ўқиб, илгари менга нотаниш бўлган сўз оламларига фарқ кўмилиб юргандим. Беккет, онг оқими, абсурд адабиётлари қайда-ю, Марҳабо ва

Мақсуда қайда, жуда қизиқсиз-да сиз ҳам, дейсиз ҳойна-ҳой...

Лекин у сўзларнинг олдида бу сўзларнинг қадри асло паст эмаслигини кўрдим ва сездим. Марҳабо ва Мақсуда, аввало, халқнинг жигарпораси бўлиб ёзишади, деб ўйладим. Уларнинг шеърларини ўқиганда узоқ ўтмишдаги барча мунис, маъсум, маъсуд нарсалар кўз ўнгимда тирилгандай, тасаввуримда Нодира, Увайсий, Маҳзуналарни кўргандай, уларнинг ўз офизларидан ўз турфа лаҳжаларида ғазал тинглагандай қувондим. Марҳабо қандай қилиб бунчалик равшан, ўта аниқ ва аниқлигида мусаффо сўзлар, жумлалар топади, нозик халқона қайтармалар қилади, сўзлар, қофиялар, ташбеҳлар ҳеч бир тўсиқсиз, ҳеч бир сохталиксиз тинглаётган кишининг кўнгиламамига оқиб киради. Бундай юксак маънодаги шеъринг соддалик ва халқоналик Машраб, Ҳамза, Яссавий, Боқирғонийларнинг мулку фасонаси эди, энди бу фасонатарозлик Марҳабода қайта туғилибди ва ҳақиқий халқона шеърнинг сифати, фасоҳати, хосиятига айлана қўйибди. Бунда жунун аёлнинг ҳасби ҳоли, турмуш чигалликларини еча оладиган зийнатли ақл-фаросати, нозик таъби ва ўта мувозанатини топган нафис ҳиссиётлари билан тутшиб, бир жон-бир тан бўлиб, катта шеърининг гўзал фариштаси дунёга келибди.

Бу шеърлар билан илк бора ошно тутинаётганда Чимён боғларида олмалар ва беҳилар чаман бўлиб гуллаганди. Қизил-сориг-яшил майсаларда ўтириб, ҳов пастдаги боғларнинг кўк масарратига қарайман. Худди рўпарамда анча пастда бир парча кафтдек ер майдалаб чопилган, текис ариқчалар тортилган, у ерни кўҳна ўриклар, тутлар, зумрад буталар ўраб туради. Салгина чапроқда чоғроқ бир тепа, унда гуркираб очилган қизғалдоқлар еллар билан рақс тушиб тебранади ва атрофга ажиб шуълалар сочади. Чопилган, сарғайиб турган ернинг қоқ ўртасида бир улкан олма дарахти шундай қийғос гуллаганки, улар орасидан шох-бутуқлар кўринмайди. Уч кунгача адирнинг худди мана шу ерига чиқиб, шу қўшиқдай гуллаётган ул-

кан олма дарахтини томоша қилиб ўтирдим. Олмадан оқ шуъалар, лолалардан қизил шуъалар ёғиларди. Бу шуъладорлик бағирдор шуъладорлик эди, у нимаси биландир Энахон, Мақсуда, Марҳабо, Матлуба, Малика, Зухра, Баҳодир, Фулом Фатҳиддин, Али Қамбар шеърларига туп-тус ўхшаб кетарди. Шунда мен фарғоналик ижодкор дўстларимнинг шеърият ва прозадаги изланишлари асл Фарғона табиатига нақадар уйғун ва мувозий эканлигини ҳис қилдим. Табиатдан жонузорлик, адаб сарришталари, андиша тилсимлари ёғилгандай, уларнинг асарларида ҳам худди шу нарсалар аксланарди.

Табиат бағрида хаёл суриб, бир сирни пайқадим. Марҳабо турмуш, инсонлар ҳаётидан бир бош мотивни ахтариб топса, сўнг уни тўхтатиб бўлмас экан. Шеъринг илҳоми жўш уриб, сўзлар тушдан кейинги еллардай қуюлиб келаверар экан. Бош мотив Яссавийда, Ҳамзада, Машрабда шундай буюк илҳом манбаи эди. Бизнинг Мамаюсуф ҳам бош мотив топса, илҳоми парвозида тўхтамай, баландлаб бораверарди. «Халқ бўл элим», деган мотивни кашф этдим, илҳоми селдай тўхтамасди. Марҳабонинг етакчи мотивларига қаранг: «Бировнинг боласи уйимда», «Қизим, қайнонанг – тилло», «Қуда бўлдик», «Навоийга қўшни бўлсам», «Биз куйдириб кетган йигитлар», «Ушаб-туринг», «Қутуласан-а, қутуласан» ва ҳоказо. Марҳабо ўзи ҳаётда кашф этган мотивларни ўта нафис бир дид билан камолот чўққисига кўтаради, янги мазмунлар очади. Ҳар бир мисраси хотирага тўсиқ билмай жойлашади, эзгу ҳислар уйғотади.

Мақсуда Эргашевани ўқиб ўтириб эса у нега китобини «Кўнгил кишилари» деб номлаганлигини англаб етгандай бўлдим. Фарғоналикларни шоиранинг шу сўзи орқали билгандай эдим. Фарғоналиклар каттаю кичик – ҳаммалари чин маънода кўнгил кишилари. Улар кўнгил измига, кўнгил амрига, кўнгил қарорига юрадилар, оламни худо ато этган кўнгил ойнасида кўрадилар, бу ойна ноёб андиша ҳиссиёти билан сайқалланган, ҳеч ким андишанинг отини фарғоналикчалик авайлаб, ҳоритмай минолмайди. Шу

жонузорликка эътибор тортаман десам, ният қилсам,
Мақсуданинг бир шеърини келтирмасдан ўтолмайман:

**Юксалади забаржад боғлар,
Қўлтиғига қисиб гулларин.
Яратганга айтиб саловат
Кўкка чўзар зумрад қўлларин.
Кезиб юрар боди саболар
Ўсмир каби қўшиқлар айтиб.
Улар билан гулранг лаҳзалар
Ўтиб кетар, келмайди қайтиб.
Мен айланиб шул боғ ичинда,
Бармоқларим тупроғ ичинда,
Туйгуларим япроғ ичинда,
Жисму жоним титроғ ичинда...**

Одам боққа кирса, шунчалар титроққа тушади, одам тупроқни шунчалар теран ҳис қиладими, одам ҳаётдан боққа, боғдан ҳаёт ва умрнинг ўткинчилиги, лаҳзаларнинг такрорланмаслиги фалсафаси ичига шундай табиий ва гўзал бир тарзда ўтадими? Мақсуданинг шеърлари ҳаёт – боғ-тупроқ фалсафасига тўла ва бу шоирона фалсафа нақ гулларнинг япроқларига ёзилганга ўхшайди. Мақсуданинг шеърлари боғ фалсафасини ўзига хос талқин қилган шеърятдир, катта, умуммиллий шеърятнинг ярашиқли давоми.

**Менинг гулзоримнинг шу туришида
Жамолинг шуъласи бордир, билурман.
Агар насиб этса, ҳар бир чечакнинг
Ҳар бир япроғига бир шеър қилурман...**

Мақсуданинг шеърларини ўқиганда бу чин ва ҳақ ваъда эканлиги ва шоира унинг уддасидан тамомила моҳира бир қаламкаш каби чиқишига ишонч ҳосил қиласиз. Ва нега бу ерда Баҳодир тўғрисида икки офизгина сўзламай. Баҳодир ўсмирлигидаёқ ҳассос ва ўта ҳалол, сами-

мий, эътиқоди мустаҳкам, виждон овозига қулоқ тутиб иш тутадиган ижодкор. У қулоқликда моҳир бўлганидек, шеърда ҳам заргар. Ҳеч кимга ўхшамаган фикрлар шеърларини тўлгин ва жозибали бир мақомга кўтарган. Фарғонанинг яна бир тимсоли бу – журналист, шоир, жамоатчи Омон Ҳошим. Унинг шоирликка даъвоси йўқ. Лекин шеърлари маънавият ва ҳур ахлоқнинг чашмасидай қайнайди. Унинг ҳаёти неча-нечалаб романларнинг мавзуси. Қанча-қанча ярашмасларни яраштирган, қанча ризқи яримталарнинг ризқини бутун қилган, йиқилганларни турғизган, адашганларни тўғри йўлга олиб чиққан бу инсон ғамгузорлик, матонат ва шайдоликнинг тирик тимсолидир. У Фарғонага келбат бериб туради.

Ҳазратларимизни кўрмасак, йўқламасак, ҳасратларимиз ортади. Ҳазрат Ҳувайдо...

Ростми-ёлғонми, Ҳувайдо бир олма нави етиштирди. У буруннинг қонидан ҳам қизил, асалнинг болидан ҳам ширин, қуртламас, қаримас, ҳосил беришдан тўхтамас эди. Ҳувайдо ҳар кез шу қизил олма фарқ пишганда бир этакка солиб баланд адир устига чиқар ва Марғилон, Риштон, Олтиариқ, Киткон, Водил томонларга қараб ирғитарди. Фарғонада шу олтин олма кўпайсин ва авлодларга насиб этсин, дерди. Марҳабо, Мақсуда, Энахон, Матлуба, Зухра, Исмоил, Баҳодир, Фулом, Тилаволди ва яна неча-нечалаб ижодкорлар бугун Фарғонада ҳазрат Ҳувайдо сочган олмалар каби ўз ижод боғини обод этишяпти. Уларнинг, Мақсуда таъбири билан айтганда, оддий ўғитлари куйдай жаранглайди ва ўзига эътибор тортади. «Ўсган сари умр дарахти Олтинланиб боради ботин», дейди яна Мақсуда. Фарғона азалдан шуъла таратувчи макон саналади. Шунинг учун у ерлик одамларнинг ички гўзаллик касб этишга интилишлари ғоятда табиийдир.

* * *

Фарғона адиблари, шоирларининг умуммиллий адабиётимиз равнақига қўшаётган ҳиссалари катта. Пайдарпай чиқаётган, замон ва тарих воқеаларини ёритаётган,

давр кишиларининг тез ўзгариб бораётган воқелик қай-новларида ўз ўрнини топиш, меҳнат билан ўз бахт-иқболини яратиш, излаш-интилишларини ҳаққоний ёритиш, бадий таъсирчан тасвирлаётган эътиборли романлар, қиссалар, хотиралар, драмалар, шеърий асарлар – Ўзбекистон Президентининг маънавият, маданият, санъат, бадий адабиёт, журналистикани ривожлантиришга кўрсатаётган амалий ғамхўрлигига муносиб жавобдир.

Фарғона ҳокимлиги кейинги йилларда маданият, санъат, бадий адабиётга доимий эътибор кўрсатиб, бир қанча йирик салмоқли тадбирларни амалга оширди, ижодкорларни асарлар ёзишга илҳомлантириш ва рағбатлантириш чораларини кўрди. Ўзбекистон Мустақиллигининг 19 йиллигига бағишланган салмоқли китоблар нашр этилди. Фарғона ижодкорлари бу меҳрга жавобан илҳом ва ғайрат билан ижод қилиб, жуда гўзал асарлар яратиб, меҳр билан жавоб бермоқдалар. Фарғонани азал-азалдан шoirлар, ҳофизлар, улуғ алломалар юрти, меҳр-оқибат юрти деб билишади ва таърифлашади. Бу – оппоқ нур ўлкаси. Бу нур унинг сарбаланд тоғларидан, қолаверса, тоғлардан ҳам сарбаландроқ, сарватлироқ одамлар қалбидан фавворадай отилиб, ёғилиб, оламини ёритиб туради. Бу тоғларда оппоқ нурнинг Хувайдо ва Ҳазиний чўққиси, Муқимий ва Нодира чўққиси, Ҳамза ва Чархий чўққиси, Йўлдош Сулаймон чўққиси, Эркин Воҳидов, Анвар Обиджон, Охунжон Ҳаким, Иқбол Мирзо чўққилари порлоқ зиё таратиб туради.

Фарғона шеърияти ҳамиша шу нурли чўққилар сари бўй чўзиб ўсади, илҳомларини улардан олади ва инсоний, ҳаётий файзу нишоб топади.

Иброҳим ҒАҒУРОВ

**Эркин ВОҲИДОВ,
Ўзбекистон Қаҳрамони,
халқ шоири**

ЎЗБЕГИМ

(Қасида)

Тарихингдир минг асрлар
Ичра пинҳон, ўзбегим.
Сенга тенгдош Помир-у
Оқсоч Тиёншон, ўзбегим.

Сўйласин Афросиёб-у,
Сўйласин Ўрхун хати,
Кўҳна тарих шодасида
Битта маржон, ўзбегим.

Ал-Беруний, ал-Хоразмий,
Ал-Фароб авлодидан,
Асли насли балки Ўзлуқ,
Балки Тархон, ўзбегим.

Ўтдилар шўрлик бошингдан
Ўйнатиб шамширларин
Неча қоон, неча султон,
Неча минг хон, ўзбегим.

Тоғларинг тегрангда гўё
Бўғма аждар бўлди-ю,
Икки дарё – икки чашминг,
Чашми гирён, ўзбегим.

Қайсари Рум найзасидан
Бағрида доғ узра доғ,
Чингизу Боту тифига
Кўкси қалқон, ўзбегим.

Ёғди тўрт ёндин асрлар
Бошингга тийғи камон,
Умри қурбон, мулки торож,
Юрти вайрон, ўзбегим.

Давр зулмига ва лекин
Бир умр бош эгмадинг,
Сен – Муқанна, сарбадор – сен,
Эрксевар қон, ўзбегим.

Сен на зардушт, сен на буддий,
Сенга на оташ, санам,
Одамийлик дини бирла
Тоза имон, ўзбегим.

Маърифатнинг шуъласига
Талпиниб зулмат аро,
Кўзларингда оқди тунлар
Кавкабистон, ўзбегим.

Тузди-ю Мирзо Улуғбек
Кўрагоний жадвалин,
Сирли осмон тоқига илк
Кўйди нарвон, ўзбегим.

Мир Алишер наърасига
Акс садо берди жаҳон,
Шеърият мулкида бўлди
Шоҳу султон, ўзбегим.

Илму шеърда шоҳу султон,
Лек тақдирига қул,
Ўз ерида чекди гурбат,
Зору нолон, ўзбегим.

Мирзо Бобур – сен, фигонинг
Солди олам узра ўт,
Шоҳ Машраб қони сенда
Урди тугён, ўзбегим.

Шеъриятнинг гулшанида
Сўлди маҳзун Нодира,
Сийм танни ювди кўз ёш,
Кўмди армон, ўзбегим.

Йиғлади фурқатда Фурқат,
Ҳам муқимликда Муқим,
Нолишингдан Ҳинду Афғон
Қилди афғон, ўзбегим.

Тарихинг битмакка, халқим,
Мингта Фирдавсий керак,
Чунки бир бор чеккан оҳинг
Мингта дoston, ўзбегим.

Ортада қолди кўҳна тарих,
Ортада қолди дард, ситам.
Кетди ваҳминг, битди заҳминг,
Топди дармон, ўзбегим.

Бўлди осмонинг чароғон
Толе хуршиди билан,
Бўлди асрий тийра шоминг
Шуъла афшон, ўзбегим.

Мен Ватанни боғ деб айтсам,
Сенсан унда битта гул,
Мен Ватанни кўз деб айтсам,
Битта мужгон, ўзбегим.

Фахр этарман, она халқим,
Қўкрагимни тоғ қилиб,
Қўкрагида тоғ кўтарган
Танти деҳқон, ўзбегим.

Ўзбегим деб кенг жаҳонга
Не учун мадҳ этмайин!
Ўзлигим билмоққа даврим
Берди имкон, ўзбегим.

Мен буюк юрт ўғлидирман,
Мен башар фарзандиман,
Лекин аввал сенга бўлсам
Содиқ ўғлон, ўзбегим.

Менга Пушкин бир жаҳон-у,
Менга Байрон бир жаҳон,
Лек Навоийдек бобом бор,
Кўксим осмон, ўзбегим.

Қайга бормай бошда дўппим,
Фоз юрарман гердайиб,
Олам узра донғи кетган
Ўзбекистон, ўзбегим.

Бу қасидам сенга, халқим,
Оқ суту туз ҳурмати,
Эркин ўғлингман, қабул эт,
Ўзбегим, жон ўзбегим.

БИР НИҲОЛ

Ватандош, боғингга бир ниҳол қада,
Бу ниҳол номини Яхшилик ата.

Ниҳолнинг ёнига бир гул экиб қўй,
У гулнинг номини Гўзаллик деб қўй.

Гулу ниҳолингга бахш этиб ҳаёт,
Сув бер ва бу сувга Мехр деб қўй от.

Сендан фарзандингга боғ қолсин, эй дўст,
Боғинг Ватан дея ном олсин, эй дўст.

ЎЗБЕКИСТОН БОҒЛАРИГА ҚАЙТИБ КЕЛДИ БУЛБУЛЛАР

Бугун саҳар булбулларнинг чаҳ-чаҳидан уйғондим,
Шоҳимардон тоғларида бир яйрадим, қувондим.

Бир-бирига навбат бермай қўшиқ айтди булбуллар,
Шукр бўлсин, боғларимга яна қайтди булбуллар.

Неча замон ноёб эди ўлкамда бу тарона,
Неча замон булбулларни соғинганди Фарғона.

Томигача пахта эккан элда нетар булбуллар?
Осмонидан заҳар ёққан юртдан кетар булбуллар!

Чаманзорлар шудгор бўлса, булбул қандоқ яйрасин,
Эрк қушчаси эрк йўқ жойда қандоқ қилиб сайрасин.

Мана, бу кун боғларимга қайтиб келди булбуллар,
Хур Ватанга ҳур қўшиқлар айтиб келди булбуллар.

Мен ҳам энди қаламимни шеърлар учун чархлайин,
Бу сеҳрли таронани ғазалларда шарҳлайин.

Бугун саҳар булбулларнинг чаҳ-чаҳидан уйғондим,
Шоҳимардон тоғларида бир яйрадим, қувондим.

Чаманларда шўх сайрасин, завққа тўлсин булбуллар,
Қайтмас бўлиб Ватанимга келган бўлсин булбуллар.

ҲАММА БОЛАМ, ДЕЙДИ

Ҳамма болам, дейди.
Шу кори олам!
Бола улғайиб, сўнг у ҳам дер болам,
Сув пастга оқади.
Ота меҳрини
Фарзандига бериб, қарз узар одам.

МЕНДА БОР ИШҚ ИЧРА ҒАМ...

Менда бор ишқ ичра ғам,
Ҳажр ичра дард ул ойда йўқ,
Дардни дард билмас кишига
Сўзламоқдан фойда йўқ.

Кўзёшим кўрганда сой ҳам
Шарқираб кулса, не тонг,
Бор менинг кўксим аро
Тошқинки, ҳеч бир сойда йўқ.

Дард билан қормиш илоҳим
Лойимиз тақдир азал,
Ўзга дардин англамоқ лек
Биз қорилган лойда йўқ.

Олам аҳли ичра дилдош
Ислама, кезма жаҳон,
Зарга зор ҳар ерда бордир,
Зорга зор ҳеч жойда йўқ.

Майли, зарсизларга бўлсин,
Менга зор ишқ ичра бас,
Бу хазинам аҳли дунё
Ичра ҳеч бир бойда йўқ.

КУЗАТИШ

Маъсум кўзларингда севинч бир олам,
Мурғак кўнглинг ичра дунё ҳаяжон.
Бугун қўймоқдасан мактабга қадам,
Мустақил юртимга тенгдош болажон.

Отанг ғурурланар, онанг билмас тин,
Бувинг бўйларингдан юз бор айланди.
Янги ҳаёт сенга муборак бўлсин,
Озод Ватанимнинг озод фарзанди.

Биринчи сентябрь, биринчи наҳор,
Биринчи қўнғироқ, биринчи таълим.
Осмонинг беғубор, дилинг беғубор,
Бахтли кун дунёга келган асалим.

Сени кузатаркан, ойижон эмас,
Фаришталар сочинг тараб турибди.
Хаёлимда шу бир хонадон эмас,
Олам йўлларингга қараб турибди.

Ойдин истиқболинг, иқболинг билан
Кўнглимнинг энг ширин хаёлидирсан.
Ниҳолсан, эртанги камолинг билан
Умидлар юртининг тимсолидирсан.

Кўнглим тўла сенга ҳавас ва зиё,
Ўзинг ўз, сўзинг сўз, мутелик абас.
Ўзга тил, бегона маслағу маъво
Энди сенга азиз, мукаррам эмас.

Ҳур мамлакат сенинг, ҳур юрак сенинг,
Буюк тарих сенинг, сенинг замонанг.
Инқилоб зуриёди эмас Ватанинг,
Қуллуқдан бошланмас миллий таронанг.

Шукр, шундоқ кунга етказди тақдир,
Ёруғ пешонангдан, кел, битта ўлай.
Юксакларни кўзла, қарчиғай, ахир,
Полапон бўлса ҳам зоти қарчиғай.

ВАТАН ИСТАГИ

Бу Ватанда бир Ватан
Қурмоқни истайдир кўнгил,
Ўзни озод қуш каби
Кўрмоқни истайдир кўнгил.
Бу Ватан тимсоли бўлса,
Тонг қуёши шуълавор,
Шуълалар қўйнида чарх
Урмоқни истайдир кўнгил.
Ул Ватанда байроқ – инсоф,
Туғи – сарҳад, муҳри – меҳр,
Сарҳад узра соқчидек
Турмоқни истайдир кўнгил.
Ким бу тупроқ қадрин истар
Айламоқ тупроққа тенг,
Кўзига тупроқ билан
Урмоқни истайдир кўнгил.
Ул Ватан елкаларини
Маърифат уммонида
Қиблаи имон сари
Бурмоқни истайдир кўнгил.
Бас, етар ёлғон саодат,
Ёлғон эрк, ёлғон Ватан,
Хуррият завқини чин
Сурмоқни истайдир кўнгил.
Қутлуғ истиқлол кунида,
Эй Ватан, бағрингда шод
Эркин ўғлонинг бўлиб
Юрмоқни истайдир кўнгил.

ДЎСТЛАРИНГ БЎЛСИН

Бир кам дунё.
Сен ҳам бир банда.
Майли, каму кўстларинг бўлсин.
Лек кўрганда шод, кўрмаганда
Соғингувчи дўстларинг бўлсин.

Уларга дил тўла ҳимматинг,
Меҳр тўла кўзларинг бўлсин.
Қайдасан, деб, бузиб хилватинг,
Босиб келар дўстларинг бўлсин.

Севин, улар тегса жонингга,
Ишдан қўйса, кул, яйра, кулдир.
Келмай қўйса биров ёнингга,
Дунё охир бўлгани шулдир.

ТЎКИСЛИК

Бутликка не етсин,
Камликдан кўра
Инсон тўкис бўлиб юргани яхши.
Аммо яратгандан бир бахтни сўра,
Нимангдир етмасдан тургани яхши.

Шукрона дилингда ошно бўлсин-у,
Армоним йўқ, десанг хато бўлади.
Дунёнинг энг кўҳна фалсафаси бу:
Орзу ўлса, ҳаёт адо бўлади.

Анвар ОБИДЖОН,
Ўзбекистон халқ шоири

ЕР

Бўшлиқда тиргаксиз ғилдираб,
Қанотсиз бўзлаган олам бу.
Гоҳ Ойдан, гоҳ Кундан нур тилаб,
Сарсон гиз-гизлаган олам бу.

Очилган баҳрими ўрмонлар,
Тўккан кўз ёшими уммонлар?
Кўксида гар ўтли вулқонлар,
Бош-пути музлаган олам бу.

Кўз-кўзлаб тошқинда қудратин,
Тўфонга жо айлар шиддатин,
Кашф этиб тоғларнинг ҳайбатин,
Денгизни тузлаган олам бу.

Ҳокимдир қонунлар ўрнатиб,
Панд едик баъзан эс ўргатиб,
Минг аср сирларин қўзғатиб,
Ҳикматлар сўзлаган олам бу.

Тулпорни қамчилаб қистармиз,
Фурсатдан ўзмоқни истармиз,
Пойгада лек кўпроқ музтармиз,
Биздан ҳам тезлаган олам бу.

Дунё кенг, дўстим, сен торланма,
Шаштига мос тушмай хорланма,
Бир зум тин бергил, деб зорланма,
Ўзи тин излаган олам бу.

ОТАНИНГ ПАНДИ

Четдан табиб ахтарма,
Юртдек ботир малҳам йўқ.
Четдан ҳабиб ахтарма,
Юртдек танги ҳамдам йўқ.

Ўзингга не тиласанг,
Юртга шуни раво кўр.
Ҳатто буғдой эласанг,
Юртга унин раво кўр.

Ўз дардингни сўйларда
Юртнинг дардин сўр аввал.
Ўз тинчингни ўйларда
Юртнинг тинчин кўр аввал.

Ташқарида — келгинди,
Юрт ичида элатмиз.
Ўз нархингни бил энди,
Биз ҳам бир Бек Миллатмиз!

БИР КЕЧА

Юлдуз билмас ушбу тун
Ё сўнар, ё сўнмайди.
Бу янги ой мен учун
Ё тўлар, ё тўлмайди.

Боғ бағрида сой гувлар,
Тўлқинлари дард қувлар,
Бир бўсага ҳур сувлар
Ё кўнар, ё кўнмайди.

Айлаб титроқ нур барпо,
Дида кезар то барно,
Хаёлимга мол-дунё
Ё кўнар, ё кўнмайди.

Чечак ҳидлар йўлчалар,
Раҳмим жўшар бунчалар?
Гулга ёш-ёш ғунчалар
Ё дўнар, ё дўнмайди.

Ел басталар уқпар куй,
Ойни рақсга чорлар ўй,
Эрта ҳам бу олий тўй
Ё бўлар, ё бўлмайди.

Боқий Машраб ва газал,
Мен ўйларман бир амал,
Ҳар бир шеърим таваккал,
Ё ўлар, ё ўлмайди.

ФАРҒОНАЛИКЛАР

Неча хил ғанимлар сочди қаҳрини,
Йиғлашни билмади фарғоналиклар.
Гоҳи дўст тилса-да юрак-бағрини,
Дўст дилин тилмади фарғоналиклар.

Кўрди кўп зилзила, селни, тошқинни,
Кўрди кўп талонни, кўрди босқинни.
Кўрса-да кулбаси юзлаб ёнғинни,
Юртидан жилмади фарғоналиклар.

Берса ҳам жангларда мингталаб мардин,
Мағрур чиқди, қоқиб этакнинг гардин.
Ўткинчи қисматнинг ўткинчи дардин
Назарга илмади фарғоналиклар.

Садоқат бор жойда – диёнат омон,
Сотқинлик ёмондир, хиёнат ёмон.
Ёвга эл бўлмаган каби ҳеч замон,
Ёвни эл қилмади фарғоналиклар.

Меҳмони отда-ю, ўзлари яёв,
Кўзлари сокин-у, қалблари асов,
Зўрларин аския қилди беаёв,
Ожиздан кулмади фарғоналиклар.

Ҳануз ал-Фарғоний биз билан ўйлар,
Нодира тоабод ғазалин сўйлар,
Маъмуржон ҳар кеча «Ёлғиз»ин куйлар,
Гўрда ҳам ўлмади фарғоналиклар.

Тун чўкса, ёр эрур қасоскор сабр,
Порлоқ тонг сари йўл азал сержабр,
Ҳаёт деб курашди... дунёга, ахир,
Бекорга келмади фарғоналиклар.

ҲАЁТНИНГ ҲАР ЛАҲЗАСИ ГЎЗАЛ

Тун пардаси очилар аста,
Чиқиб келар саҳнага қуёш.
Келинчакдек бўлиб ораста,
Гул саломдан кўтаради бош.
Ҳовли гўё артилган чинни,
Йўллар гўё ювилган ойнак.
Қутлаш учун янги бу кунни
Эл оёққа турар жонсарақ...
Ҳаётнинг ҳар лаҳзаси гўзал,
Умрнинг ҳар дами ганимат.

Қаймоқ иси яйратар танни,
Дастурхонда иссиқ кулчалар.
Сув босгандек қақроқ ўзанни,
Одамларга тўлар кўчалар.
Асли, ҳатто гўдак эмизмоқ
Баробардир офир юмушга.
Ошиқарлар, юраклар қайноқ,
Биров ишга, биров ўқишга...
Ҳаётнинг ҳар лаҳзаси гўзал,
Умрнинг ҳар дами ганимат.

Дуч келади юзлаб чеҳралар,
Кўпин қайтиб кўрмоқлик маҳол.

Улар дилга яқин нақадар,
Шунинг ўзи туганмас иқбол.
Барчинойлар нигоҳида сир,
Алпомишлар кўзида яшин.
Ёшлик қайтар қалбга сочиб нур,
Эслайсан илк севги оташин...

 Ҳаётнинг ҳар лаҳзаси гўзал,
 Умрнинг ҳар дами ғанимат.

Бир маҳаллар беришган салом,
Энди эса олишар алик.
Тилларида дуо, хушкалом,
Саодатдир ҳатто кексалик.
Қулиб турган мунчоқкўз бола
«Гинчлик» сўзин солар ёдинга.
Сочларингдан эриб оқ тола,
Интиласан яна олдинга...

 Ҳаётнинг ҳар лаҳзаси гўзал,
 Умрнинг ҳар дами ғанимат.

Бу юртда алп чинорлар ўсар,
Кўк гумбазлар ўнгу сўлингда.
Бир азага кириб ўтсанг гар,
Сўнг ўнта тўй учрар йўлингда.
Гоҳ бировлар танишар илк бор,
Гоҳ йиғилар эски улфатлар.
Одамзодга дунё бўлмас тор,
То мавжуддир ширин суҳбатлар...

 Ҳаётнинг ҳар лаҳзаси гўзал,
 Умрнинг ҳар дами ғанимат.

Бош кўтармас кимдир ишидан,
Кимдир ўйлар улуғ бир режа.
Яна сирли ором қушидай
Қўна бошлар юртимга кеча.
Бугунидан эл кўнгли тўлиб,
Эртанги кун учун тўплар дош.
Анвар шоир чарчоғи бўлиб
Тоғ ортига ёнбошлар қуёш...

 Ҳаётнинг ҳар лаҳзаси гўзал,
 Умрнинг ҳар дами ғанимат.

ФАРҒОНАМ

Бахшиларнинг куйлагани, гўзал шаҳрим Фарғонам,
Шоирларнинг ўйлагани, гўзал шаҳрим Фарғонам,
Сайёҳларнинг сўйлагани, гўзал шаҳрим Фарғонам,
Сени гўё танимдаги жоним каби туйганман,
Она шаҳрим, қувончимсан, сенга меҳр қўйганман!

Осмонингда юлдузларинг милт-милт этиб ёниши,
Боғларингда булбулларнинг ширинсухан хониши,
Тонг чоғида табиатнинг ноз билан уйғониши...
Бари менга оромижон ғазалдайин туюлар,
Гўзаллигинг гўё аввал – азалдайин туюлар.

Роҳатижон сайргоҳсан, боғ шаҳарсан, боғ шаҳар!
Кеча-кундуз ижод билан қайнаган булоқ шаҳар,
Келажаги республикам тонги каби оқ шаҳар,
Қучоғингга келса ҳар ким айтмай кетмас таҳсинлар
Ва жаннатни излаганлар сенга келиб боқсинлар!

Тонг чоғида фабрикага йўл олишар қизларинг,
Жимирлатиб атласларга гул солишар қизларинг,
Қурилишда йигитлар-ла қўл олишар қизларинг,
Авлодларга илму ҳикмат ҳунар берган шаҳарсан,
Янги-янги зафарларга қулоч керган шаҳарсан.

Газламасин ёзса, ўрар ер шарини Текстил,
Шарқираган сойларингнинг бўйларида яшнардил,
Тўрт фаслинг ҳам келинларнинг сепидай ёнар гул-гул,
Қўй-чи, ўзинг гўзалликда гўё танҳо шаҳарсан,
Бир кўрганнинг то абадий дилига жо шаҳарсан!

Чиройингга боққанимда дилда тошиб эҳтирос,
Этгум сени уйқусидан турган гўзалга таққос!
Дилрабою меҳмондўстсан, ҳар фазилат сенга хос,
Меҳринг билан улғайтирдинг – меҳринг билан ёнаман,
Фахр этаман, бахтиёрман – мардуми Фарғонаман!

ФАРҒОНА ДЕРЛАР

Шавқ бирла сени Фарғонажон, Фарғона дерлар,
Бу олам аро дурдонадан дурдона дерлар.

Боғу роғларинг, азим тоғларинг бунча пурвиқор,
Ҳусну тароватда сени бир дона дерлар.

Лафзи ҳалол, сўзлари бол, қаторда норим,
Одатларинг, удумларинг шарқона дерлар.

Меваси бол, суви зилол, жаннатмаконсан,
Босган қадаминг ҳар жабҳада мардона дерлар.

Лобар қизлар-у, чақмоқдайин ўғлонларингни
Арзир минг қўшиқ бирла ғазал, достона дерлар.

Шаънингга сенинг ашъор битиб толмас Охунжон,
Хуснингга боқиб, шому саҳар мастона дерлар.

ОНА ХАЛҚИМ...

Она халқим, ҳар сўзингда қанду новвот бор,
Новвотлардан минг бир аъло мислсиз тот бор.

Ассаломдан бошлангучи каломинг борки,
Менинг учун бу дунёда, демак ҳаёт бор!

Боқиб туриб заҳматларинг, бардошларингга,
Дерман: сенда қоялардан буюк сабот бор.

Ерлар очиб, уруғ сочиб ўтар кунларинг,
Кўкрагингга булоқ бўлиб тошган мурод бор.

Олтин эмас, савоб билан обод уйингда
Ойбарчинлар, Алпомишлар, не-не Фарҳод бор!

Минг йилларнинг тафаккури шуурингда жо,
Парвозларга аҳд айласанг, сенда қанот бор.

Сен тоғлардек барқарорсан, бағрингда чунки
Муқаннадан томир суриб келган зурёд бор!

НА ҚИЛДИМ

Қўлим очиқ кетса, молу дунёсини на қилдим?
Ҳаёт билан тенг тургучи тиллосини на қилдим?

Майли, унга сажда айлаб топинсинлар ўзгалар,
Бу матоҳнинг ул шайтоний имосини на қилдим?

Ҳақман дея турфа-турфа ғавғоларга дуч келдим,
Яна бошга тушадиган савдосини на қилдим?

Ёлгон билан гоҳо сени овутмоқчи бўларлар,
Бир кулдириб, ўлдиргучи шифосини на қилдим?

Дили бошқа, тили бошқа каслар ақл бўлурлар,
Муллосифат бесубутлар дуосини на қилдим?

Тўғри сўзлаб, бир бошимга минг бир бало оширдим,
Бас-е, энди яна янги балосини на қилдим?

Дунё ғалат, чин дўст кам-у, озор бергучи бисёр,
Бу илону чаёнларнинг уёсини на қилдим?

Бир кун келиб дунё вафо қилар дерлар, Охунжон,
У дунёда бу дунёнинг вафосини на қилдим?

**Иқбол МИРЗО,
Ўзбекистон халқ шоири**

АЙТГИЛ, ДЎСТИМ

Бошинг эгиб, таъзим айла, шукрона айт
Сени гулдек эркалаган чаман учун.
Осмонларда юрган бўлсанг, тупроққа қайт,
Айтгил, дўстим, нима қилдик Ватан учун?

Кўзи қора, юраги оқ шу эл учун,
Тупроқ учун, шу юрт учун, чаман учун,
Улуғ инсон бошлаб берган шу йўл учун,
Айтгил, дўстим, нима қилдик Ватан учун?

Элдан кетиб, эл бўлганни ким билади?
Дон ахтарган гўштхўрларга ем бўлади.
Дил қонаса, она тупроқ эм бўлади,
Айтгил, дўстим, нима қилдик Ватан учун?

Қачонгача қорнинг ўйлаб ўтадирсан?
Қачонгача кўкдан чалпак кутадирсан?
Ахир Ватан битта, сен ҳам биттадирсан,
Айтгил, дўстим, нима қилдик Ватан учун?

Бунча бино қўйма заррин чопонларга,
Саратонда япроқ бўлгин деҳқонларга,
Суянгани таёқ бўлгин чўпонларга,
Айтгил, дўстим, нима қилдик Ватан учун?

Ҳеч кимдан кам эмассан, кам бўлмагайсан,
Ерда қолсанг, офтоб бўлиб куймагайсан,
Қачон белни маҳкам тортиб боғлагайсан?
Айтгил, дўстим, нима қилдик Ватан учун?

Шу сойлардан сувлар ургин юзингга сен,
Бир бор назар солгин босган изингга сен,
Шу саволни бериб кўргин ўзингга сен,
Айтгил, дўстим, нима қилдик Ватан учун?

ЙИГИТ

(Азизбекка)

Осмонга ой, йигитга от ярашар –
Туёқлари юлдуз сочсин елганда.
Йигит бўлсин кирса давра ёришар,
Қиз-жувоннинг ақли шошсин кулганда.

Мунофиқлар, ҳаромзода, каззоблар
Ош едириб, сўнг гуручин ҳисоблар.
Нари бўлсин бундай кўҳна азоблар,
Бош элмагин номард миннат қилганда.

Ота-она турган манзил – юрт бўлар,
Йўлга кирганидан кўзи тўрт бўлар,
Гугуртчўпдек омонат ва мўрт бўлар,
Йўқотмасин энди қадрин билганда.

Эрлар кўп-у, эркаклар кам замонда,
Пок аёллар кўзлари нам замонда,
Шундай фирром, шу муттаҳам замонда
Муштин ишга солсин кези келганда.

Осмонга ой, йигитга ёр ярашар,
Ҳовли борки ўлан-алёр ярашар,
Тўй кечаси ҳар неки бор – ярашар,
Кўнгли тўлсин қучоқлари тўлганда.

Дунё кезсин, ўнта тилда сўйласин,
Ўйлаганда лек ўзбекча ўйласин,
Навойни чанг бостириб қўймасин,
Мудрамасин қўлга китоб олганда.

Қайси оҳанг ёқимлироқ юракка?
Чулдир-чулдир жилға оқсин тувакка...
Бешикдаги манглайи кенг бувакка
Шу шеъримни айтсин ота бўлганда.

ЎТАР

Руҳингни эзади чилла куйлари,
Муסיқа юракдан зор бўлиб ўтар.
Тошкентнинг ёмғири довондан нари –
Фарғона томонга қор бўлиб ўтар.

Фарғона томонлар туманли, лойли,
Тумани чиройли, лойи чиройли.
Во ажаб, бугун ҳам Кумуш ва Лайли
Сочлари белида дор бўлиб ўтар.

Мен нима ахтардим, нени изладим?
Кимга эрмак бўлди гўзал ҳисларим?
Синфдош қизларим, дилдош қизларим
Кимларга кўнгилсиз ёр бўлиб ўтар.

Марҳум дўстни ўйлаб, ортади ғуссам,
Шум хаёллар ёвдек қайтади, қувсам.
Жўралар тизилиб келар кўз юмсам,
Бори йўқ, йўқлари бор бўлиб ўтар.

Ҳар ким ҳам ўзини чандон аяйди,
Савалаганда ҳам аяб савайди.
Ҳар кимса ўзини одам санайди,
Ўзининг юкига нор бўлиб ўтар.

Ҳар кимнинг ёмондир умр йўлдоши,
Эсиз йигит ёши, тузсиз нон-оши.
Фарзандига қараб эгилар боши,
Кенг дунё кўзига тор бўлиб ўтар.

Тошкентнинг ёмғири довондан нари –
Фарғона томонга қор бўлиб ўтар.
Кимга тоғ кўринса бировнинг қири –
Хор бўлиб, хор бўлиб, хор бўлиб ўтар.

БАҒДОД ПОЛВОНЛАРИ

Тўй тарқаб, ўчоққа тупроқ тушдими?
Йиқилган полвондек юраги қонман.
Бағдод курашининг гала-гаштини
Соғинган одамман, хумор инсонман.

Майдон қани, марди майдонлар қани?
Баковулар қани, фармонлар қани?
Белда белбоғи бор полвонлар қани?
Ўзимнинг ҳолимга ўзим ҳайронман.

Кўтариб уриш бор, чалиш йўқ эди,
Итариш, ёқадан олиш йўқ эди,
Ҳалол йиқитиш бор, нолиш йўқ эди,
Ҳасрати осмонман, дарди дostonман.

Рустам баҳодирлар, Тўра полвонлар,
Ўктам баҳодирлар, Жўра полвонлар...
Кўзимга мўлтирар ғўра полвонлар,
Мен эса уларга боқиб вайронман.

Ичидан зил кетиб, мағрур сиртида,
Қошига қор кўниб, қиров муртида,
Иш излаб юргандир ўрис юртида...
Мен бунда дўст излаб зору нолонман.

Эрлар Шоймардонга чиқмай қўйдими?
Эр гапини аёл уқмай қўйдими?
Ё хотинлар ўғил туғмай қўйдими?
Бағдод терагидек титраган жонман.

Мен битта болангман қир ошиб юрган,
Ўзи билан ўзи курашиб юрган,
Ҳеч ким йўқ ерларда кўксига урган
Бир чалашоирман, оғзи полвонман.

ЮРТ ҚЎШИҒИ

Бобомнинг байти бор япроқларингда,
Момомнинг тафти бор чорбоғларингда.
Онамни эслатар райҳонинг, юртим,
Дадамнинг ҳиди бор тупроқларингда.

Сўлим Хонободдан Кийиксойгача,
Қутлуғ остонадан суюк ойгача
Чироқлар юлдуздек порлар ҳар кеча,
Мудом ўт гурласин ўчоқларингда!

Тоғларинг бағрида лиммо-лим тилсим,
Минг йилким мўйсафид Шоҳимардон жим,
Сангардак қўшиғин шарҳлай олар ким?
Тилло қумлар ўйнар булоқларингда!

Мавлоно Лутфийлар улфатдир менга,
Шеър лутфи энг тотли суҳбатдир менга,
Улуғлар исми ҳам қувватдир менга,
Тугёним – ўйноқи тойчоқларингда.

Бир куйчи ўғлингман, баётим ўзинг,
Тилимнинг остида новвотим ўзинг,
Бағрим, жоним ўзинг, ҳаётим ўзинг,
Дил торим қалампирмунчоқларингда.

Қизғалдоқзорингда кўмилиб ётдим,
Биллаур шабнамларда чўмилиб ётдим,
Дунёни унутдим, ўзни йўқотдим,
Мен ҳам Ватан бўлдим қучоқларингда!

УЛУҒЛАРНИНГ ДУОСИДА

Бугун яна куйчиларнинг баётида истиқлол,
Сепларингни ёйиб юбор, кўрсин жумлаю жаҳон.
Улуғларнинг дуосида, оятида истиқлол,
Тўйларингни қутлаб келар, куйлаб келар ҳар инсон.
Бугун сени олқишлаймиз, бошларимиз таъзимда,
Кексаю ёш кўнгли – кўкси зафарингдан мунаввар.
Бугун халқим ҳимматлари қўшиқларда, назмда.
Она юртим, ҳорма энди, муборак бўлсин зафар,
Дуоларим сенга бўлсин, муқаддас она ерим,
Тилакларим, қутловларим тўёнага арзирми?
Бугун сени қутламоққа лодир тилим, лол шеърим,
Тўйхонада енг шимариб, барча ҳозир-нозирми?
Истиқлолнинг зинасига олтин гишт бўлсин ҳиссанг,
Азиз халқим, яхши кунлар ўзгинангга буюргай.
Кунлар келди, ортда қолди кўрган-кечирган ғуссанг,
Келажаги буюк бўлган мурудингдан ўргилай!
Урф-одат – қадим-қадим, оқибат – қадим-қадим,
Авлодлардан аждодларга олтин кўприк оқ пахта.
Сен-эй, фитна, майдаликни писанд этмаган, мардим,
Истиқболим, омон бўлгин, устувор бўлгин ҳардам!
Бугун яна куйчиларнинг баётида истиқлол,
Улуғларнинг дуосида, оятида истиқлол.

БИЗДАН ҚАЙТМАГАНИ

Оқибат айлаган дўсту азизлар,
Кўнгил уйимдаги меҳмоним – Сизлар.
Ўзим айтолмасам, айтар юз-кўзлар,
Кўзларим айтмаса, сўзларим айтсин,
Биздан қайтмагани Аллоҳдан қайтсин.

Билиб-билмас хато ўтмайди кимдан,
Аларнинг доғлари кетмайди кимдан,
Савобу гуноҳлар етмайди кимдан,
Савоблар айтмаса, сўзларим айтсин,
Биздан қайтмагани Аллоҳдан қайтсин.

Яхшилик гавҳардир, қолмайди ерда,
Яхшилик таънаси бўлмайди эрда,
Яхшилик туғёнда, яхшилик шеърда,
Яхшилик ҳикмати сўзларим айтсин,
Биздан қайтмагани Аллоҳдан қайтсин.

Меҳр нурун сочган саховатли дўст,
Диллар қулфин очган маҳобатли дўст,
Иззату икромли, саодатли дўст,
Иззатим айтмаса, сўзларим айтсин,
Биздан қайтмагани Аллоҳдан қайтсин.

Айтсин, кўнглим айтсин, армоним айтсин,
Танамда жон борки, дармоним айтсин,
Сизга эркалигим – фармоним айтсин,
Армоним айтмаса, сўзларим айтсин,
Биздан қайтмагани Аллоҳдан қайтсин.

Айтсин Аллоҳимга муножотларим,
Ватанга баҳшида дил оятларим,
Мендан қолар мулким – гул баётларим,
Муножотлар айтсин, баётлар айтсин,
Биздан қайтмагани Аллоҳдан қайтсин.

Қайтмас бўлиб кетган имконлар қайтсин,
Ижобат онлари, имонлар қайтсин.
Бизни-да хуш кўрган инсонлар айтсин,
Имконлар, имонлар, сўзларим айтсин,
Биздан қайтмагани Аллоҳдан қайтсин.

Малика баёти – назм дурлари,
Дўстларга дуоси, ҳам узрлари,
Сизларга ёр бўлсин бахт сурурлари,
Етмишим айтмаса, юзларим айтсин,
Биздан қайтмагани Аллоҳдан қайтсин.

ҲИЖРОНЛАР БЕКОР

Сенинг гулзорингда кезай сарсари,
Қошингда бўлайин гирдикапалак.
Сенга талпинаман, жоним, сен сари,
Йўлингга чиқаман ошиқиб, юрак.
Йўқ-йўқ, йўл бермайди андиша нигор,
Бизнинг тақдирларда фақат кутиш бор.

Қуёш ҳам қайтади ўз ётоғига,
Оқшом келар умид чироғин ёқиб.
Ўзинг шивирлайсан дил япроғига
Ва мени чорлайсан, интизор боқиб.
Йўқ-йўқ, йўл бермайди андиша нигор,
Бизнинг тақдирларда фақат кутиш бор.

Васлингни излайман термулиб ойга,
Сабо қанотида йўллайман мактуб.
Чиқиб тургин ўша сайҳонлик жойга,
Кутиб олгин мени, кутиб ол, маҳуб.
Йўқ-йўқ, йўл бермайди андиша нигор,
Бизнинг тақдирларда фақат кутиш бор.

Озорлардан тониб, ором тилайман,
Тушларимда ҳеч йўқ кўриниб тургил.

Ҳижрон тунларини тонгга улайман,
Мендан аввал йўлга тушиб борар дил.
Йўқ-йўқ, йўл бермайди андиша нигор,
Бизнинг тақдирларда фақат кутиш бор.

Орзули тонгларим борар ёришиб,
Айланиб кетаман настарин гулга.
Андиша тахтидан оҳиста тушиб,
Розимни сўйлайман ошиқ булбулга.
Бизга ҳижрон бекор, ҳижронлар бекор,
Бизнинг тақдирларда севги бахти бор.

ОЙБУЛОҚ

Сизни кутдим аста-асталаб,
Сизни кутдим узундан-узун.
Бардош тоғим кетмади қулаб,
Умид боғим барг ёзди дуркун.

Сизни кутдим аста-асталаб,
Сизни кутдим йироқдан-йироқ.
Аллоҳимдан бардошлар тилаб,
Кутиш бўлди кутганим бироқ.

Сизни кута-кута толиқдим,
Ўтди йиллар, ўтди ой, кунлар.
Тиканларга, гулга кўникдим,
Қуршаса ҳам мени жунунлар.

Туташтирмақ бўлдилар йиллар,
Қувиб кетди фурсатлар бизни.
Қиров сочди сочга фаслар,
Ажин тўри қоплади юзни.

Кута-кута айландим тошга,
Юрагимни ташладим ўйиб.
Ичу ташим тўлди кўзёшга
Ва мен қолдим ойбулоқ бўлиб.

ФАРҒОНА

Тупроқни ўпмоққа эгилар мажнунтол,
Орзусин тўсади қизғанчиқ майсалар.
Майсани эркалаб алдайди қув шамол,
Қўллари тупроқнинг юзларин сийпалар.
Нигоҳим бир дона оқ гулга бойланиб,
Анҳорда қалқийди ораста-ораста...
Мажнунтол қўлидан ўтаркан айланиб,
Оқ гулим бағримдан узилар оҳиста.
Тепада – чинорлар қаърига
Офтобми шўнғийди, билмайман.
Онажон, қизғаниб бос мени бағринга,
Мангусан,
Ғанимат дунёга мен қайтиб келмайман.

СОҒИНЧ

Тушимда онамни кўрдим, тонггача
Муҳаббат нигоҳин туйиб ухладим.
Кўнгил бора-бора қўмсайвераркан
Сўзлардан ҳам кўпроқ кўзлар суҳбатин.

Билмадим, қай куни эшик ёпди дил
Овознинг белибос ибратларига.
Кўнгил бора-бора ташна бўларкан
Осуда гурунглар ҳикматларига.

Кутганинг бошқа-ю... ҳазор ташаккур
Жилмайиб ҳол сўраб тўхтаганларга.
Боғланиб бораркан кўнгил тобора
Атойи Худо – чин йўқлаганларга.

Бағримда соғиниб ибтидоларни,
Довондан водийга учаётган най...
Кўнгил бора-бора ўхшаб қоларкан
Ипакдан тўқилган шойиларга-ей...

КЎЗ ЮМИБ ОЧГУНЧА...

Дилу жон истаги – фароғат,
Тариқча ҳимматим – овоза.
Чин ҳожатталабга меҳримнинг
Остона, равоқи кў-ўп баланд.

Кўз юмиб очгунча...
Кунларга нафсимнинг амри – шоҳ
Ва пойи-патак ҳис – вазири.
Бўйнимда тарангдир илинжнинг
Кўрингич, кўринмас занжири.

Кўз юмиб очгунча...
Тугамас ҳеч қорним ташвиши,
На қунда қўним бор, на тунда ҳаловат.
Сочга оқ тушди, лек қайдадир
Қалбимга фасли нур – балоғат?..
Кўз юмиб очгунча...
Улгурармиканман
Кўзим очишга?

ОНАМ

I

Қаттиқ боқманг кўнглимга,
Гарчи сизга ҳеч кимман.
Маликахон ойимнинг
Жонидан сув ичганман.
Парими, ҳурмиди ул,
Нафаси жамбил эди.
Бойлиги – бир ҳовли гул,
Бахти – соддадил эди.
Сарой этиб кўнгилни,
Товланарди товуши.
Ғуборгаям босмасди
Ярақлаган кавушин.
Ҳар томчи, ҳар гиёҳдан
Топиб минг завқу маъно.
Қумушдайин биттайди
Шаҳри Марғилон аро.
Ўтган ўтди, дейсизми,
Кимни аябди замон...
Лекин менинг руҳимда
Исми йўқ недир омон.
Кўпдан ортда қолмай деб,
Ким югуриб-елади.
Менинг ҳар тонг гулбаргдан
Шабнам ичгим келади.

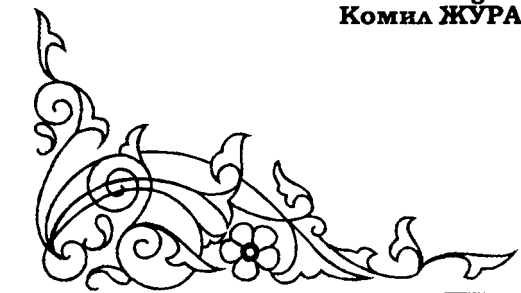
II

Қип-қизил гулларнинг ичинда
Хаёлкаш, расида, мулойим...
Гулбарглар – бу қат-қат кўнгилми,
Тонглардан яратмиш Худойим.
Боғ тўла оловранг гуллар...
Бир-биридан қизиллик талашар.
Яшиллик тахтига оқ чеҳра,
Оқ сурур қанчалар ярашар!
Чор тараф алвон гул, иши йўқ
Не туғён, не гирён кўксимда...

Оппоқ гул кўзимга сўзлади:
«Ҳаммадан яхшимсан, ўксима,
Ҳаммадан кераксан ўзима» –
Бир нурки, жисмимга элади.
Тўймадим, оқ атиргуллардан
Онамнинг ҳидлари келади.

III

Беш соатлик йўл эди
Марғилоннинг ораси,
Ўралашдим Тошканда
Марғилоннинг боласи.
Марғилонда яшарди
Оналарнинг онаси,
Нафаси жамбил, қадди
Жаннатларнинг лоласи.
Нигоҳи малҳам, сўзи
Баҳорий кўк жоласи,
Кундузлардан ёруғроқ
Кўзларининг қораси.
Эшитарди ҳаттоки
Тушларимнинг ноласин,
Не ҳам қилдим Тошканда
Шу онанинг боласи...
Шитоб кечди ой, йиллар,
Дедим: «Бандман, чорасиз»,
Манзил бўлди онамга
Соғинч тоғин қояси.
Беш соатлик йўл эди
Марғилоннинг ораси...
Қўл узатсам етгулик –
Қошу қабоқ ораси,
Ундан ҳам яқин экан
Икки дунё ораси.
Суйди, кутди ва... кетди
Оналарнинг онаси...
Бу дунёда йўқ энди
Сочиниям толаси.

БАҒИШЛОВ

*Иккинчи жаҳон урушида ва уруш
туфайли ҳалок бўлган юртдошларимнинг
порлоқ хотирасига бағишлайман.*

Ганжи-хазинамсан, она қишлоғим,
Заргар элга азал бешиксан, бешик.
Зиёга тўлдирдинг кўзим қароғин,
Оққўнғил дўстларга, эй очиқ эшик!

Тотаман беминнат нон-насибамни,
Бунёдкор деҳқонга тасанно айтиб.
Бахтим йўрғакланган буюк одамнинг
Шаънига битилур энг гўзал байтим.

Пишиқ зуволангни қорганда лойин,
Боболар айтмишлар: «ганжинг равон», деб.
Кетмон соясида ичганда чойни
Деҳқонлар атамиш «хузури жон» деб.

Кўзада сув ташиб Сарикўрғондан,
Сийнанга ўтқазиб беҳи кўчатин.
Баҳраманд бўлолмай обиравондан,
Нечалар сувга зор ўтмиш кўчадан.

Тўғонга босилмиш не-не йигитлар,
Нечалар бўғзига қадалмиш пичоқ.
Сарғайиб беҳилар, унмай чигитлар,
Оёқ ости бўлиб топталди тупроқ.

Ишламасдан бели оғрмаганлар
Сўрди меҳнаткашнинг қони – жонини.
Кимга патаг-у, кимга лаганлар
Туя қилди элнинг бурда нонини.

Кўчангдан ўтганда қадди букиклар
Букилди неча бор қаддинг, қишлоғим.
Зор қақшаб қолганда етим – ўксиклар
Тўкилди неча бор қаддинг, қишлоғим!

Фарзандлар бошига отилганда тош,
Ҳижрон азобига беролмай бардош,
Азада кўзлардан тўкилганда ёш
Тўкилмиш сенинг ҳам қаддинг, қишлоғим!

Не-не кўргиликлар кечди бошингдан,
Не кўйга солмади сени муртадлар.
Аммо ташлаб кетмай, турди қошингда
Ўзинг ўстирганинг – заҳматкаш мардлар.

Уйғондинг истиқлол садосидан шод,
Чеҳрангда балқиди эркнинг зиёси.
Азиз қучоғингда барқ урди ҳаёт,
Бўлдинг қишлоқларнинг кўркама – зебоси.

Етилди шовуллаб мевазор боғлар,
Халқингдек хушбахра, хушчеҳра, вазмин.
Ганжинг равонлигин ҳис этган чоғлар
Мен таъзим қиламан, табаррук замин!

Ҳар баҳор қулф урган ўрик гулида
Деҳқон табассумин кўраман аниқ.
Ҳар бир ниҳолингда, уйда, йўлингда
Боболар номи бор, чироғи ёниқ...

Яхшилар умрининг боқийлигидан
Сўзлашар куз чоғи олтин беҳилар.
Ганжиравонликлар сахийлигидан
Ҳар баҳор минг-минглаб ниҳол экилар.

Пахтазор гуркирар ўнгу сўлингда,
Қишлоғим, аксинг бор ҳатто дўппимда.
Сенинг меҳринг яшар элим дилида,
Хислат кўп сувингда, хасу чўпингда.

Ипақдай мулойим барно қизларинг
Хуснингни чизарлар каштага хушҳол.
Куёшда қизарган ширмой юзлари
Тўрт девор ортида топмагай завол.

Она алласида мунг – зор йўқ энди,
Бежавотир ўсар бунда кадрлар.
Дилкаш оталарнинг кўнгли тўқ энди,
Инсонлик шаъни ҳам топди кадрлар.

Эзгу фазилатлар акс этиб турган
Кўзгуга ўхшатдим сени, қишлоғим.
Ҳа, сендан қарздорман бутун умрга,
Азиз она юртим, суянган тоғим!

ВАТАН ҚЎШИҒИ

Эй! Бағри сўлим юртим, сен рамзи вафодирсан,
Тўрт фасли баҳорлик соз ҳам тоза ҳаводирсан.

Ой холми ёноғингда, шеърларда куёш ораз,
Энг яхши қўшиқларга энг яхши баҳодирсан.

Тоғларни қилиб талқон, чўлларни этиб бўстон,
Сенда шод яшар инсон, ошёни ҳумодирсан.

Ер зардир-у, сен заргар, ардоқли элим, ҳар гал
Меҳнатда забардастсан, ҳар жабҳада қодирсан.

Деҳқонсану донгдорсан, аҳдингга вафодорсан,
Измингда қатор карвон, олтин қўли нодирсан.

Аллоҳ ўзи ёққан нур кўксингда мудом порлар,
Бир умр мунавварсан, ўчмовчи зиёдирсан.

Эй Ватан! Хуш илҳоминг, шеъримда улуғ номинг,
Комил қўлида жоминг, минг дардга шифодирсан.

ТАХТУ БАХТИМ – ВАТАН...

Нағмасоз бўлган билан зоғ булбули хушхон эмас,
Зоғ биёбон излар... асло мақсади бўстон эмас.

Гулпараст эрмас эса ким гулчилик даъво қилур,
Мевазор ўрнига тол эккан асил боғбон эмас.

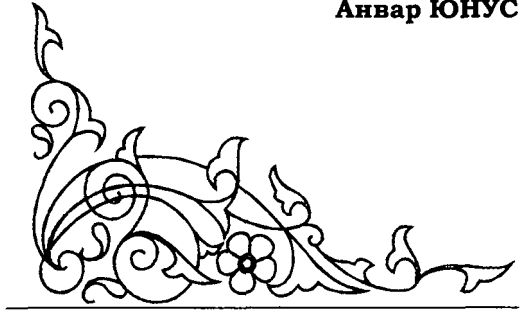
Чин саховатли киши кўкракни кермас мақтаниб,
Бу замин тошини гавҳар айламак осон эмас.

Хур Ватан – фархунда маскан – жаннаторо бир чаман,
Қўли гул доно элимдан ҳеч ҳунар пинҳон эмас.

Яхши одамлар етар соғлом нафаснинг қадрига,
Тинч замон-у, тинч ҳаётдан тонса, у инсон эмас.

Кўнглида зидлик билан келгувчилардан алҳазар!
Туз тотиб, оғзини нонга артса, у меҳмон эмас.

Тахту бахтим – савлатим деб фахр этар Комил, Ватан,
Сенга жонни бермаган фарзанд эмас, посбон эмас.

НАВОЙИ ҒАЗАЛИГА МУҲАММАС

Нур билан кўнглингни поклаб, ҳақни эт жисмингга жо,
Айлагил ёлғиз ўзига кеча-кундуз илтижо,
Ўтмасин даҳр ичра умринг лаззати майдин жудо,
Ашрақат мин акси шамсил – каъси анворул худо,
«Ёр аксин майда кўр», деб жомдин чиқди садо.

Барчага қилгил карам, лек барчадин кутма карам,
Бўлмағил ўз бошида ўтни кўриб йиғловчи шам,
Шод этолмас сени чоғир, кипригингда турса нам,
Ғайр нақшидин кўнгул жомида бўлса занги ғам,
Йўқдур, эй соқий, майи ваҳдат масаллик ғамзудо.

Май тўла биллур қадаҳдек кўринур тунда ҳилол,
Гоҳ қуёшни май кўпирган жом, дея қилдим хаёл,
Нақдига қилгил шукрим, майи нобдин очма фол,
Эй, хуш ул майким, анга зарф ўлса бир синган софол,
Жом ўлур гетинамо, Жамшид, они ичкан гадо.

Қайдаким, тан ичра жондек жомда май бўлди зухур,
Лабларим минг йил соғингач, охир анга етди нур,
Гул бўйи қолган бу жомдин гуркираб ёғду келур,
Жому май гар бўладур, ул жом учун қилмоқ бўлур,
Юз жаҳон ҳар дам нисор, ул май учун минг жон фидо.

Бахтлидур икки жаҳонда топди ким, майдин самар,
Кўксида тоғ турса, анга нокеракдур, сийму зар,
Дайр аро кирсанг, кўнгилда фитнадин қолмас асар.
Токи ул майдин кўнгил жомида бўлгач жилвагар,
Чеҳраи мақсуд маҳв ўлғай ҳам ул дам моадо.

Қуш каби ҳажринг кўйинда қолмишам дом ичраким,
Келди юлдузлар кўзимдин субҳ ила шом ичраким,
Ёр жамолига етишдим жўшқин илҳом ичраким,
Ваҳдате бўлғай муяссар май била жом ичраким,
Жому май лафзин деган бир исм ила қолғай адо.

Борғали май базмига жонимда саъй мавжуд эрур,
Маст бўлиб, чалмоқ учун руҳимда май мавжуд эрур,
Ёлларин ел ўйнаган тулпори шай мавжуд эрур,
Сен гумон қилгандин ўзга жому май мавжуд эрур,
Билмайин наф этма бу майхона аҳлин, зоҳидо.

Анваро, доим тилармен жому май боқийсидин,
Базм аро топдим омон кўнглимни ғам ёғийсидин,
Йўқ ажаб, уйғонса олам май элин ёҳусидин,
Ташналаб ўлма, Навоий, чун азал соқийсидин,
«Ишрабу, ё айюҳал атшон» келур ҳар дам нидо.

ФАРҒОНАДА КУЗ

1

Юз йиллик чинорларнинг кифтида жилоланиб,
Чиқаётган қуёшнинг кафтида тиллоланиб,
Водийнинг нафасидан сархуш бўлиб, солланиб,
Тўкилган япроқларни ўйнар тонгги саболар.

Ипак каби эшилди сумбуланинг сувлари,
Кўчаларни тўлдириб, сайр этар оҳулари,
Етти иқлимга машҳур Фарғона сулувлари,
Куз, сўлим боғлар аро гуллар тўкар қаболар.

Учар олис элларга мунгли куйлаб турналар,
Бу аччиқ айрилиқдан қушлар кўкси тирналар,
Мовий осмондан боқиб, юлдуз бўлиб нурланар
Малика, Матлубанинг шеъридаги иболар.

Қаҳрабо ранглар ичра кўмилади Фарғона,
Ярқираб сузиб борар уммонда гавҳар дона,
Атлас кийиб табиат, пардоз билан овора,
Атир пуркаб оламга уфуради ҳаволар...

2

Боғларда бошланган хазонлар фасли,
Деразанг ортида куйлайди сим-сим.
Хаёл қушларининг синди қафаси,
Қўшиқлар туғилди бу кеч беисм.

Аёз сипоҳ тортар рангин чаманга,
Ҳазин наволарга тўладур бағир.
Ўраниб бормоқда оппоқ туманга
Уфққа қоришган дарё, дала, қир.

Кузакнинг чақмоғи – оқ турналарни
Яшил соҳилларга кузатар замин.
Тунги ой ҳовучлаб тўккан нурларни
Қушлар кечиб борар ҳавода ғамгин.

Баргларин тўкмоқда оловранг боғлар,
Келмоқда қиш ҳиди, кетмоқда мезон.
Самога бош уриб, шовулар шохлар,
Юлдуздек жаранглаб тўкилар хазон.

3

Сувлар тиниб қолди, сумбула келиб,
Қошига чорламас зумрад булоқлар.
Ёзнинг этагидан тутмоқчи бўлиб,
Йўлкаларда чопар олтин япроқлар.

Салқин саҳарларни этади зебо,
Гулзорларда сўнгги гунчалар фақат.
Она табиатга бериб кўрк, оро,
Боғларда куз гулхан ёқар бу фурсат.

Олма ҳиди тўлган ҳавода кезар
Бобом кипригидек оқарган мезон.
Юлдуз чаноқлардан кўпиради зар,
Далалар бошида тунайди деҳқон.

Қуёш чиқар кўкка машъал ёндириб,
Тоғлар этагида водий нурланар.
Ўтган йўлларида қўшиқ қолдириб,
Олис манзилларга учар турналар...

4

Кечаги ям-яшил боғларда бугун
Олтинранг ардоқли ранг бўлиб қолди.
Оёғинг остида оҳимдек беун
Хазон япроқлари тўкилиб қолди.

Шамолга ёлвориб инграйди оғоч,
Заминнинг бағрида кичрайди кундуз.
Мезон қиличини тутиб яланғоч,
Қўли етган ерни босиб олди куз.

Сен ҳам шаҳд қилурсан йўлларга боқиб,
Меҳрсиз бир сўздай қулар жаҳоним.
Юрагим кузакнинг баргидай ёқиб,
Бу хазон фаслида кетмагин, жоним...

ЎЗБЕКИСТОН – ОНАМИЗ

*Мустақил Ватанимнинг
19 ёшига бағшлайман*

Иймонли инсонга азиз, зиёда,
Онадай мўътабар зот йўқ дунёда.
Истиқлол қуёши сочган зиёдан
Паҳлавон бир Ватан келди бунёдга.

Ўзбекистон – онамиз,
Меҳрига хўп қонамиз.
Бағрида Фарғонамиз –
Бебаҳо дурдонамиз!

Оламда тенги йўқ гўзалим – юртим,
Ҳали ёзилмаган ғазалим – юртим,
Танамда дармоним, асалим – юртим,
Тилимда янграган масалим – юртим.

Ўзбекистон – онамиз,
Биз сенга парвонамиз.
Бағрингда Фарғонамиз –
Гавҳару дурдонамиз!

Байроғинг ҳилпирар эркин бошингда,
Юз элик паҳлавон дўстинг қошингда.
Шавкатинг бемисл ўн тўққиз ёшингда,
Туганмас ҳарорат бор қуёшингда.

Ўзбекистон онамиз,
Ишқинг билан ёнамиз.
Бағрингда Фарғонамиз –
Биттаю бир донамиз!

Ўзликнинг, ўзбекнинг аслин англадик,
Аждодлар руҳини шодон айладик,
Юз миллат тақдирин дилга жойладик,
Хизматингга белни маҳкам бойладик.

Ўзбекистон – онамиз,
Аҳдида мардонамиз.
Бағрингда гуллаб-яшнар
Шу гўзал Фарғонамиз!

ФИДОЙИЛАР ҚЎШИҒИ

Булбул ярашгандек кўркам чаманга,
Мадад бўлганидек сув, ҳаво танга,
Юртимни буркай деб шарафу шонга,
Жалолиддин Мангуберди, Муқанна
Каби фидойилар керак Ватанга!

Элим деб, юртим деб яшар чин инсон,
Қалбларда эл ишқи урмоқда тугён,
Муқаддас юрт учун келса гар имкон,
Тайёрмиз бермоққа иккиланмай жон,
Чунки фидойилар керак Ватанга!

Кўзим қорасидек сақламоқ учун,
Адолат йўлини ёқламоқ учун,
Халқимиз ишончин оқламоқ учун
Биздек фидойилар керак Ватанга!

Ўзбекнинг ғурури жонимиздадир,
Аждодлар шукуҳи қонимиздадир,
Дўсту биродарлар ёнимиздадир,
Обод келажак имконимиздадир –
Бугун фидойилар керак Ватанга!
Биздек фидойилар керак Ватанга!

БАҲОРГА

Сени кутаяпман интизор бўлиб,
Келиб қолар, дея қарайман йўлга.
«Тиқ» этган товушга қулоғим интиқ,
Ишимни олгим ҳам келмайди қўлга.
Кела қолсанг-чи?
Юрак бесаранжом, висол соғинчи
Танамдан суғуриб олар оромим.
Ошиқнинг кутишдан йўқолган тинчи,
Этмай кўп интизор кел, дилоромим.
Келгин,
Кутишдан толиққан кўзимга нур бер.
Кел,
Қаҳратонда сўлган юзга сурур бер.
Шунча бепарволик, шунча ўжарлик
Нега керак, ахир, нозу аразинг?
Мени куйдирмоқдан муддаонг недир,
Куйдириб, кул қилмоқми ёки ғаразинг?
Билсайдинг,
Усиз ҳам тарангдир дилдаги торим...
Раҳм қил, кела қол,
Севгилим, севган Баҳорим!

ИЗЛАГАНИМ

Дилбаримни изласам, ул ойдамиш,
Шўху шодон ўйнаб оққан сойдамиш.

Фунчадир лаб, тиш мисоли дур каби,
Холи дилни ўйнатувчи жойдамиш.

Хуснидан ой, чашмидан қуёш хижил,
Ул пари кўк, мен бечора лойдамиш.

Ортидан чопдим пиёда, шоҳсувор
Гардида қолдирди, чунки тойдамиш.

Ишқ элин ўтларда ёқиб, кул айламак,
Не ажабким, бевафога қоидамиш.

Сабр қилгин чин ошиқсан, васлига
Етарсан бир ойдამас, минг ойдामीш.

Ой десам Йўлдош бўлиб, ойларга кетди,
Ер юзидан излашим бефойдамиш.

ҲАЗРАТИ АЛИШЕР

Не ишни бошласам, мўйсафид отам
Чатнаган қўлларин очиб: «Илойим,
Ҳазрати Алишер қўлласин!» дея
Алқарди соқолин силаб мулойим.

Ҳазрати Алишер ким экан, деган
Савол ўйларимни чирмарди мудом.
Ўқидим, ўргандим ва энди билдим:
Ҳазрати Алишер – Навоий бобом!

Беш ярим асрлик манзилдан туриб,
Наслин мададига лаббай, деган руҳ.
Йўлимни ёритар мангу машъалдек,
Шеърлари қалбимни чулғаган шукуҳ.

Аждодим сиғинган ҳазрат Алишер
Кимлигин билмаслик нечоғлик гуноҳ...
Ўтмишин ёритган қуёш нуридан
Бебахра бандангни кечиргил, Аллоҳ!

БЕТИНИМ ЁҚҚАН БАҲОР ЁМФИРИДАН СЎНГ...

Тешилиб қолганми осмон челаги,
Шалаббо кўйлагин сиқар булутлар.
Ситилиб кетди-ёв замин юраги,
Далаларни ташлаб кетолмас тутлар.

– Чиқ-чиқ, – дейди захкаш уйлардан тезроқ,
Тақиллатар эшик-деразаларни.
Кўкариб кетади зориққан тупроқ,
Унут бўлган каби қиш азалари.

Тинай демас бир зум, эзади бетин,
Бунча ҳасрат, бунча ғуссалар қайдин?
Зада кўзларини очолмас замин,
Сас келмас на қуёш, на юлдуз, ойдин.

Ҳамма кириб кетган ини-инига,
Туз тотмас қушчалар гўё рўзадор.
Гўёки еру кўк қолган безга,
Бандаларин синар ё Парвардигор.

Гўё тилларини тишлаган дунё,
Ҳукмрондир ёлғиз ёмғир товуши.
Юрак – захоб коса ҳасратлар тўлган,
Лойга ботиб қолган Бахтнинг ковуши.

Кимга аза очган, юраги ўртар,
Кимга аталгандир бу узун йиғи.
Наҳот бу дунёдан муҳаббат ўтган,
Наҳот чўкиб кетган Меҳр қайиғи.

Паноҳ истар гўё бир гуноҳкордай,
Чўкиб борар гурбат селига олам.
Балки раҳмат тўкар, авф этар Худо,
Балки бандаларин унутган Эгам.

БАҲОР ЁРЛИҚЛАРИ

Баҳор қизғалдоқдай томимга келди,
Туғёнлари оташ қонимга келди.

Қизлар баргак тақар зулфларига хуш,
Не бахт, ҳур соғинчлар толимга келди.

Кўҳна ишқ илдизлар аро югурди,
Гулламоққа ажаб шомимга келди.

Кўнгилларни тавоф қилар кўнгиллар,
Муҳаббат бу латиф жомимга келди.

Не тонг, эшик очди меҳру оқибат,
Бир гул барг ёзмоққа жонимга келди.

Беҳишт булбуллари чаманин ташлаб,
Сайрамоққа дил арконимга келди.

– Гулла, деган пайғом юбормиш Танграм,
Улуғ ёрлиқлари номимга келди.

УСМОН НОСИР НИДОСИ

Тош турмалар, жаллод турмалар
Аяр мендан парча қоғозни.
Бунда мудҳиш сукун ўрмалар,
Чиқармаслик керак овозни.

Мадорим йўқ қалам ушлашга,
Юраklarим кетгандир озиб.
Деворларга, ҳаттоки тошга
Кўзим билан қўйяпман ёзиб.

Ҳаво йўқдир нафас олмоққа,
Эшитилар фақат маҳкум сас.
Қад кўтарсанг, бошинг ёрмоққа
Ҳатто шифтлар қилиб турар қасд.

Манфур тузум, ёвуз кунларнинг
Пичоғи санчилган куракка.
Улгурарми лабларим мунгли:
«Халқим», дея жонлар бермакка?

Маҳкумликка кўникмас шеърим,
Портлар юрак пораларидан.
Исён қилиб, берар нидо, сас
Тош деворлар ораларидан.

Бир дард мени ўртайди ёмон,
Кўролмадим эркингни, Ватан!
Мен қаърингда қандоқ ётаман
Қонга тўлган жасадим билан.

Умидим бор...
Келар бир кун ЭРК!
Ва тинади зулму фарёд!
Кишанларни парчалаб, ёриб,
Сўзларимни қиларлар озод!

Сўзларимни қиларлар озод...

РИВОЯТ

Расули Акрамдан сўради бир зот:
– Дўзахдан қутулмоқ чорасин кўрсат.

Адашган бандаман кўпдир гуноҳим,
Не қилсам кечирар тавбам Аллоҳим?

Масжидлар солайми, кўприк қурайми,
Қурбонлик қилайми, ҳажга борайми?

Жаноби пайғамбар бердилар жавоб:
– Ҳазрати онангни қилгил сен тавоф.

Оналар дуоси билгил улуғ ҳаж,
Икки дунёингда у бошинга тож.

Йиқил оёғига мушфиқ волиданг,
Жаннатни топурсан хоки пойидан.

Неки мушқулингга балогардондир,
Неки ҳожатинг бор ўзи осондир.

Кошона солмагин, меҳринг бер бедор,
Онангнинг қошига зиёратга бор.

Тенгсиз жаннат онанг турган кулбадир,
Ковушининг гарди улуғ каъбангдир.

Жойнамоздир унинг босган излари,
Бўйи беҳишт онанг кийган бўзлари.

Жаҳаннам азобин кўрмайин десанг,
Онангга кийдиргил Меҳр либосин.

Аллоҳ Расулидан улуғ бир ҳикмат –
Оналар оёғи остида жаннат.

АЁЛ КЕТИБ БОРАР...

Кетиб борар аёл...
Ёниб, гувиллаб,
Кўнгида тириклик кўнғироқлари.
Шамоллар пойида йиғлар бош уриб,
Сочиб борар бесар гул япроқларин.

Аёл кетиб борар...
Кўксига ишқмас,
Тикиб тирикликнинг байроқларини.
Қулоғи кар дунё, ҳайҳот, эшитмас
Селдай тошган фарёд, ингроқларини.

Аёл кетиб борар...
Тундай ёйилган
Бахтсизликдай қаро сочларин ғами.
Кўнгил меҳробига ёқиб қўйилган
Қирқ битта жонининг қирқ битта шами.

Ҳазрати эркаклар,
Отни қамчиланг!
Қайтарингиз бахтингиз,
Маъбудангиз.
Ҳамиятни топширдингизми бежанг,
Нурадими ё орият қалъангиз?

Кетиб борар аёл...
Ёлғизлик аро,
Сирпанчиқ йўллари, қировли, музли.
Онҳазратнинг умматлари, хешлари,
Ҳазрати эркаклар, эшитяпсизми?

Олис кетгандир у сиздан минг йиллар,
Тиз букмас севгининг ибодатига.
Қайрилса-да, борса-келмас бу йўллар,
Олиб бормас кўнгил музофотига.

Бу кетиши гўё
Вулқонларга хос,
Бу кетиши худди
Кўчкилар каби.
Тўхтатгучи қудрат, куч борми, англат,
Аёлнинг мушкулин ўзинг еч, Раббим!

Ярадор қуш каби кетмоқда қалқиб,
Сирқираб бормоқда ишқ ришталари.
Муҳаббатдан кетар,
Кўнгилдан кетар
Худонинг ердаги фаришталари.

ҚАҲРАМОН ФАРҒОНАДАН

*Ўзбекистон қаҳрамони
Комилжон МАМАЖОНОВга бағишланади*

Эй азиз дўстлар, шарафли паҳлавон Фарғонадан,
Илми деҳқонда биринчи қаҳрамон Фарғонадан.

Бахш этиб ўзни Ватанга, тер тўкиб ёз, куз, баҳор,
Олам ичра донг таратган шавқи жон Фарғонадан.

Мустақиллик неъматини қалбларга солди иштиёқ,
Хур ниятлар мева берди ҳур макон Фарғонадан.

Ўзбекистон шавкати осмон қадар бўлди бу кун,
Қудратига куч қўшилди жонажон Фарғонадан.

Пахтакорлар кўп элимда, қаҳрамонлар кўп ва лек
Пахтакорлар ичра илк соҳибнишон Фарғонадан.

Юрт аро, Маҳмуд, қаддингни тут баланд сен ушбу дам,
Ўзбекистон машғали, кўрки замон Фарғонадан.

БОҒИДА ТУРГАН АЗИЗ

Ҳар дарахт асли яшил ул боғида турган азиз,
Барқ уриб, яшнаб очилган чоғида турган азиз.

Азми ҳақ бирлан уруғким кўз очар тақдирида,
Чўлми ё дарё лаби – қирғоғида турган азиз.

Хасми ё ким ул қуруқ новда кўкаргай ишқ ила,
Қирми ё ўсган макони тоғида турган азиз.

Лавҳи маҳфузда битилган қисмати ҳар нечаким,
Ким саросар бўлмайин туфроғида турган азиз.

Қадди доллар икки дунё корида бўлғай мудом,
Меваси бирлан кангул ардоғида турган азиз.

Ҳар гиёҳ айтур саловат Ҳаққа руҳу шаклидин,
Васлига муштоқ туну кун доғида турган азиз.

Ўн саккиз минг олам, Маҳмуд, шул дарахт мисли бу дам,
Не улур бахтким, ўзин чорбоғида турган азиз.

ДАВРУ ДАВРОНИМДАДУР

Бахту иқболим азиз давру давронимдадур,
Давру давронимда турган тоза иймонимдадур.

Тоза иймон шавқидин дил яшнайди, очди жамол,
Қалбни обод айламоқлик аҳду паймонимдадур.

Аҳду паймон нуридинким жилғаланди бу кўнгил,
Бу саодатнинг зиёси шаҳду имконимдадур.

Шаҳду имконим азал бу толеимдан бир нишон,
Шавкатим, шоним, равоним бу гўзал онимдадур.

Руху жоним ўзлигин топди фараҳ ичра бу дам,
Бу ҳидоят риштасиким марди майдонимдадур.

Марди майдоним аро, Маҳмуд, нурин сочгай абад,
Чунки балққан эрк Қуёши Ўзбекистонимдадур.

ТОПДИ ҚУДРАТДА ШАРАФ

Ўзбегим олам ароким топди қудратда шараф,
Ўзлигин англаб жаҳонда, топди журъатда шараф.

Эрк Қуёши нурларидан қўкка юксалди ғурур,
Жўш уриб ҳар жабҳадаким, топди меҳнатдан шараф.

Бўлди обод шаҳру қишлоқ, кент улуғ хизмат билан,
Елкасига тегди офтоб, топди ғайратда шараф.

Халқаро дўстликка берди ҳусну зиёнат, ифтихор
Ким, этиб янги ташаббус, топди ибратда шараф.

Эҳтиёжмандларга ҳар дам чўзди ёрдам қўлларин,
Ҳақ таоло берди файзни, топди ҳикматда шараф.

Илму фан, саноатда дунё минбарига чиқди хўп,
Довюрак аҳди билан боз топди суръатда шараф.

Шукрида Маҳмуд туну кун шонли истиқлол сабаб,
Элу юртнинг бахти кулди, топди давлатда шараф.

ГЎЗАЛ

Дилдаги руҳиравоним маҳлиқолардан гўзал,
Севганим, жону жаҳоним дилраболардан гўзал.

Бу ҳаёт бўстонида ул матлабим ҳам мақсадим,
Жилваси жонга фароғат тўтиёлардан гўзал.

Боғ аро кезсам қўзимга гул эмас, ёр қўринур
Ким, хазон бўлгучи кўзда бебақолардан гўзал.

Кўнглим ичра нур таратгайдир париваш бебаҳо,
Бебақолар ичра ҳамким бебақолардан гўзал.

Демангиз ёр қайдадур, воҳким, маним жонимдадир
Ким, Қуёш шаклиндаги, бас, бевафолардан гўзал.

Эътимодим, эътиқодим, ботиним, онгимда ул,
Зоҳири васфида бўлган муддаолардан гўзал.

Воҳ, дегаймукин ўшал кун ким боқиб, эй Маҳмудо,
Мубталолар ичра сен ҳам мубталолардан гўзал.

АЙЛАДИ ЭЛ ИЧРА МАШҲУР

Айлади эл ичра машҳур оқилу донони лафз,
Аҳдига содиқ расолар Ширину Лайлони лафз.

Ҳар кўнгил ишқ ичра сезгай ўзниким Мажмуннамо,
Хуш навоси бирла илдам айлади буррони лафз.

Беқарорлик ичра ҳеч ким топмади ёр васлини,
Чин вафоси бирла файзли этди ул шайдони лафз.

Туну кун шаҳду риёзат ичра бедор кутди тонг,
Шул сабаб этди ғазалхон булбулигўёни лафз.

Кўп эрурким ўт, алафлар бу жаҳон гулзорида,
Барчасидин этди аъло гулҳаёе шаҳлони лафз.

Лафзи бирлаким мукаррам одамизод аслидин,
Воҳ, ёмонлар ичра абгор айлади расвони лафз.

Бас, муҳаббат ичра Маҳмуд ҳақ йўлини топдиким,
Бил, амал бирла муносиб айлади имлони лафз.

ШАМОЛ ҚЎШИҒИНИ ТИНГЛА

Сарғайган япроқлар соясида жим,
безовта қушчани кузатиб,
шамол қўшиғини тингла.

Ёмғир қиличи тиғи остида,
жиққа ҳўл бадан-ла қиқирлаб,
шамол қўшиғини тингла.

Жиловланган қулун ёнида,
олов ёлларини силаб беозор,
шамол қўшиғини тингла.

ДАМ ОЛАЁТГАН ОДАМ

Дам олаётган одамга қийин,
ўйлар диёрида яшайди нотинч,
у бугунни ҳам,
эртани ҳам
ўйлайди беихтиёр.
Ўйлар юраги деворларин
қитирлатар каламушдай,
кўзларин калхатдай чўқир,
ич-ичини тирнайди ўйлар,
у бугунни ўйласа.
Зилзила зарбидай урар юраги,
эртасин ўйласа, гўзал кўринар дунё,
индинини ўйласа у,
сув сепгандек осуда...

ЎХШАШЛИК

Куз...

Сен сари боряпман.

Қадамларим еллар каби илдамлашар саросар.

Заъфарон япроқларинг янглиғ

тўкилмоқда қариган сочларим.

Шарқираган сувларинг тиниққан мисол,

жўшқин туйғуларим тинмоқда.

О, шамолингдек бағримда увиллар шамол.

Узун-узун ёмғирларингга ўхшаш ёмғирлар

ёғилар вужуд-вужудим қаъридан.

Ҳаволаринг каби кун сайин совимоқда олов юрагим.

Куз...

Сен сари боряпман яқинроқ.

Кечиккан баҳорга ўхшайсан бунча?

Куз...

Кечиккан севгига ўхшайсан.

Куз...

РАССОМ УСТАХОНАСИ

Қандай ранглар бу, қандай оҳанглар!

Уолт Уитмен

Ола-ғовур шаҳар...

Сервиқор кошона чўнг қаватида,

ажаб дунё — Рассом устахонаси.

Димиққан хонада рангларнинг иси

аччиқ изтироблар бахш этар руҳга.

Дардчил туйғуларга чўмилар вужуд,

Эҳтирос уммонида қалқийди дилим.

Хонада қалашган суврат — тасвирлар,

гўё неларнидир бетин шивирлар.

О, қандай ранглар бу,

қандай оҳанглар:

юз-кўзига қора чапланган қуёш,

кўксига доғ тушган ой,
ишвакор юлдузлар,
маммалари очиқ — гира яланғоч аёл,
жулдурвоқи кийинган бола,
девдай одам пойида
эзфиланган лола,
тилин ямлар қонсираган шер.
Деворда синган най осифлиқ,
ярадор қуш талпинар кўкка.
Кўзига мунг тўлган тиланчи,
оломонга боқар тиз чўка...
О, қандай ранглар бу,
қандай оҳанглар:
вужудим ёндирар Рассом устахонаси.
Бунда дарё каби шарқирайди ҳаёт.
Энди
қаён қочиб кетолгайман мен
кўзим диёрига чўккан ранглардан?

**Ногаҳон қизгандим кўзим дунёдан...
ТАНҲОЛИКНИНГ БИР ЮЗ БИРИНЧИ ЙИЛИДА**

Габриэл Гарсиа Маркесга

Балки тонг,
қарайман энтикиб атрофга,
ҳеч вақо йўқ.
На шўхчан қушлар парвози,
на-да бўйчан дарахтлар сафи,
атроф чанокдек бўм-бўш,
ўйилган чоҳга ўхшайди дунё.
Қуёш борми,
кўринмас,
осмон борми,
туби йўқ.
Гўё ерга зулмат қулочин ёйган.
Балки оқшом,
қайга қочган юлдузлар?

Ой қайларда санғийди
бевафо мисоли.
Қарайман энтикиб атрофга,
дунё сукунатнинг чўлидир.
Куңдузми
ёхуд тун?
Билмайман, не тонг.
Сўзим борми?
Борми овозим?
Ўзим борми?
Балки
овоз пардаларим ютадир шамол.
Балки қўмган ўзимни тўзон?
Мени изланг,
Изланг, жўралар!
Мен, ахир, борманми?
Қайдаман ўзим?

Қўланкамни топиб келманг
тагин сиз менга...

* * *

Мафтункор чехрангга боқаман такрор,
Улуғвор сиймонгда асрлар гарди.
Тўмарис момою Широқдан тортиб
Сенда из қолдирди энг мардлар марди.

Тарихинг титкилаб бермайин озор,
Бағринг эзиб ўтди совуқ сукунат.
Тоғ бўлдинг, боғ бўлдинг, сабр бўлдинг, ҳа,
Ғафат ич-ичингда сен чекдинг фарёд.

Фарёдлар отилди, фарёд ситилди,
Нидога айландинг, ҳаққа айландинг.
Шоир айтганидек эдик оломон,
Минг шукр, минг шукр, халққа айландик.

О, онажон юртим, Ўзбекистоним,
Ҳар битта гиштани тиш-тишлаб қўйган.
Пешона тер билан йўғрилган шоним,
Мустақиллик ҳисин жон билан туйган.

Эрк деб, озодлик деб қулочин ёзган,
Буюк давлат бўлиб ташлаган қадам.
Дунё меҳварига ўз исмин чизган
Шундай бир маконсан, руҳи мустаҳкам.

Юртим, Руҳим ичра ёруғ манзиллар,
Кўнгил осмонида ёзнинг оқшоми.
Чечакларга тўлиб келади баҳор,
Ҳар бир нафасида дийдорнинг таъми.

Олчалар гуллайди, ўрик гуллайди,
Гоҳ қувончдан кўнгил тўлиб йиғлайди.
Сувратлар, сийратлар қайтди-я юртга,
Ўзбегим ўзликка ўзин чоғлайди.

Мозийдан садолар, мозийдан саслар,
Тилга кириб келар энг буюк сафлар.
Ўтларда куймаган дурлар, садафлар,
Яна чиқиб келар кунлар, офтоблар.

Тикланиб қадду баст, камолинг, юртим,
Ҳур-ҳур эсиб ҳар тонг шамолинг, юртим,
Қуёшдек очилиб жамолинг юртим,
Баҳосин топмоқда аъмолинг юртим.

Бағримизга қайтди Қодирий, Усмон,
Фарғоний бобою Фитрату Чўлпон,
Яссавий, Нақшбандий, имом Бухорий,
Ўзбек элин шаънин сақлашиб омон.

Юртим, мен туғилдим онадан қайта,
Энди ўз сўзимни айтаман баравж.
Энди меникидир ер, осмон ва эрк,
Энди меникидир бу толеи тож!

Юртим, ҳайратларим чексиздан-чексиз,
Жазму жасорат бор ҳар сониянгда.
Меҳнату машаққат, кураш, изланиш,
Буюк ўзгариш ҳар зинапоянгда.

Чақмоққа айланиб, мудроқ туйғулар,
Кўзлар чақнагани рост бўлсин, Элим.
Уйғоқ бўл сен, эй Дил, уйғоқ бўл, Нигоҳ,
Ҳар юракнинг сўзи – Аҳд бўлсин Элим.

Жаҳонлар ичра бир жаҳон бор энди,
Юртбошинг яратган имкон бор энди,
Тилимиз, Динимиз, Имон бор энди,
Ёниб яшамоқлик шараф-шон энди.

Энди ғурур бордир озод кўкракда,
Ўзбекистон, сенга дунё қўл берди.
Тинчлик, хотиржамлик, дўстлик – шиоринг,
Нияти холисинг ипак йўл берди.

Бағрингга туташиб дунёю жаҳон,
Порлоқ юлдуз бўлиб кўзни оляпсан.
Қудратингга қойил, юртим, онажон,
Зарра камлигинг йўқ, доврўқ соляпсан.

Бир фарзандинг бўлиб қошингда бугун,
Дилимда суруру шодлик, ифтихор,
Ишонч, эътиқоду садоқат, имон,
Кўрдим эл кўзида жилвакор баҳор.

Кўрдим Фарғонамда тўқлик нашъасин,
Шовуллаб куйлайди олтин буғдойзор.
Чаманларда қумри, булбуллар саси,
Шоирлар шеър ўқир, мутриб чалар тор.

Юртим, камолингдан ўргилай, яна
Минг йиллар васф этсин шонингни қалам,
Дунё жамолига хол бўлгин, илло,
Азиз бўл, обод бўл, бўлгин мукаррам!!!

БАҲОР...

Баҳор, ойдек тўлишибсан,
Баҳор, бирам сулуvsан,
Кўзларимга тўлиб-тўлиб,
Дилга тушган ғулуvsан.
Малакмисан, паримисан,
Фариштами, ҳурмисан,
Нигоҳларим гулга чайиб,
Гулшода ё дурмисан...
Айт, нимасан, айтгил баҳор,
Ўпиб, қучгим келяпти,
Булоқмисан, шаршарами,
Тўйиб ичгим келяпти.
Эҳ, бу гуллар, эҳ, бу ранглар,
Қалам, бунча ожизсан,
Сўз тополмай, лол, гирёнман,
Оҳ, жон қадар азизсан.
Бир телбаман, девонаман
Настаринлар қошида,
Қаранг, қаранг туйғуларим
Атирлар талошида.
Хушбўй ислар димоғимда
Маст бўлдим-а, маст бўлдим,
Фам, армонлар эриб битди,
Кам-кертиклар паст бўлди.
Ҳар ёнда гул, дунёда гул,
Ўзбекистоним гул-гул,
Жаннат-жаннат лаҳзаларки,
Гулга қоришди кўнгил.
Эҳ, кўнгил-а, эҳ кўнгил-а,
Сен ҳамиша ошиқ, қул.

Йўлдош СУЛАЙМОНга

(Вафотидан сўнг)

Қани ўша Фарғонани тутган овоз?
Қани ўша одамларга ишонч, ихлос?
Сўзингиздан титраб кетган оппоқ қоғоз?
Фарғонанинг қани Йўлдош Сулаймони?!

Қанча довон ортда қолди, тошгандингиз,
Ичга сифмай, дарё бўлиб тошгандингиз,
«Яхшиларга қул бўлай», деб шошгандингиз,
Фарғонанинг қани Йўлдош Сулаймони?!

Йўлда – йўлдош, элда – элдош, дардда – дарддош,
Қанча инсон юрагига ёқиб қуёш,
Кимда бардош бўлса адо, бўлиб бардош,
Фарғонанинг қани Йўлдош Сулаймони?!

Қанча-қанча синовларни кўрган эди,
Ёвларга ҳам озор бермай юрган эди,
Элнинг ардоғида даврон сурган эди,
Фарғонанинг қани Йўлдош Сулаймони?!

Давраларда салобатли тоғдек эди,
Қаҳқаҳаси момақалди роқдек эди,
Ҳар сўзи бир Мажнун тортган оҳдек эди,
Фарғонанинг қани Йўлдош Сулаймони?!

Умр йўлдош орзусини соғиндимми?
Бедов отдек учган чоғи қоқиндимми?
Ногоҳ ноҳақ сўз зарбидан қалқиндимми?
Фарғонанинг қани Йўлдош Сулаймони?!

Эли чақноқ кўзларидан айру қолди,
Шогирдлари юрагида қайғу қолди,
Насри, назми, мақолоти мангу қолди!
Фарғонанинг қани Йўлдош Сулаймони?!

Фарғона деб, эй юраги ёнган ошиқ,
Ўзинг эдинг бу ҳаётда гўзал қўшиқ,
Билки фикринг, меҳринг элга эш, қоришиқ,
Фарғонанинг танти Йўлдош Сулаймони!

ЯШАЯПМАН

Яшаяпман кўзимни юмиб,
Қарамасдан тақдир кўзига.
Эсимда йўқ келганим кўмиб
Тилла ишқим тақир мозийга.

Эсимда йўқ феруза боғлар
Йўлагида сарсон юрган бахт.
Сув оқизиб кетган мунчоқлар,
Қалбим яшамаган пойи тахт.

Эсимда йўқ ҳансираб осмон,
Дил шаробим симирганлари.
Тагли-тахтли аёвсиз имкон
Мўрт илинжим емирганлари.

Бўлурмиз деб бахтингга посбон,
Йўлим тўсган мураббийларим.
Қўнғироғин чалганча карвон
Кетиб, ортда қолган куйларим.

Қўлларимдан судраб борар вақт,
Хотиралар қолар фаромуш.
Эсимда йўқ ўзим қўйган шарт,
Ёрим бўлур фақат Алпомиш.

Яшаяпман кўзимни юмиб...

ОНА ЎЗБЕКИСТОН

Боғи жаннатмакон нурли чаман бу,
Темурбек салтанат қурган Ватан бу.

Қадрига етайлик шу улуғ онни,
Шарафлаб яшайлик Ўзбекистонни.

Кўз тегмасин чаманзору боғларга,
Кўз тегмасин бу бахтиёр чоғларга.

Асранг, дўстлар, бу беғубор осмонни,
Ардоқлаб яшайлик Ўзбекистонни.

Бахтинг боқий бўлсин озод, ҳур элим,
Ёруғ кунда даври даврон сур, элим.

Шарафларга тўлган нурли кошонам,
Она Ўзбекистон! Онам – Фарғонам.

ЎЗБЕКИСТОНИМ

Мунаввар тонглари дилбар диёрим, Ўзбекистоним,
Ғурурим, дида боримсан, баҳорим, Ўзбекистоним,
Тилимнинг зийнати, ўтли шиорим, Ўзбекистоним,
Менинг жаннатга бергувсиз маконим, Ўзбекистоним,
Фидо бўлсин сенга бу танда жоним, Ўзбекистоним.

Темурдек насли уйғонди қуёшли мулки Туронда,
Саодат созлари парвоз этарлар еру осмонда,
Ватан ишқини жо қилган юраклар қолмас армонда,
Саховат ўлкаси, нурли жаҳоним, Ўзбекистоним,
Навоий назмидек ўткир забоним, Ўзбекистоним.

Улуғбек ҳасратин айтар бу дам юлдузли осмонлар,
Шаҳаншоҳ Бобурин ёдлар кўнгил мулкида тугёнлар,
Момолар қалбидан Зухро дилига сачраган қонлар,
Азиз тупроқлари зарларга коним, Ўзбекистоним,
Менинг жаннатга бергувсиз маконим, Ўзбекистоним!

ЮРТИМ

Саховатли юртим, она диёрим,
Боғимни тарк этмас мангу баҳорим,
Жон қадар азизим, ғурурим, орим,
Қуёшга беланчак Қувам, Фарғонам.

Бало, офатларни ютган тупроғим,
Номусли эрларни кутган тупроғим,
Фарғонийга қалам тутган тупроғим,
Анор юзли гўзал Қувам, Фарғонам.

Дунёда тенги йўқ жаннатмаконим,
Дилбар қўшиқ, яллам, бахтим, имконим,
Гулхонам, нурхонам, Ўзбекистоним,
Зухро ёзар ғазал Қувам, Фарғонам.

КЎКСИМДА...

Кўксимда қуёшдан узилган чўғ бор,
Ул мени тобора этмоқда ҳалак.
Жоним оловларга ташлама, Жаббор,
Ёнган вужудимга малҳам бер, фалак.

Билмам, бу оташга қайдан йўлиқдим,
Юрак хонасида топмас ҳаловат.
Қачон бу кўзларга рўбарў чиқдим,
Қай кун оғушига олди бу ҳасрат.

Ишқи илоҳийга ёр бўлса кўнгил,
Уни мен суйганга берса Аллоҳим.
Боқий алангада ёнавер, эй дил,
Ишқ – маним дунёда топган гуноҳим.

ИЛОЖИМ ЙЎҚ

Ҳолу дилингиз ҳар дам сўрмоққа иложим йўқ,
Ҳаттоки ширин ўйлар сурмоққа иложим йўқ.
Кўрсатса жамолингиз, Раббимга қилай қуллуқ,
Кўрмоқни тилар кўнгил, кўрмоққа иложим йўқ.
Айғоқчи тилим бойлар, жоду-ла йўлим пойлар,
Ҳаргиз ўша йўллардан юрмоққа иложим йўқ.
Соғинчга тўлар бу дил, ғамкаш манга ул сунбул,
Теграм тўла райҳон, гул, термоққа иложим йўқ.
Жонимни тилар тинмай ҳижрону фироқ, э воҳ,
Кўрмай юзингиз жоним бермоққа иложим йўқ.
Кетсам, кетаман ойга, Зухрога яқин жойга,
Сиз йўқ бу жаҳон ичра турмоққа иложим йўқ.

АЁ ДЎСТ...

Аё дўст, қошингизга бир зиёлар ахтариб келдим,
Адам саҳросидан меҳригиёлар ахтариб келдим.
Еру осмон аро топмай кўнгилдай кўнгли доғлини,
Бу хаста жонима малҳам, шифолар ахтариб келдим.
Муҳаббат аҳлини кўрдим, кўзи ёш, кўнгли вайрондир,
Кечиб ғам даштидин, нурли сафолар ахтариб келдим.
Зару зўр истамам зинҳор, дилимда оҳу зорим бор,
Навосоз кўнглима савти наволар ахтариб келдим.
Баҳорим қайтмади, ёзим чечаклар баргида кетди,
Хазон фаслида бир хушбўй ҳаволар ахтариб келдим.
Дариғо, бу фалақдин жонига топмиш омонликким,
На деб, Зухро, бу оламга вафолар ахтариб келдим.

ФАРҒОНАЛИК ЙИГИТ

(Мухторжонга)

Балки ҳайрон бўларсиз буткул,
Аччиқланиб қотар энсангиз –
Фарғоналик йигитнинг нуқул
Кулиб турганини кўрсангиз.

Кўнглингизга қандай ўй келса,
Ўтказарсиз балки бетўсиқ –
Қўли доим кўксиди бўлса,
Сал ширинроқ туюлса сўзи.

Хато қилманг, калта ўйламанг,
Кулиб турган юзидан кулиб.
У ҳолингиз айламасин танг,
Шартта-шартта аския қилиб...

Кўксидидаги қўлин кўрсатиб,
Йўқотманг ўз иззатингизни –
У бир кетмон тупроқни отиб,
Тўнтради истаса сизни...

Фарғоналик йигит газабин
Кўрмоқликни қилманг ҳеч орзу.
Бузманг унинг метин асабин –
Сизга қаттиқ тикилмасин у...

Михланмаган кўксига қўли –
Айланмасин муштга бир онда.
Тўсилмасин табассум йўли
Чақмоқ чаққан каби осмонда...

Кўйинг дўстим, фарғоналик мард
Сиз томонга боқдим кулиб,
Сиз ҳам унга қайтаринг фақат
Табассумни бир қарздай билиб...

ЯХШИЛАР БОР ЯХШИЯМ

*Физика-математика фанлари
доктори, профессор Аҳмаджон ЎРИНОВга*

Бу бешафқат дунёда
Яхшилар бор яхшиям.
Меҳр қаҳат дунёда
Яхшилар бор яхшиям...

Оёқ ости Диёнат...
Яқинми ё Қиёмат...
Гўдакларга ҳимоят
Яхшилар бор яхшиям...

Тўкилсаям ерда қон,
Узилиб тушмас осмон...
Балога балогардон
Яхшилар бор яхшиям...

Балки хор замонида...
Доғи йўқ виждонида,
Бу жаҳон айвонида
Яхшилар бор яхшиям...

Шоҳ қувонар тахтига,
Гадо хушнуд нақдига...
Баҳодирнинг бахтига
Яхшилар бор яхшиям...

АФСОНА

Олтмиш йилми олдин, кеч кузда
Ёмфир ёққан эди далага.
Қатортолнинг тагида қизлар
Гап отишди камгап болага.
Аниқроғи, қилишди эрмак,
Оғиз билан киришди «жанг»га –
Битталари бўлди «келинчак»,
Қолганлари бўлишди «янга»...
Ёлғиз эди бола... Чопони
Ивиб кетган эди ёмфирда.
Қайнадими ҳазилдан қони,
Ўзин урди ёмфирга бирдан...
Уйи жуда олисда эди,
Ёмфир эса ёғарди ёмон...
Қизлар жимиб қолди у кетиб,
Термулганча болакай томон...
Кўрмадилар уни ҳеч қайтиб,
Ўтди қанча қорлар, ёмфирлар...
... Бугун унинг исмини айтиб,
Тол тагида йиғлар кампирлар...

ЯРАЛАНГАН АРСЛОН

Ўкирарди,
фақат ғазабданмас,
шодлигидан,
Томирларида оқаетган куч
Вужудига сифмаганидан
ўкирарди яқинларда у...

Билмас эди
ҳатто ўзининг
ваҳший эканини ҳам...
Инсонларни кўрса
Кўзларида ғазаб чақнамасди,
Ҳайрат ёнарди.

Ғазабданмас,
Ҳайратдан ўқирарди у инсонларни кўрса...
... Отиб кетди
қандайдир бадкирдор уни
азобларга ташлаб,
яралаб...

Ўзи қочди...
Агар у мард бўлса,
Ё тегмас эди.
Ў!

Энди
Яраланган арслоннинг
хотирига тушди дафъатан
Боболари ваҳший ўтгани...
Ў!

Энди у шодлигидан эмас,
Танасидан томаётган қонни кўриб,
Ғазаб билан,
Алам билан ўқиряпти!
Энди у ваҳший...

СУННАТ ТҶЙИ МАНЗАРАСИ

Бола чирқирайди...
Юз берар
Муслимларнинг ўлмас суннати...
Жажжи-жажжи бармоқчаларда
Қоғоз пуллар бели синади...

Бир катга иш бўлади содир
Кичкина хужранинг ичида...
Ҳаёт ёна бошлар шошилиб
Тугаётган шамнинг учида...

Қўли ҳалолланган болакай
Ҳайратланиб қарайди шамга
Ғижимланган қоғоз пулларни
Қўлларида сиққанча маҳкам...

У ғалати жазога кўниб,
Қип-яланғоч ётар тўшакда...
Уятдан кичкина қизчалар
Мўралаб қарайди эшикдан...

ҲАММА БАЛО ШУНДА-ДА...

Менда сира ваҳм йўқ,
Бошим бўлса кундада.
Аммо сенда раҳм йўқ,
Ҳамма бало шунда-да.

Эй бераҳм, эй золим,
Ўғирладинг хаёлим...
Тушунмадинг аҳволим,
Ҳамма бало шунда-да...

Сенга борганим сари
Қочганинг-қочган нари.
Чунки сен – ёш, мен – қари...
Ҳамма бало шунда-да.

Ичларимга тўлди дод –
Паризодсан, паризод...
Мен-чи, оддий одамзод,
Ҳамма бало шунда-да.

Бошим тандан узилса,
Қоним ерга тўкилса,
Кошки бағринг эзилса...
Ҳамма бало шунда-да...

Баҳодир Исо – ошиқ,
Қони унинг – бир қошиқ...
Аммо шоҳ ўзинг, эй шўх,
Ҳамма бало шунда-да.

ДУНЁ БЎЛДИ НАҚШУ НИГОРЛИК

Баҳор келди тўлиб ҳаётга,
Ерда ўтлар уна бошлади.
Тепаларнинг гудур юзига
Гулчечаклар қўна бошлади.

Дунёда бор номсиз чечаклар
Чопиб чиқди менинг боғчамга.
Оёқлари қилдек бўлса ҳам,
Улар ботмас тупроғу ғамга.

Саболарга силкитишиб қўл,
Кўкка қараб тебратишар бош.
Ипак-ипак нурларга боғлаб,
Қулоғидан тортади қуёш.

Дунё бўлди нақшу нигорлик,
Баҳор келди тўлиб ҳаётга.
Кетар чоғи боғлардан баҳор
Наққошини солади ёдга.

УЧИБ КЕТСАМ ОСМОННИ ЎРТАБ

Оғочидан узилган баргдай
Ёниб учсам куз осмонида.
Худди юрак шаклида ёниб,
Учиб ўтсам ойнанинг ёнидан.

Юлдузларнинг келса ҳаваси,
Атрофимни ўраб олсалар.
Учиб кетсам осмонни ўртаб,
Фаришталар қараб қолсалар.

Ўшал оғоч остида дилхун
Мени ўйлаб ўйга толсангиз.
Шитирлатиб хазонларини,
Шеърларимни ёдга солса куз.

Мен қайтарман самони ташлаб,
Юлдузларнинг ўтиб баҳридан.
Пойингизга баргдек тўкилмоқ
Ва сарғармоқ афзал баридан.

БЕШИНЧИ КУН

Мендан кутманг нозу табассум,
Ярашади менга маҳзунлик.
Тўрт кунини яшаб қўйибман,
Дунё эса, асли, беш кунлик.

Биринчи кун роса яйрадим,
Мен онамнинг тор қурсоғида.
Кейин ундай кенг жой топмадим
Шундай катта дунё боғида.

Иккинчи кун ёруғ дунёнинг
Чеҳрасига боқа бошладим.
Ҳаёт наҳрин ёйилмасида
Бир олмадек оқа бошладим.

Уч кунимни дунёга бердим.
Тўртинчи кун бордим камолга
Ва дунёдан юзимни бурдим,
Ошиқ бўлдим буюк жамолга.

Мендан кутманг нозу табассум,
Энди сира йўқ унга асос.
Бешинчи кун, улуғ кун қолди,
Бешинчи кун – маҳшар ва қасос.

* * *

Лолалар бармоғида алвон хиноларга ажаб,
Лоларанг япроғига қўйган биноларга ажаб.

Тоғлар устида яйраб, ўйнатар япроқларин,
Лаҳзалик умри билан нозу адоларга ажаб.

Лоланинг баргин ўпиб ошиғу оворадек,
Чарх уриб, оламни кезган хушбахт саболарга ажаб.

Тоғидан тушмайди пастга то бошин узмас экан,
Лоладек номи билан қилган ҳаволарга ажаб.

Лолани боғлаб, олиб кетди дили қаттиғлар,
Энди тошга бош уриб юрган саболарга ажаб.

* * *

Майлига ошно тутиб, бизни ҳурмат қилмангиз,
«Сизда йўқ асло кўнгил», – деб бизга тухмат қилмангиз.

Асли, шу кўнгилни деб биз шунчалар оворамиз,
Ундан ўзгани десак, бизга шафқат қилмангиз.

Кўнглимиз обод эрур, унда бор рафторингиз,
Шул менинг бўлса гуноҳим, асло кафорат қилмангиз.

Бағримиз вайронлиғ – кўнглимизнинг бўшлиғи,
Айтади меъмор: бўш ерга иморат қилмангиз.

Бу жаҳон бозорида жон бериб, жон олинар,
Шул сабаб кўнгил ишин асло тижорат қилмангиз.

ОРЗУ

Мен фанонинг кўйлагинимас,
Ҳаёт, сени кийгим келяпти.
Тупроқ менинг вужудимнимас,
Мен тупроқни суйгим келяпти.

Экиб қўйсам ерга қаламни,
Япроқлари ёйилиб кетса.
Майлига шеър ёзолмасам ҳам,
Бўйи қўкка чўзилиб кетса.

Пойим узра гулгун ҳаётнинг
Дарёлари ёйилиб оқса.
Кундузлари нурга йўғрилсам,
Тунларда ой қайрилиб боқса.

Кўзим қаросига ботириб,
Бармоғим-ла ёзар эдим шеър.
Мен ҳаётни кийиб юрсам-у,
Мени сира соғинмаса ер.

Бу шунчаки орзу, эҳтимол,
Бу шунчаки кўнгил хоҳиши.
Орзу қилмоқ биздан, ва лекин
Қолгани Худонинг хоҳиши...

ОСТОНАНГДА КУТАЁТГАН БАХТ

Ўз уйида бахтли бўлган одамгина бахтлидир.

А.Н.Толстой

– Қаерларда экан зар, тилло,
Қаерларда экан тожу тахт, –
Деб кезарсан, топилмас аммо
Ўз уйингдан топилмаган бахт.

Қидирасан нотаниш йўлдан,
Гавҳар тўла денгиз ё кўлдан.
Топилмайди сахрою чўлдан
Ўз уйингдан топилмаган бахт.

Паноҳ берар қондош-қариндош,
Уч кунгача сийлар, бериб ош.
Сўнгра дейди: топ янги йўлдош,
Ўз уйингдан топилмаган бахт.

Бош урасан майхоналарга,
Қидирасан чойхоналардан.
Қучоқ очмас тўйхоналарда
Ўз уйингдан топилмаган бахт.

Баҳам кўрмоқ бўлиб кулфатни,
Қидирасан эски улфатни.
Дард устига қўшади дардни
Ўз уйингдан топилмаган бахт.

Тополмайсан кайфу сафодан
Ё лаҳзалик бир бевафодан.
Ортиқ ҳеч не бермас жафодан
Ўз уйингдан топилмаган бахт.

Омад излаб ҳар турли ишдан,
Йўл оласан олис хорижга.
Топилмайди Римдан, Париждан
Ўз уйингдан топилмаган бахт.

Сўнг қайтасан уйингга дилгир,
Сени зўрға танир бир кампир.
Атрофингда айланар гир-гир
Остонангда кутаётган БАХТ.

МЕНГА МЕҲРИН ТУТАЁТГАНЛАР

Меҳр – дилда очилган ғунча,
Кўпдир уни кутаётганлар.
Меҳрибонсиз, сахийсиз бунча,
Менга меҳрин тутаетганлар!

Билмам менга сиз ким бўласиз,
Оғир кунда қўшним бўласиз,
Туғишганим – иним бўласиз,
Менга меҳрин тутаетганлар!

Баъзан ғамдан эгилса бошим,
Елкангизга тўкилар ёшим,
Сиз оғамсиз, опам, сирдошим,
Менга меҳрин тутаетганлар!

Онам бўлиб бошим силайсиз,
Отам бўлиб оқ йўл тилайсиз,
Аммо исмимни ҳам билмайсиз,
Менга меҳрин тутаетганлар!

Чой тутасиз – бир шамаси йўқ,
Гул тутасиз – бир тамаси йўқ,
Сиз севгисиз – бир тамғаси йўқ,
Менга меҳрин тутаётганлар!

Бугун тонгда сизни кутдим мен,
Бор меҳримни сўз-ла тўқдим мен,
Шу шеъримни сизга тутдим мен,
Менга меҳрин тутаётганлар!

САХОВАТ

Саховат – элимга азалий одат,
Бурда нонини ҳам бўлади ўнга.
Унинг қон-қонига сингиган тоқат,
Бир оғиз илиқ сўз етади унга.

Меҳнатни хушлайди, ҳалол меҳнатни,
У сира ичмайди тамали ошни.
Таънани суймайди, суймас миннатни
Ва мағрур кўтариб юради бошни.

Уриб бер, дейдилар, сўраб бергунча,
Очмисан, демайди у сира очга.
Бошини эгади ерга теккунча,
Борини сочади элим муҳтожга.

Ўнг қўли берганин билмас чап қўли,
Ҳеч кимга билдирмай қилар саховат.
Шунданми, ҳамиша очикдир йўли,
Шунданми, унга ёр бахту саодат.

Эҳсон – экинзорга сочилган уруғ,
Сочган уруғингиз муборак бўлсин.
Саховат аҳлига қиламан қуллуқ,
Элим, қуллуғингиз муборак бўлсин!

ТИЛНИ ТИЙГАН – ТИЛЧИДИР

Тил – одамлик белгиси,
Тил – кўнгилдан элчидир.
Тил – одиллик белгиси,
Тилни тийган – тилчидир.

Фарқламай ўнгу чапни,
Ўйламай деса гапни,
Тилчи деманг сергапни,
Тилни тийган – тилчидир.

Ён-атрофга бўйлайди,
Охирини ўйлайди,
Шундан кейин сўйлайди,
Тилни тийган – тилчидир.

Билиб ишнинг кўзини,
Босиб олиб ўзини,
Сўнг бошлайди сўзини,
Тилни тийган – тилчидир.

Валдираса пойма-пой,
Тилчи дерсиз, ҳойнаҳой.
Бундайларнинг ҳоли вой,
Тилни тийган – тилчидир.

Сиддиқ Мўмин шеър битди,
Дилда борини айтди.
Узр, чўзилиб кетди,
Тилни тийган – тилчидир.

* * *

Исминг ширин... Жуда ҳам ширин,
У – бир қўшиқ. Оҳанг чиройда.
Мен – оҳуман, оҳуман, кўргин,
Сенинг исминг янграган жойда.

Тунлар бошқа бировнинг эмас,
Фақат сенинг исмингни айтдим.
Бориб, ўпай дедим изингни,
Йиғлаб-йиғлаб йўллардан қайтдим...

Сен яшайсан эрка, шодумон,
Қувонч юрар қўлингдан тутиб.
... Уйғонаман ширин исмингни
Кечагидан маҳкамроқ қучиб...

БАҲОР...

Сафсар – тилла осмон, ҳайратомуз тун...
Ойнинг баданидан эсган шамоллар...
Осмон ярмигача тизгинсиз, гўзал,
Олтин-зумрад селлар (қуйилиб) ётар...

Тароқ олмаларнинг ингичка, узун
Новдалари нафис эгилганича
Ой томон оқади, ойга фарқ бўлар...

Қизғалдоқ, қизғалдоқ ичра шудринглар,
Ёмғир сувларида учгучи гуллар...
Қизғалдоқлар оқар, шудринглар оқар
Ойнинг баданидан эсган шамолда...

О, ойга ғарқ бўлган зумрад булутлар
Ва тунга зарралар томган фалакдан...
Чил-чил этиб шудринг ҳарамларини
Энг нафис новдада учган малаклар...

О, гиёҳ ислари... шу қадар чексиз,
Тошлар анбар ичра чайқалар, оқар...
Юлдуз заррасида, гул заррасида,
Булут заррасида, қум заррасида
Фақат гиёҳ иси гуркираб ётар...

Шудринглардан учган олмалар иси,
Лойқа сувлар ичган ялпизлар иси,
Тошчаларга кўчган андизлар иси
Шу қадар тирикдир, шу қадар кучли...

Янги ой чиққан тун илоҳий дуркун,
Янги ой зумрадлик ичра дийдирар...
Нафис олтин шуъла учар, эгилар
Янги ойнинг икки ҳалқаларидан...

Зумрадлик, таъмингни туймаклик учун
Булбулнинг тилидан тишладим маҳкам...

Олмалар гиёҳлар ичра қалқинар,
Беҳилар гиёҳлар ичра қалқинар...
Дунёда энг гўзал вужудларини
Тошларга ботириб ухлар кийиклар...

Бадан зарралари тан зари ичра
Туйдим чечакларнинг барқут оқимин...

О, шундай савдойи, мушкин тунларда
Қаҳрдан ифорлар, ноздан ифорлар...
Энг тенгсиз макрдан учган атирлар
Вужуд дарёсига кетар қўшилиб...

О, шундай савдойи: мушкин тунларда
Адрас кўрпаларда титраган ахтар...
Гулчин бешикларнинг ўтруларида
Ухлаб-(ухламаган) малаклар...
Сафсар – тилла осмон, ҳайратомуз тун...

ТИЛЛА ТУМОРЛАР

Ёмғирлар тун бўйи шовуллаган тун
Гуллар вужудига қўйилди ёмғир,
Чечаклар қаддига урилди ёмғир.
О, бу тун сеҳргар, сирли ёмғирлар
Бойчечаклар ичра бошлайди исён.

Соғиниб келарман, дод, деб келарман –
Пахса деворларни исламоқ учун.

Қабоғимга тегди қумуш бармоқлар –
Кумуш бармоқларга тақилган қумуш.
Кумуш бўйиндаги тилла туморлар –
Нафис жиринглади, жиринглади туш.

Оёғим гул каби ипакка ботар,
Вужудим гул каби ипакка ботар,
Жисмим ойга ботар, чечакка ботар,
Ипак шитирларми, шитирларми боғ –
Ёмғирлар тун бўйи шовуллаган тун.

О, буёғи баҳор, буёғи сеҳр,
Сафсар тилла баҳор, сафсар тилла тун.

Яна янги ойнинг олтин қамиши,
Яна янги ойнинг чўғдай қамиши.
Янги ойнинг олтин қамиши ичра
Дунёни янгротиб булбул қўяр ин.

Оққушлар учади Арши аълодан,
Оққушлар кўчади Арши аълодан.
Қушлар томоғидан ўтар юлдузлар –
Қушлар вужудидан ўтади саҳар.

Мана бу – оққушлар, мана бу баҳор –
Яна аёл исмин солди жисмимга.
Аёлдан куч олдим ва аёлдан мушк.
Қўксим оққушларга тегмоғи учун
Аёлниг қўйнида ўлмоғим керак.

Оққушлар кўчади Арши аълодан,
Булбуллар учади Арши аълодан,
Янги ой тушади Арши аълодан –
Ёмғирлар тун бўйи шовуллаган тун.

КУНЛАР...

Сездингми, эй бошланиб кетди
Мўъжизага туташган кунлар...
Бошингда гул, оёфингда гул,
Йўлингда гул, ўйингда гуллар...

Хонангга гул гуркираб кирар
Ва шовуллаб уйғонар куртак.
Янги майса силкиниб қўяр,
Бойчечакдай талпинар юрак.

Ой ёруғ ҳам юлдузлар ёруғ,
Кун ёруғ ҳам кундузлар ёруғ.
Новдаларда тизилган қатор
Шамолларда сачраб кетган чўғ...

Ўрикларнинг гулидан бугун
Гўдак иси келса, нетарман?!
Бор вужуди гул табиатни,
Оҳ, ўпарман, тўйиб ўпарман...

Еру само ажиб бўй тарар,
Еру само бепоён ва кенг.
Ҳамма нарса тетик, севимли,
Ҳамма нарса жонинг билан тенг...

Сездингми, эй бошланиб кетди,
Мўъжизага туташган кунлар...

СОҲИБҚИРОН НИДОСИ

Қилча қуввати бор ҳар зот мақсади:
– Лаббай! – демоқ бўлган юрт чорлаган пайт:
Ростланмоғи учун халқингнинг қадди,
Элу юртинг учун нима қилдинг, айт?!
Кўплар фидо қилди азиз жонини,
Мардлик достонига бўлди битта байт.
Ғанимат билдингми умринг онини,
Сен Ватанинг учун нима қилдинг, айт?!
Қила олдингми ҳеч нафсинг ила жанг,
Дея олганмисан бирор он ё, ҳайт!
Бир сафда истиқлол мардлари билан
Эл учун бирор иш қилганмидинг, айт?!
Ўзни ўтдан чўққа урдинг роҳат деб,
Бу ғафлат йўлидир, бу йўлдан тез қайт!
Яшамоқ керакдир халқ ғамини еб,
Ҳисоб бер, юрт учун нима қилдинг, айт?!
Жон койит, бедор бўл, бошла бирор кор,
Руҳингни илоҳий нур билан бойит.
Оламини ёритгил, бўлгил Ҳаққа ёр,
Жавоб бер, юрт учун нима қилдинг, айт?!
Эккан чинорларинг, қурган миноринг,
Қани, кўрсат элга қилмоқ учун қайд.
Ўзингга савол бер, бўлса гар оринг:
– Мен элу юртим деб не қилдим шу пайт?!
Ҳар кунинг тантана, ҳар кунинг ҳайит,
Умринг нафс домига асир бўлган сайд.
Ҳисоб бер Ватанинг – онангга келиб,
Болам, сен юрт учун нима қилдинг, айт?!

БОТИНИЙ МУЛОҚОТ

Сенга ёқмай қолди – қирққокил ташбеҳ,
Юлиб отдинг тиллақошларни.
Жигардаги хатарли тошдек
Қийнаб қўйдинг Ялангтўшларни.

Сени ром айлади жоду сеҳри-ла
Қип-яланғоч маккора оҳанг.
Сен бобонг юзига қаҳр-ла
Билмай суртиб қўйдинг қора ранг.

Энди сен ҳеч қачон еча олмайсан
Ечим кутиб ётган кўҳна жумбоқни.
Қум тўла кўзини оча олмайсан
Сендан умидини узган булоқнинг.

Ақлу ҳиссинг гули дардисар пайванд,
На жинси аёндир, на ўз сўз фарқи.
Қара! Қара! Бир қиз қазиб олмоқда
Киприклари билан Мавлоно Шарқни!

ХАЁЛ

Чорлар мени оппоқ олов, оппоқ аланга,
Ўт солади юрагимга, ўт қалар танга.
Кўзларида нур сочади ёришган кеча,
Лабларида типирчилар эгасиз бўса.
Сочи гўё мажнунтолнинг куйган новдаси,
Муҳаббатнинг чолғусидир олов гавдаси.
Бу илоҳий чолғу кутар созандасини,
Бунга лойиқ кўрмас Эгам биз бандасини.
Икки қуёш қўнғироғи ёнар кўксиди,
Бир илтижо, бир илинж бор қора кўзиди.
Эгнидаги тонг кўйлаги ловуллаб ёнар,
Бу кўйлакни қуёш вужуд ёқиб юборар.
Бул фаришта бахтли анҳор лабига қўнди,

Оёғига субҳ шамоли бошини қўйди.
Бедазорнинг гулларига чўкди ҳарорат,
Ялпиззорнинг кучоғида қолди жароҳат.
Уч яланғоч алангани қучди шўх анҳор,
Кийимларин лабларига босди ялпиззор.
Анҳор бўлгим келди жуда,
Ялпиззор бўлгим келди.
Севдим яна! Севдим уни –
Қайтадан ўлгим келди.

ОҚ ПИЁДА

Оқ пиёда, оппоқ пиёда,
Ялтирайди маъюс, зиёда.
Қора қўшин бостириб кирган
Олтмиш тўртта катак дунёда!

Ўтга кирар биринчи бўлиб,
Йўл очади сафдош сипоҳга.
Унга боқма лабингни буриб,
Ён босмагил оқбилак шоҳга.

Уни суриб истаган ёққа
Зўр истеъдод билан ўйнайсан.
Ёв сафидан обрўлироққа
Алишмоқни чуқур ўйлайсан.

Ў! Улардан шоҳлар чиқмайди,
Энг зўрлари бўлишар фарзин.
Ҳукмингсиз тек тураверишар,
Ўзгартирмай курашмоқ тарзин.

Пиёданинг шонли қисмати –
Шоҳни сўнгсиз таъқиб этмоқлик.
Қора кучнинг мағлубияти
Бахш этади кўнгилга оқлик.

УСТОЗ СУВРАТИ

Рауф Парфиза

Унинг кўзларида қорайган – дунё,
Унинг юрагида мажруҳ – она Ер.
Лабимас, кўзидан отилмиш гўё
Тилсимлар диёри бўлмиш шонли шеър.

Унинг қаршисида оқаради вақт –
Тун рангли сочларин босмиш қорли тонг.
Кўкрак қафасига қилмасдан шафқат,
Осилган юраги чалаётир бонг.

Атрофида эса қисмати ҳар гал
Шоирнинг қасдида қиличлар йўнди.
Унинг сочларига қормас, бемаҳал
Чилпарчин армоннинг гардлари қўнди.

ИМТИҲОН

Қатра-қатра излар қолса ҳам –
Сарҳадларда қизил қонимдан,
Мен барибир ўтмоқ истайман,
Ватан, барча имтиҳонингдан.

Борлигингни, ҳақиқатингни
Сўнгги нафас қолгунча айтай.
Чин юракдан куйлаганларни
Осмасалар керак, ҳар қалай!

Имконимда не бўлса агар,
Бахш этайин, онажон, сенга.
Бир ўтинчим – шошилма фақат
Дарҳол баҳо қўймоққа менга.

ОҚЖАР СОҲИЛИДА

*Муқимий ҳазратларининг Оқжар одамлари
ҳақидаги мухаммасини ўқиб...*

Наҳотки, зулмга макон бу дунё,
Ҳар ёнда разолат, ҳасад, кин, риё.
Пойига бош уриб йиғлади дарё,
Оқжар соҳилидан кўз узмас шоир.

Кимлардир келади зарбоф чопонда,
Кимлардир пиёда, чексиз армонда.
Минг оғриқ, минг азоб айланар жонда,
Оқжар соҳилидан кўз узмас шоир.

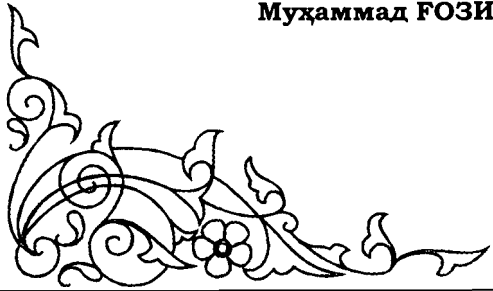
Тўлқинлар бағридан оҳлар учади,
Кимлар гирдобларга қараб кечади.
Ҳар кун тирикчилик кафан бичади,
Оқжар соҳилидан кўз узмас шоир.

Чархидан тўхтамас шафқатсиз замон,
Йўловчилар келар ранглар заъфарон.
Томирларда ёнар, ёнар ғалаён,
Оқжар соҳилидан кўз узмас шоир.

Бечора халқдир бу – юпун ва ночор,
Ери йўқ, суви йўқ, йўқдир ҳеч мадор.
Кўз очиб кўргани – кўргани озор,
Оқжар соҳилидан кўз узмас шоир.

Бирдан юрагида илоҳий бир сас,
Ўзишга ундайди ҳар дам, ҳар нафас.
Қоғозга тўкилар гўзал мухаммас,
Оқжар соҳилидан кўз узмас шоир.

Беқиёс сатрлар борар тизилиб,
Кўзидан томчи ёш кетди узилиб.
Юраги аламдан, дарддан эзилиб,
Оқжар соҳилидан кўз узмас шоир...

ИТЛАР ҲУРАВЕРАР – ҚАРВОН ЎТАДИ*

Иғво бўтқасини қайнатар каслар...
Маънавий ноқис – у ҳиммати пастлар:
«Уч тийинди туз!», «Гугурт бир тийин!»
Ўтиш даври экан, Қийинми? Қийин!
Вис-вису миш-мишлар етар, жаноблар,
Бу каби сафсата мени азоблар...
Сўзларингизнинг лўндадир шарҳи:
Дину диёнатнинг қанчайди нарҳи?!
Нега нарх қўймайсиз Чўлпонларига?!
Истиқлол-чун тўланган ўлпонларига?!
Жулқунбой уволи бир кун тутади,
Кўз ёши дарё бўб сизни ютади!..
Жувонмарг бўлганда Усмон Носиринг
Қийилмаганмиди сенинг носиринг?!
Хувайдо «мистик»-у, Хазиний «сўфи»,
Сояда қолдилар уларнинг кўпи!
Фитрату Авлоний хоклари қайда?
Бу дардлар олдида сеники майда!..
Қатагон қилинган ҳатто марҳумлар,
Илоҳий неъматдан қолдик маҳрумлар!
Бейймон топталган миллиардлаб китоб,
Жонимиз ўртаниб, бўлдик жингиртоб.
Унутманг, организм пахтага уч пул,
Тилангиз текинди, газингиз бепул!

* Асқад Мухтор сатри

Олтин қайга кетди, қани пуллари?
Халқимиз аталди: «Пахта қуллари»!..
Наздимда, ёқмади сизга бу ҳисоб,
Аллоҳдан тилайман диёнат, инсоф!..
Истибод даврининг асоратлари,
Ишга ҳалал берар касофатлари.
Суиистеъмомлар-у, нафсий хуружлар,
Ўтиш даври экан, ҳа, бизда учрар!
Бор гап шу, жаноблар – ибнул ғаразлар!
Етар миш-мишлар-у, басдир ғаразлар.
Сиз хоҳланг-хоҳламанг, буюклик эшдур,
Ғояси чўнг элнинг ишлари бешдир!
Улкан ютуқларимиз кўрмайсиз атай...
Гапнинг индаллосин мен сизга айтай:
«Ин ҳам гузарад»дир – «Бу ҳам ўтади»
Итлар ҳураверар – карвон ўтади!!!

УСТОЗ АЛИШЕР НАВОЙГА

*Лола тухмичалик ғайратинг йўқму,
Ипак қуртичалик ҳимматинг йўқму?*
Алишер Навоий

Ассалом, ҳазратим, қуёш талъатим,
Зиё ул-Ҳақ-в-а-д-дин в-а-д-дунё Сизсиз.*
Миллий ифтихорим, шамсул миллатим,**
Ғариб бўлармиди дунёмиз Сизсиз...
«Олтин қафас» битди, ҳазратим, бугун,
Энди қафасларда унмагай гуллар!
Бугун юрт боғидан ҳайдалган зоғлар,
Истиқлол навосин куйлар булбуллар.
Муриду мухлисман бир умр Сизга,

* Мазмуни: «Аллоҳ, дин ва дунё зиёси» – ҳазрат Навоийга берилган унвонлардан бири.

** «Шамсул миллат» – миллат қуёши.

Таваллуд кунингиз таборак бўлсин!
Бугун Юртбошимиз халқ-ла ҳамнафас,
Маънавий Пиримиз муборақ бўлсин!
Мўйсафид ёшимда, майлига, жўшай,
Битигим манзума, боринги, бир шеър,
Истиқдолга мен ҳам улушим кўшай,
Сиздан оқ фотиҳа, устоз Алишер!

АЁ ДЎСТ...

*Навосиз улуснинг навобахши бўл,
Навоий ёмон бўлса, сен яхши бўл.*
Алишер Навоий

Мени ёқтирмайсиз... Бу – менга аён,
Тоқатингиз тоқ айлар бормайин қаён
Ёхуд фойда кўрай, ҳаттоки зиён,
Мени ёқтирмаган одамлар, раҳмат,
Мени деб чекапсиз беадад заҳмат.

Сиз учун барибир: гуноҳу савоб,
Мени ким яхши дер, сизсиз жингиртоб,
Сиз юзга киринг-эй, бўлмайин бетоб,
Мени ёқтирмаган одамлар, раҳмат,
Мени деб чекапсиз беадад заҳмат.

Ютуқларимни-ку кўра олмайсиз,
Ғийбатим қилмасдан юра олмайсиз,
Лекин эътиқодим бура олмайсиз,
Мени ёқтирмаган одамлар, раҳмат,
Мени деб чекапсиз беадад заҳмат.

Ҳаммага ёқишим менинг шартмикин,
Сиз томон оқишим менинг шартмикин,
Жилмайиб боқишим менинг шартмикин,
Мени ёқтирмаган одамлар, раҳмат,
Мени деб чекапсиз беадад заҳмат.

Инсон боласига кенглик ярашар,
Ўзаро ҳамкорлик, тенглик ярашар,
Турдийча «яқою энглик» ярашар,
Мени ёқтирмаган одамлар, раҳмат,
Мени деб чекапсиз беадад заҳмат.

Беайб Парвардигор, Муҳаммад Ғози,
Сендан кўплар рози, кимдир норози,
Аъмолларингга пок иймон тарози,
Мени ёқтирмаган одамлар, раҳмат,
Мени деб чекапсиз беадад заҳмат.

На илож, ёқмасам, қуламас осмон,
Биримиз буғдой-у, биримиз сомон,
Ватан ёқтирмаса – бу, энди... ёмон!!!
Мени ёқтирмаган одамлар, раҳмат,
Мени деб чекапсиз беадад заҳмат.

БУ СЕН МУҚАДДАСИМ

Мен учун Оролинг кавсардек тотли,
Қизилқум, Қорақум беҳишт мисоли,
Бийдек далаларинг асалли, болли,
Кўзим қорачиғи, вужудим, таним,
Бу сен муқаддасим, Ўзбекистоним.

Илк машаққатдан қочган у бошқа,
Олисдан заҳрини сочган у бошқа,
Тирноқдан кир излаб, очган у бошқа,
Заҳматларинг ошим, меҳнатинг тожим,
Бу сен муқаддасим, Ўзбекистоним!

Босқинлар зуғмига бўй бермаган эл,
Наслу насабини бой бермаган эл,
Дилда қабоҳатга жой бермаган эл,
Ҳеч кимдан кам эмас, кам бўлмас шоним,
Бу сен муқаддасим, Ўзбекистоним.

Жисмингга жон бўлай, томирингга қон,
Ўз-ўзимга хон-у, далангга деҳқон,
Кунингга кор бўлай, хирмонингга дон,
Илоҳий неъматим, қалбда имоним,
Бу сен муқаддасим, Ўзбекистоним!

ТАҚДИР

Тақдиринг манглайга ёзилмиш, дерлар,
Нечук шак келтирай олий ҳикматга.
Толеинг кимгадур очилмиш, дерлар,
Кимлар тан бермаган фоний қисматга.

Толедан зорим йўқ, манглайим ёруғ,
Аллоҳ эъзоз қилган аждодларимни.
Одилу Кимёлар мен учун улуғ,
Улардан олардим нажотларимни.

Туфилган юртимдан айро эмасман,
Она каломимда сўзлайман эркин.
Айро тушганларга ҳавас қилмасман,
Майли, улар боши кўкларга етсин.

Остона ҳатласак, таниш чеҳралар,
Саломга шошамиз қувончга тўлиб.
Юртнинг ҳавосига тўла тегралар,
Қадрингни сезасан бир одам бўлиб.

Дўстларинг бор экан, давранг нурафшон,
Фурбату ғамлардан буткул йироқсан.
Ёлғизлик комида юрагингда қон,
Қаддинг эгилади нола, фироқдан.

Сен юмуш бошлайсан қаторда норинг,
Тоғни ағдаргудай келбатинг бордир.
Ватанинг дўстингдир, ҳамкоринг, боринг,
Ҳар ишга қодирсан, қодирлик ёрдир.

Тақдирдан розиман, розиман нечун?
Юртим Ўзбекистон бўлгани учун!

ЎЗБЕКИСТОН – БИЗНИНГ УЙИМИЗ

Ўзбекистон бизнинг уйимиз,
У туганмас мангу куйимиз.
Унда бордир роҳат, ҳаловат,
Эзгу ният, бахту саодат.
Ўзбекона одамийлиг-у,
Дунёларга бергусиз одат.
Ўзбекистон – бизнинг уйимиз,
У туганмас мангу куйимиз.

Унда ҳар ким қавму қариндош,
Бир-бирига қондошу жондош.
Дардларини бирга тортишиб,
Яхши ишга қўшадилар бош.
Ўзбекистон – бизнинг уйимиз,
У туганмас мангу куйимиз.

Унда бордир дўстлик, муҳаббат,
Дили поклик, инсоф, мурувват.
Ўзгаларга меҳр улашиш
Мақсадидур уларнинг фақат.
Ўзбекистон – бизнинг уйимиз,
У туганмас мангу куйимиз.

Унда ўзбек, қозоғу тожик
Сўзлашса-да турли тилларда,
Эзгу мақсад ва яхши тилак,
Эрк деган сўз бордир дилларда.
Ўзбекистон – бизнинг уйимиз,
У туганмас мангу куйимиз.

Халқи унинг марддир, тантидир,
Оталардан олган пандидир:
Ўзбекистон – бизнинг уйимиз,
У туганмас мангу куйимиз.

Шу куй менга мангугадир ёр,
Шу юрт менга фахру ифтихор.

ҚЎҚОНДА ШЕЪР БИТИЛСА

Халқ сўзи бор у ростдир,
Мозийлардан меросдир:
Қўқонда шеър битилса,
Марғилонда куйланур,
Марғилон оҳанглари
Юракларда жойланур.
Марғилон оҳангларин
Сеҳри бор, зиёси бор,
Қалбларни ром этгувчи
Кўзга тўтиёси бор.

Ҳазиний ҳикматлари,
Беназир неъматлари
Мақомларга айланди
Мадалининг созида.
Авжларида куйланди
Ҳофизлар овозида.

Жўраҳон соҳирнафас,
Маъмуржон-ла басма-бас,
Фурқатий «Суръати»ни
Ҳонишла масрур этди.
Санъатнинг қудратини
Оламга манзур этди.

Чархиёна ҳажвлар,
Завқиёна ҳазиллар
Юсуф қизиқ тилида
Қаҳқаҳа хандон бўлди.
Овози оламда
Машхури жаҳон бўлди.

Икки қутлуғ хонамиз,
Кўркидир Фарғонамиз –
У Марғилон, Қўқондир,
Илдизи бир, сўзи бир.
Назму навога кондир,
Баёзи бир, сози бир.

Қўқонда шеър битилса,
Марғилонда куйланур.

ФАРҶОНАМНИНГ ФАРЗАНДЛАРИ

Йигитлари марду майдон,
Қизлари ҳур моҳтобон,
Кексалари юртга дармон,
Бўлиб яшар дўст, меҳрибон
Фарғонамнинг фарзандлари,
Она Ватан дилбандлари.

Меҳнатсевар, оддий, содда,
Шинаванда мулоқотда,
Ҳаё-одоб бор одатда,
Яшар бахтли саодатда
Фарғонамнинг фарзандлари,
Она Ватан дилбандлари.

Мақтанмоқни билмас сира,
Такаббурлик қилмас сира,
Ёмонга дўст бўлмас сира,
Меҳмон кутиб толмас сира
Фарғонамнинг фарзандлари,
Она Ватан дилбандлари.

Қувонади, боғ шаҳри бор,
Фарғонийдек алп фаҳри бор,
Истиқлолдан чин бахти бор,
Бир-бирига дил меҳри бор
Фарғонамнинг фарзандларин,
Она Ватан дилбандларин.

Шоир, адиб, олими кўп,
Ҳикмат тўла каломи кўп,
Қўл кўксида, саломи кўп,
Аллоҳдан бахт-инъоми кўп
Фарғонамнинг фарзандларин,
Она Ватан дилбандларин.

Нияти пок ёшу қари,
Интилади иқбол сари,
Шаҳар-қишлоқ аҳил бари,
Иноқ яшар хеш сингари
Фарғонамнинг фарзандлари,
Она Ватан дилбандлари.

Чинори кўп, гўзал, обод,
Ҳукмрондир эркин ҳаёт,
Янги шуур, янги авлод,
Бўлиб яшар хурраму шод
Фарғонамнинг фарзандлари,
Она Ватан дилбандлари.

Убай Ориф, Теша Зоҳид,
Усмон Носир, Эркин Воҳид,
Ҳалимаю Юлдуз тахлит
Шеъру санъат, фанга саид
Фарғонамнинг фарзандлари,
Она Ватан дилбандлари.

Ўзбекистон Ватанимдир,
Дунё кўрки деганимдир,
Фарғонамиз гавҳаримдир,
Юлдуз янглиғ ёнганимдир
Фарғонамнинг фарзандлари,
Она Ватан дилбандлари.

ОЗОД ЎЗБЕКМАН

Истиқлол қуши дилимни хушлаб,
Қайтарди ҳурлигу ўзлим яна.
Эй ҳурлик, юравер иқболга бошлаб,
Майдонда юрт учун турай мардона.

Ватаним осмони бўлсин мусаффо,
Учмасин калхатлар осмонимда ҳеч.
Парвоз қилсин фақат бахт қуши – Ҳумо,
Эл-юртга тинчлик тилаб эрта-кеч.

Тутмам ғуруримни дилимда пинҳон,
Авлоду аждодим бек бўлган, бекман.
Тан олди, минг шукр, миллатим жаҳон,
Қалбида бахт тўла, озод ўзбекман.

ФАРҶОНИЙ БОБО

Тарихдан сўзлайди бу кўҳна олам,
Мозийдан келади ажиб хуш садо.
Бугун тўйхонадир Она Фарғонам,
Таваллуд кунингиз Фарғоний бобо!

Буюклар элининг аждодидансиз,
Эй само кўшқининг улуғ султони!
Буюк туркийларнинг авлодидансиз,
Дунёни лол этган ўзбек ўғлони!

Олам сирларини ечмоқ нияти,
Бобо, дилингизда туғилган заҳот,
Яратган Аллоҳнинг бўлиб ҳикмати,
Сизга таслим бўлди буюк коинот.

«Байтул ҳикма» эрур устоз-мураббий,
Илм хислатидан дарс айтган Она.
Сизда ҳар бир ғоя илмий, илоҳий,
Туғилган юртингиз танти Фарғона!..

Бу кун ҳароратдан ёнади қалблар,
Илмингиз забт этган жумла жаҳонни.
Бобо, турли тилда пичирлаб лаблар,
Қутлайди мустақил Ўзбекистонни!

Сизнинг мадҳингизни куйлайди олам,
Юракдан таралар ажиб хуш наво.
Қаранг, тўйхонадир Қубо – Фарғонам,
Тўйингиз муборак, Фарғоний бобо!

ФАРҒОНАСАН

Фарғонасан!...

Дурдонасан!..

Бахмал гуллар ўлкаси!..

Олтин берса, алишмайман беқасам либосингни.

Фарғонасан!..

Яғонасан,

Эй водий маликаси!

Дунё кезиб, тополмайман сенинг ҳеч қиёсингни!..

Қўлда қалам, мадҳинг битиб, куйламоққа шайландим,
Нозик-нозик тор чертишиб, жўр бўлар ирмоқларинг.
Ҳусну тароватинг кўриб, мен Лайлига айландим,
Қалбим асир этдилар-ку ям-яшил қишлоқларинг.

Қаердандир келаяпти иссиқ-иссиқ нон иси,
Дастурхондан узилмади меҳмонларинг азалдан.
Таъзим ила кўк чой тутар асл Марғилон қизи,
Қирмиз юзли қизларингнинг шу одати гўзал-да!..

Салобатли чинорларга боқиб тўймас кўзларим,
Боболарим савлатидан удир менга нишона.
Илҳом чақин чақиб, дилда жилоланар сўзларим,
Саховатли диёримсан ўзинг, Она Фарғона!

Фарғонасан!..

Дурдонасан!..

Бахмал гуллар ўлкаси!..

Олтин берса, алишмайман беқасам либосингни.

Фарғонасан!..

Яғонасан, сен водий маликаси,

Дунё кезиб, тополмайман сенинг ҳеч қиёсингни!

ЎЗИНГНИКИ

Ўзбекистон, энди ҳурсан, шонларинг ўзингники,
Пахта-у, олтин хазинанг, конларинг ўзингники.

Бирма-бир айтиб саловат, унди тупроғингда ризқ,
Ерда битган нозу неъмат, донларинг ўзингники.

Яхши ният-ла уйидан «Ўзбекистон», деб чиқиб,
Келган ул тайёрада меҳмонларинг ўзингники.

Не керак бўлса қилурмиз, гуллаб-ўсмоғинг учун,
Толеингни кўзлаган фармонларинг ўзингники.

Ёвларинг бадном қилган алломаю олимларинг,
Шаъни оқланган азиз ўғлонларинг ўзингники.

Йўлга чиқди карвонинг, молинг талоқмас ўғрилар,
Чунки доно сарбону султонларинг ўзингники.

ВАТАН СЕВМОҚ

Аё дўстим, бўлгил огоҳ, Ватан севмоқ иймондандир,
Бу не сўздир, дема ногоҳ, Ватан севмоқ иймондандир.

Ишончи бу Ватаннинг – сан, қувончи бу Ватаннинг – сан,
Ватансиз сан ўзи кимсан, Ватан севмоқ иймондандир.

Йиқилганда йўла, тургаз, меҳр берди, меҳр кўргаз,
Бу иш сенга қиёмат қарз, Ватан севмоқ иймондандир.

Аразлаб, сир очиб кетма, юзига лой сочиб кетма,
Оғир дамда қочиб кетма, Ватан севмоқ иймондандир.

Онамсан, Ўзбекистоним, вужуди пок, мусулмоним,
Фидо бўлсин сенга жоним, Ватан севмоқ иймондандир.

ЎЗИНГДАН АЙИРМА, ВАТАНИМ...

Гулларга термилиб тураман,
Ҳаётнинг гаштини сураман.
Қалбимда бир жаннат кўраман,
Бу жаннат меники – меники...

Боғ ранглар қўйнида жилвакор,
Булбул ёр бошидан айланар.
Қалбимда бир жаннат кўраман,
Бу жаннат меники – меники...

Қўшиқлар куйлайди ёмғирлар,
Лолага бурканар тоғ, қирлар.
Қалбимда бир жаннат кўраман,
Бу жаннат меники – меники...

Ариқлар лабида ялпизлар
Бўйидан маст бўлар ҳур қизлар.
Қалбимда бир жаннат кўраман,
Бу жаннат меники – меники...

Мен қайга боқмайин ўша Сен,
Дунёда тенги йўқ гўша Сен.
Қалбимда бир жаннат кўраман,
Бу жаннат меники – меники...

Ўзингдан айирма, Ватаним,
Тузингдан айирма, Ватаним.
Қалбимда бир жаннат кўраман,
Бу жаннат меники – меники...

САДОҚАТ

Йўллар яхши бўлса, қадамлар яхши,
Қадамлар яхшидур, одамлар яхши.
Ҳаво яхши, демак, олмаю анор,
Баҳорнинг элчиси бодомлар яхши.

Ҳаётда неки бор, чамбарчас боғлиқ,
Бири иккинчисиз мазмунсиз дунё.
Гар қуёш чиқмайин қолса оламга,
Ўзинг қиёматдан сақлагин, Худо.

Донишлик – Ватандан айро тушмаслик,
Тупроғин минг ўпиб яшамоқ – шараф.
Субҳидам чоғида қўлингиз очиб,
Юртга омад тиланг қиблага қараб.

МАШРАБ ҒАЗАЛИГА ТАТАББУ

Ишқинг ўтига парвона бўлдим,
Ҳар дам пойингга остона бўлдим.
Ўтдинг ёнимдан илмай назарга,
Кўнглим эзилди, вайрона бўлдим.
Бағритошлик ҳам бўлурми шунча,
Қилган ишингдан ҳайрона бўлдим.
Оҳимдан куйиб, фалак кул бўлди,
Мажнун додига ҳамхона бўлдим.
Қадимни янчди Бесутун тоғи,
Кўйингда йиғлаб, девона бўлдим.
Дунёда ушшоқ бисёр ва лекин
Давоси ҳечдир, бир сона бўлдим.
Аллоҳ, ўзингга қилдим муножот,
Инсофга келтир, ғамхона бўлдим.
Меҳрийга бергин сабр ила бардош,
Ўйлаб ўйида мастона бўлдим.

БАҲОР ТУТДИ ТИНИҚ БОДА

Баҳор тутди тиниқ бода, юракда қон гупирмоқда,
Само тоқида шаббода булутларни супурмоқда.

Дарахтлар шохи бир турмак, улар елга эмиш эрмак,
Қитиқлаб ҳар замон куртак ниҳон сирийн очирмоқда.

Ариқ қирғоғида қизлар терар кафтига ялпизлар,
Самога орзуманд кўзлар, қаранг, варрак учирмоқда.

Улуғ байрам бу Туронда, кутар меҳмон азиз жонда,
Маҳалла аҳли қозонда ҳалимларни пиширмоқда.

Бутун оламга Наврўз бу, қаранг, қандай ширин сўз бу!
Бутун Толиб дили эзгу сўзин тилга кўчирмоқда.

ҚЎҚОН

Шаҳри латиф дегайлар, гавҳари бор Қўқоннинг,
Тарих китоби ичра кишвари бор Қўқоннинг.

Тахт талашиб оламдан ўтди қанча хону бек,
Аслида-чи, порлаган ахтари бор Қўқоннинг.

Кумуш бу Марғилондан, деб сиз сира ўксиманг,
Раъно деган гул парипайкари бор Қўқоннинг.

Қодирий жаҳонини эгалламиш Отабек,
Анга зиё берувчи Анвари бор Қўқоннинг.

Шеър аҳли ҳавас қилгай Фурқату Муқимийга,
Чархий дилин очсангиз, меҳвари бор Қўқоннинг.

Назиржон оҳанги соз, Саид Ғани назми рост,
Шеърга ҳарир кийдирган Дилбари бор Қўқоннинг.

Бир лутф этиб Қўқонга, мақтанма асти, Толиб,
Анвар Юнус каби сўз заргари бор Қўқоннинг.

ПАРИХОНА, НУРХОНА ЎЛКАМ

Ватан тутган қалдирғочлари
Уйларини, айвонларини.
Ёронгуллар бирам севади
Фарғонанинг сайҳонларини.

Азал Аршга туташ дейдилар
Дуоларнинг нарвонларини.
Лайлаклари олиб учгайдир
Чинорларнинг армонларини.

Ариқларда оққан олмалар
Париларнинг тобонларими?!
Парихона, нурхона ўлкам,
Сен жаннатнинг томонларими?!

Ифорлари саболардадир
Чаккадаги райҳонларини.
Мангуликка ёзмиш яратган
Лаҳзалари, ҳур онларини.

Ҳақ ўзига маҳбуб айлаган
Юрак бағри сўзонларини.
Ҳижратларда соғинадилар
Ёзларини, мезонларини.

Кафтларида тутар жонини,
Хизр билар меҳмонларини.
Шунданмикин, асрайди Раббим
Фарғонанинг осмонларини.

ОНА ТИЛИМ

«Қутадғу билиг»им, Ўрхун битигим,
Қутлуғ Энасойим – кўнгли кемтигим,
Кийиклар кўзидан кечган эрклигим,
Менинг нодир тилим, жавоҳир тилим.

«Девону луғотит турк»дан хабарим,
Кўкда порлаб турган қадим ахтарим,
Семурғ қанотида учган каптарим,
Менинг нодир тилим, жавоҳир тилим.

«Ҳибат ул-ҳақойиқ» – кўзлардаги нур,
Сендан ташбеҳ олар олмос, кўҳинур,
Дунёни шеър қилган, шамолларни ҳур,
Менинг нодир тилим, жавоҳир тилим.

Фурқат фироғинда ёзилган байтим,
Онам дуосидан янграган айтим,
Диллардан ўчмаган муборак аҳдим,
Менинг нодир тилим, жавоҳир тилим.

Юрт узра мақоминг юксалди, шукр,
Яна саҳфаларда ёрқин тафаккур,
Яна Ватан васфи тилларда зикр,
Менинг нодир тилим, жавоҳир тилим.

* * *

Борлигингиз ҳис қилиб яшамоғим гўзалдир,
Ичи куйган бир найга ўхшамоғим гўзалдир,
Куйлаб-куйлаб бу дарддан бўшамоғим гўзалдир,
Кўнглингизда борманми? Изн беринг билгани,
Сизни Ватан деганман бағрингизда бўлгани.

Юрагимни сел қилган муножот сиз, ашғор сиз,
Мени гулга ўраган Исо Масих, баҳор сиз,
Кетай деб кетолмайман, бу дунёда сиз борсиз,
Кўнглингизда борманми? Изн беринг билгани,
Сизни Ватан деганман бағрингизда бўлгани.

Гулдай зангор тахт узра очилсам ҳам, сўлсам ҳам,
Бу саргардон дунёда кечмишим не, билсам ҳам,
Бахтлилардан бахтлиман, йиғлаб турган бўлсам ҳам,
Кўнглингизда борманми? Изн беринг билгани,
Сизни Ватан деганман бағрингизда бўлгани.

* * *

Тушимга кирмайсан юз йилдан буён,
Сенга юбормадим бирорта нома.
Асли, билсанг, жилла қурса бирор тонг
Ўйламаган куним бўлмади аммо.

Шамол келтиради шаҳарнинг бўйин,
Сен ҳам эслайсанми қишлоқлик қизни?
Баъзида уйқусиз кузатаман жим
Шаҳар осмонида учган юлдузни.

Дарахтлар ашула айтяпти,
Булутлар отланар шаҳарга.
Кетгим келаяти бўм-бўш уйимдан
Булутлар билан бирга.

Қуюлиб келади оймомосиз тун,
Итлар увиллайди қишлоқда яна.
Балки тушларимга кирарсан бугун,
Балки, балки Сенга ёзарман нома...

КУЗ ЁМҒИРИ

Юзимга урилар кузнинг ёмғири,
Эгнимда иплари ивиган кўйлак.
Диладираб, жунжикиб бораман ёлғиз,
Оёғим остида ювилган йўлак.
Дарахт пўстлоқларин ажинларидан
Унсиз ва жимгина қуйилади сув.
Заъфар япроқчалар қайиқдай учиб,
Билжираган лойга тўкилар дув-дув.
Жадаллаб борамиз бир-биримиздан,
Раҳмсиз қулдорга ўхшайди ёмғир.
Шундай йўл четида ўсган бир туп гул
Ёмғир қамчисидан титрайди дир-дир.
Эгилган бошлари тизгача тегиб,
Шалаббо вужуди силкинар тинмай.
Йиғлаётганмикан ё бошин эгиб,
Савалайди ёмғир парво ҳам қилмай.
Шошилиб кираман илиқ уйимга,
Совуқ ва ингичка қамчидан қочиб.
Дарвозам тагида жимитдай бола
Ўйнайди ёмғирга ариқча очиб.

УЗУМ ГУЛЛАГАНДА

Узумлар гуллади уйинг олдида,
Инжа ғужумлардан сачради ифор.
Тулпорлар гижинглаб тушовин узди,
Шунчалар ҳам ширин бўларми баҳор?
Шитирлаб тизимга урди майсалар,
Нафасин юзимга урди майсалар.
Жаннат ҳурларининг мушқидан ширин,
Жийда гулларининг ишқидан ширин
Узумлар гуллади уйинг олдида.
Шу кеча тилладай товланади ой,
Шу кеча бошимга қўнар юлдуззор.
Шу илиқ тунларнинг ҳавоси ширин,
Қумуш жилғаларнинг навоси ширин.
Жужуқ бедаларнинг титроқларида,
Лойқа ариқларнинг қирғоқларида,
Қалдирғоч чуғури, сайроқларида,
Асалариларнинг дудоқларида
Узумлар гуллади уйинг олдида.
О! Ҳурдай ҳавога учмоғим учун,
Исларин симириб ичмоғим учун,
Бағримни оғритиб қучмоғим учун,
«Дод!» дея жонимдан кечмоғим учун
Узумлар гуллади уйинг олдида.

КУМУШГА

*...Гўзи ёшлуларин ҳолин на билсин мардуми гофил,
Кавокиб сайрини шаб то саҳар бедор ўландан сўр.*

Фузулий

Сенга ёмон куюндим, Кумуш,
Маъюс эди кўзларинг жуда.
Фузулийнинг дардлари билан
Овутасан ўзни беҳуда.
Не бўлса ҳам оқшом Отабек
Қадам кўяр Зайнаби томон.
Ора кунда сени тонггача
Қийнаб чиқар шубҳаю гумон.
Менга алам қилмасди, агар
Сени жондан суйса Отабек.
Бутун умр Зайнаб қошида
Қолганида эди ҳайкалдек.
Қодирийдан гинам бор менинг,
Раво кўрди сенга шу ўтни.
Қандай оқлай иккита гулни
Бирдай қучаётган йигитни?
Кундош ўти жонидан ўтган
Зайнабга ҳеч тутмайман осон.
Бу азобнинг таъмини тотмай
Ўтаётган шу беклар ёмон.
Ҳа, Зайнабни айблай олмайман,
У ҳам севган битта аёлдек.
Ўз гулига ундан олдинроқ
Оғу тутмаганми Отабек?
Кўзи ёшлиларнинг ҳолини
Билмайдилар гофиллар азал.
Минг йилдирки, ошиқлар учун
Ҳамдард бўлар Фузулий, ғазал.
Кўзларингни ёшлама, жоним,
Асли, дунё шундай битгандир.
Отабеклар Кумуш қадрига
Йўқотгандан кейин етгандир.

Очилик-сочилик келаверасан,
Пойингга тўкилик кетади юрак.
Қадам олишларинг ақлин шошириб,
Йўлидан адашиб кетади йўлак.

Юлдуз осмонидан тушади қулаб,
Анграйиб қолади кўкда тўлин ой.
Фунчанинг лабида қотади ҳайрат,
Қотил шунчаларму экан хушчирой.

Очилик-сочилик келаверасан,
Ортингдан сел бўлиб оқади ҳониш.
Таққа тўхтаб қолар бу телба дунё,
Тегрангда айланар энтикиш, ёниш.

Соллана-соллана келасан яна,
Оламини тутуди бўйлар, ифорлар.
Изларинг излайди, изларинг ўпар
Ишқингда девона, ишқингда зорлар.

Очилик кетади шу кун Тошкан ҳам,
Бўлакча эркалаб оқади анҳор.
Сени қизғонади ошиқ Фарғона,
Қамчиқ довонидан бўйлайди Баҳор.

Мен-чи, менинг ҳолим не кечар бу кун,
Наҳот иқбол боқар шоирга кулиб.
Э йўқ, бундай бахтдан Худо асрасин,
Кўтара олмайман, қоламан ўлиб.

Сен ўтсанг, қолмайди бир адл қомат,
Шоир ҳам фош қилиб қўяди сирин.
Кўчани тўлдириб бир ўтиб кўр-да,
Ортингдан термули-и-б қолмоқ кўп ширин.

Очилиб-сочилиб келаверасан...

УСТОЗ РАУФ ПАРФИГА

У қандай кун эди,
қайда йўқолдим,
озитқи оздирган жинларнинг туни.
Бир сулув шаклида ўптирди шайтон,
уни кучдим,
ўчди юракнинг уни.
Овоз бер, овозим,
қайларда қолдинг,
менинг разо тигим –
эй қилич сўзим.
Синдингми,
сўндингми,
шунга қўндингми,
кўр қилмасми, ахир, бу нону тузим.
Эй жон,
сенга бу касб муборак бўлсин!
Қонамайсан ортиқ чопса ҳам ганим.
Ҳузурнинг жодугар кўзин суюбсан,
Муччалаб ўлдирар –
музлайди таним.
Жафо маликаси, бағринг тузлама,
Бу ошиқ ҳаққига тилама тўзим.
Душманам,

ичимдан сотқин излама,
Мен ўйиб бераман кўзимни ўзим.
Бир ғариб бошимга шунча маломат,
Мунча талон-торож бу ёлғиз бошим.
Ё фалак!
Менга ҳам бергил бир омад,
Ёки синаймисан менинг бардошим.
Кўзғол,
юрагимда мудраган бўрон!
Ғафлат уйқусидан уйғот бу танни.
Менга май бергил-у,
жангимни кўргил,
Мен сенга танитгум суюк Ватанни.
Қидириб бир қуни топсам ўзимни,
Далли кунларимдай айтолсам сўзим.
Бўғзимга тиқилиб келади йиғи,
«Мен эса излайман ўзимни ўзим».
Ёр бориб,
ёлбориб топмадим ўзим,
Ёшариб
ё қариб топмадим ўзим.
Йиғладим,
ёш ариб топмадим ўзим,
Мен ғариб телбариб топгум ўзимни.

* * *

Кўклам, сени жуда соғиндим,
Томга чиқиб қарадим бўйлаб.
Наврўзгулим, келақолсанг-чи,
Соғинчларим кетади гуллаб.

Оқ булутлар, сизни соғиндим,
Соғинтирдинг мани гулғоз.
Оҳ, қанчалар қувонардик биз,
Болалигим, қандай эдинг соз.

Момоқаймоқ, сени соғиндим,
Чучмомалар терардик бирга.
Севаман, деб айтмасдик, бироқ
Севгимизни солмасдик шеърга.

Ҳамма нарса эди самимий,
Ўз тилида сўзларди ялпиз.
Сочларини силамасам ҳам,
Севишимни биларди у қиз.

«Титроқ бўлиб қоласиз, узманг!»—
Дединг топсак лолақизгалдоқ.
Мен барибир уздим-у, тутдим,
Иккимиз ҳам титрардик шундоқ.

Биз севишни ўргандик тинмай,
Ўт-ўланлар ўргатди уни.
Буюк ишқдан энтиқди олам
Биз лолалар терган шу куни.

Кўзларимда жолам шошқатор,
Нечун сени соғиндим, баҳор.

* * *

Мени кутма, энди қайтмасман,
Йўлларимга кўз тикма, унут.
Севсанг, ҳижрон кўзларини сев,
Кутсанг, фақат айрилиқни кут.

Биз қувнаган боғлардан ўтсанг,
Бизни суйган дов-дарахтга айт:
«У севмаган, алдаган», – дегин,
Менга атаб ёзмаган бир байт.

Қир-адирлар сўраши тайин:
«Қани ботир, баҳодир ўғлон?
Сочларингни силарди майин,
Қани мардинг, эй сулув жонон?»

Уларни ҳам ўзинг юпатгин,
Бир нима де, ёлғон кўп, ахир.
«У мард эмас, номард», – деб айтгин,
У ўлган де, ишқимиз сағир.

Пешвоз чиқса лолақизғалдоқ,
Эркаланиб суйкалса шувоқ,
«Сизларни ҳам суймаган», – дегин,
Мени буткул севмаган, мутлоқ.

Айтақолгин, фурсат кетмасин,
Мен сўзимдан тагин қайтмайин.
Ўзим зўрға чидаб юрибман,
Ахир, бир кун қайтишим тайин.

ВАТАН

Биаки, ҳар инсон учун жисмин аро жондир Ватан,
Дилдаги меҳру муҳаббат, шавкату шондир Ватан.

Топмагай ҳеч ким жаҳонда юрт унингдек мўътабар,
Одамизод қалби ичра тоза иймондир Ватан.

Тўтиё айлаб кўзингга гардини этгил тавоф,
Нечалар қон йиғлаб айтган: «Дилда армондир Ватан!»

Ўзбегим қони агар жўш урса танда ушбу кун,
Кўрсат ўзни, энди эркин, мардга майдондир Ватан.

Меҳнату илминг ила дунёга ёйгил доврўфин,
Ҳақ насибинг олам ичра бир гулистондир Ватан.

Адлу инсоф ҳам диёнат топган элнинг ўғлисен,
Толибо, фахр айла сенга Ўзбекистондир Ватан.

ЧЎЛПОННИНГ СЎНГГИ СЎЗЛАРИ

Адолат изладим, ҳайҳот, разолатга йўлиқдим мен,
Заковат истаган жойда жаҳолатга йўлиқдим мен.

Тилим билмас ғайрлар-ку дилим дардин уқиб етмас,
Тилим бир ҳам диним бирлан маломатга йўлиқдим мен.

Элим эрки учун жондин кечиб, кирдим курашга, лек
Элга душман деган мудҳиш ҳақоратга йўлиқдим мен.

Нажот йўқ менга на дўстдин, на дардим тинглагай кимса,
Инонмас ҳеч кима ҳеч ким, қиёматга йўлиқдим мен.

Валек бор дилда бир орзу, адоват қолмагай мангу,
Бу дунё эврилиб бир кун, саодатга йўлиқдум мен.

ШОҲИМАРДОН СОЙИГА

Шоҳимардон сойига тушди тилло узугим,
Қачонгина келар экан ўшал кўзи сузугим.
Кўзлари сузугимни йўлларига гул бўлай,
Тақа бўлсин отининг туёғига узугим.

Соғинчим тилло занжир, хушларига бойлансин,
Тушим ўша бепарвонинг тушларига бойлансин.
Келар бўлса Шоҳимардон сойининг тўлқинлари,
Оёқларин ўпиб, ҳумо қушларига айлансин.

Бу сойларнинг суви совуқ узугимни олмоққа,
Келсанг агар, қурбим етар дилиннга ишқ солмоққа.
Шоҳимардон сойларидек безовтадир бу юрак,
Келармисан бир умрга ўзим билан қолмоққа.

КУЗ МАНЗАРАСИ

Тиқиллаб йиғлайди кеч кузнинг
Совуқни соғинган осмони.
Чирпирак ясайди ҳавода
Дилида туғилган туғёни.

Дарахтнинг кексайган япроғи
Йўлларга бир ҳорғин ясланар.
Кеча булбул сайраган боғда
Қарғалар қўшиғи бошланар.

Сукутга лабларин тутганча
Кечалар юмади кўзларин.
Атрофда зириллаб «аёз бека»нинг
Мулкини қўриқлар изғирин.

СОФИНИБ КЕТЯПМАН

“Қабр бошидаги ўйлар” туркумидан

Тингласам, боғларда кузнинг қўшиғи,
Оёғим остида хўрсинар хазон.
Йиғлагим келади, келар хўрлигим,
Мен сизни соғиниб кетдим, аяжон.

Борсам тополмайман қишлоқ йўлидан,
Кўзга суртай десам мен изингизни.
Йиғлаб, армонларим тўкай кўнглимдан,
Аяжон, соғиниб кетдим мен сизни.

Киргани юрак йўқ, кирсам йиғлайди
Сиз ётган уй бурчи бағримни тилиб.
Қандай яшай энди? Ҳеч ким билмайди,
Аяжон, мен сизни кетдим соғиниб.

Бугун ўзим она, ўзим бувиман,
Етим қолдим, демоқ ёшидан ўтдим.
Ўзимга тасалли берсам-да дилда,
Барибир, мен сизни соғиниб кетдим.

Соғинчимни алдаб, уйқумда кезган
Дайди тушларимга тўқийман таъбир.
Доимо Аршлардан жон сўраб сизга,
Тилаб яшасам-да ўзимга сабр,
Соғиниб кетяпман сизни барибир...

ФАРҒОНАМ

Табиат фаслининг баҳори яхши,
Баҳори улашган наҳори яхши.
Баҳордай гўзалсан сениг ўзинг асли,
Юртлар ичра инжу, гавҳар, дурдонам,
Жоним Фарғонамсан, жоним Фарғонам.
Мўътабар, қутлуғсан, рўзи азалсан,
Мумтоз қўшиғимсан, нодир ғазалсан,
Баайни жаннатсан, боғи Эрамсан,
Яшил водийимсан, гулим, гулхонам,
Жоним Фарғонамсан, жоним Фарғонам.
Аллома ўзингсан, шоир ўзингсан,
Навосоз розимсан, суюк созимсан,
Ҳофиз Таваккалсан, Қобил, Маъмурсан,
Садафсан, гавҳарсан, ноёб бир донам,
Жоним Фарғонамсан, жоним Фарғонам.
Эй «Бахтлар водийси» аталган шаҳрим,
Эй менинг иймоним, эй менинг фаҳрим.
Эй ишқим, эй вафо, эй лафзим, аҳдим,
Бобомсан, момомсан, отамсан, онам,
Жоним Фарғонамсан, жоним Фарғонам.
Кумуш пилаларми ёки оқ маржон,
«Оқ олтин»инг мўлдир, юксалар хирмон,
Меҳнатла бахт топмиш бунда ҳар бир жон,
Тўрт фасл ҳам сенда тўй, ялла, байрам,
Жоним Фарғонамсан, жоним Фарғонам.
Бунда ой, юлдузлар маҳдиё қарар,
Тонгда кулиб қуёш кокилин тарар.
Гулзорда майсалар, минг турли гуллар...
Сен шундай... сўлимсан, ям-яшил олам,
Жоним Фарғонамсан, жоним Фарғонам!

ҒАРҒОНАГА АТАЛГАН ҚЎШИҚ

Тилакларим мовий ва гўзал
Ғарғонанинг тонглари қадар.
Юрагимда йиғлаган ғазал
Забонимда топмади қадр.

Мактуб битдим зумрад баҳордан,
Шамолларга совридди бевақт.
Ҳижронингда, севикли Ватан,
Гул ёшлигим сарғарди фақат.

Девоналар қилса-да шеърим,
Битолмадим сен ҳақда баёз.
Муҳаббатим, орзу гулларим
Кўзларимда қовжиради, рост.

Боқий тургин тургунча очун,
О, сен Ватан, о, бу кўҳна ишқ!
Ҳижрон бўлиб туғилар ҳар кун
Ғарғонага аталган қўшиқ!

* * *

Орзу эди борлигим, армонни ўрганмишам,
Борму анга тоқатим – ҳижронни ўрганмишам.

Барбод бўлур оҳима дунёи дун қасри ҳам,
Ободмен-у, бул замон вайронни ўрганмишам.

Таржимаи ҳолими ёзмоққа на эҳтиёж –
Мажнунмен-у, ҳолима ҳайронни ўрганмишам.

Кўнглимни гул баргига қуш тилида шарҳ этай,
Бергай фириб жонима – инсонни ўрганмишам.

Эй Гулбаҳор, жон или жонон Ҳабибинг эди,
Ҳижрон туни жонимни эҳсонни ўрганмишам.

* * *

Сен келмаган оқшомлар буюк,
Юлдузлари йўлдан оздирар.
Тунларингнинг сояси қуюқ,
Ёзуғимни ёзса ёздирар.

Сен келмаган кундузлар куюк,
Ҳарорати Нилни қуритар.
Нима қилай, барчаси суюк –
Сенга ёзган адоқсиз хатлар.

Сен келмаган боғларда тўзон
Осмонларга ёйилар бутун.
Қачон бўлдим ишқингда хазон –
Юрагимда аччиқ бир тутун...

* * *

Изларимда юрар эргашиб,
Суҳбатимда дарёдек тошиб,
Қай юртлардан келади шошиб –
Мени яхши кўрган одамлар.

Кўрмаса-да ҳеч қандай фойда,
Ҳар қадамда, ҳар битта жойда
Аямайди мендан ёрдамлар –
Мени яхши кўрган одамлар.

Эркалигим кўтарадилар,
Кечиради хафа қилсам гар,
Соғлигимни доимо тилар –
Мени яхши кўрган одамлар.

Кўринасиз кўзимга ойдек,
Менинг учун энг катта бойдек.
Кўнгли ярим, дунё бир камлар –
Мени яхши кўрган одамлар.

Йўлим кутган, қўлим тутгансиз,
Меҳрингизни шеърда айтган – сиз.
Кўзларида дард бор болалар –
Мени яхши кўрган одамлар.

Дардларингиз менинг дардимми?
Дардингизга мен арзидимми?
Юрагимда тўнган нолалар –
Мени яхши кўрган одамлар.

Фанога юз буриб ўтибдир,
Борса-келмас йўлин тутибдир.
Қабрларда унган лолалар –
Мени яхши кўрган одамлар.

Ўзимга ҳам ўхшайди феъли,
Барча ошиқ, барча ишқ эли.
Барча яхши, кўркам одамлар –
Мени яхши кўрган одамлар!

ЁМФИРЛАР КУЙИ

Танимайман сени бугун мен,
Эсламайман, нималар бўлди.
Балки кеча йиғлагандирман,
Балки кеча орзулар ўлди.

Севганимни айтгандирман ҳам,
Кетгандирсан балки бепарво.
Балки бутун борлиқни кеча
Қоплагандир бир мунглиф наво.

Эсимда йўқ, хурсандмидинг сен?
Ё озгина чекдингми қайғу?
Билганим шу – ишқ деган кимса
Тутқазарди шароб деб оғу.

Гарчи унут. Бугун тонг отган,
Кўзёши йўқ, ёмғирлар нажиб.
Маним бирла маст бўлган дунё,
Ёмғирларнинг шаробин ичиб.

ҚАДИМИЙ ДУТОР

Муסיқа. Куй янграр. Болалар... Аттанг...
Ўзига тортади бир телба жунун.
Қулоқэшитгичдан қулоғи батанг,
Ғафлатда қисқарар энди узун кун.

Кўринмас созанда, хонанда, ҳатто,
Компьютер асрига келинг, марҳабо!
Қалбим тўлқинланмас, балки бу хато,
Жонли оҳангларга кўҳна иқтидом.

Сўзим эшитмайди балки бирор зот,
Мен турган гўшалар ҳиссиз, тўполон.
Бойликларин балки бой бериб арзон,
Ғарбча оҳангларни куйлайди осон.

Деворга осилган гиламда ўксиб,
Асрлар ноласин куйлашга хумор,
Бир бармоқ теккизсанг соҳибин қўмсаб,
Хўрсиниб қўяди қадимий дутор.

ЯНА СЕВГИ

Яна севги, яна шеърият!
Яна сурур ва яна илҳом!
Етиб келдим, мана, хайрият,
Қаршингизга! Хайрли оқшом!

Яна сездим софинганимни...
Ҳеч софинмай қўйгандим гўё.
Дард чулғади жону танимни —
Яна ҳумор ва яна наво!

Кечиккандай юракда баҳор,
Сизга томон яна ошиқдим.
Жўшқин селдек ҳисларим бисёр,
Жўшқин селдек шошдим, тошиқдим...

Тасвирладим шеъримда, мана,
Муҳаббатнинг манзарасини —
Тун. Юлдузлар қуршайди яна
Севгилимнинг деразасини.

Энди нечун сақламоқ пинҳон,
Шу ишқ бўлса аслида ният?!
Сизга шодон қиламан эълон:
Яна севги, яна шеърият!

АГАР МУМКИН БЎЛСА

Агар мумкин бўлса, эшикни очинг,
Кўчада қолмайлик аёзли тунда.
Муҳаббат аразлаб кетяпти, шошинг,
Оппоқ бахтни чирмаб қора тугунда.

Агар мумкин бўлса, қарши олинг хуш,
Илитинг музлаган туйғуларимни.
Муҳаббат хабарин топиб келганмиш
Синиб чил-чил бўлган орзуларимнинг.

Агар мумкин бўлса, сийланг бол билан,
Тўйай болдан ширин сўзларингизга.
Муҳаббат келибди арзи ҳол билан,
Боққали шу хумор кўзларингизга.

Агар мумкин бўлса, қўйинг бошингиз
Сизсиз соғинчларда қотган бағримга.
Муҳаббат — энг яқин қариндошингиз
Гувоҳдир садоқат ҳамда аҳдимга.

Агар мумкин бўлса, кечиринг мени,
Билмам, нима ҳузур топдим фироқдан.
Муҳаббат кўчада қолмасин энди,
Меҳмон бўлиб кепти ахир йироқдан...

Агар мумкин бўлса, айлай қасамёд,
Шоядки қалбингиз шодликка тўлса.
Муҳаббат биз билан қолсин умрбод,
Агар истасангиз... ва мумкин бўлса.

ЧИРОЙЛИСАН

Қалбга солар юлдузлар ҳайрат,
Бу кеч сени ўйлайман фақат.
Алланечук ҳузур, ҳаловат...
Бунча хумор кўзинг, муҳаббат?!

Бўйларини тутар димоққа,
Гуллар мени қўйиб титроққа.
Кетсанг ҳамки мендан йироққа,
Гул-у райҳон изинг, муҳаббат.

Минг ноз ила рўй очар ҳилол,
Гўзалдир у чиндан, эҳтимол.
Айтиш мумкин аммо, бемалол,
Ойдан ойдин юзинг, муҳаббат.

Гўё гулни гулга бойлайди,
Дилга софинч исмин жойлайди.
Бунчалар ҳам хумор айлайди
Ширин-ширин сўзинг, муҳаббат?!

Чиройлидир бу кўҳна олам,
Атрофингга бўлар экан жам,
Кечирасан, ҳаммасидан ҳам
Чиройлисан ўзинг, муҳаббат.

МАЙЛИ

Майли, бизнинг сизга ҳеч йўқ даъвоимиз,
Сизни севмоқ асли улкан хатоимиз,
Сиз бор жойда бунёд бўлур саройимиз,
Сиз йўқ жойда барбод бўлур дунёимиз.

Майли, ҳар ким бўлақолсин тенги билан,
Юрак тирик шу оташин севги билан,
Бу оламда кимлар шоддир эрки билан —
Бизлар сизга бандиликка шайдойимиз.

Майли, замон турфа урфни ўйлаб топар,
Кимлар бахтин сўйлаб, кимлар қуйлаб топар,
Ким севгисин олислардан бўйлаб топар —
Ёнимизда бизнинг бахту балоимиз.

Майли, лабга қонимизнинг рангин сурунг,
Майли, мудом бегонани ўйлаб юрунг,
Истасангиз, ўзгача бир ҳаёт қурунг,
Бир кун бизни бахтли этар Худоимиз!

Майли, бизни муштоқ айланг меҳрларга,
Қунлар келар, етажаксиз қадрларга.
Биз ўша чоғ сингиб кетган сатрларга —
Фузулийимиз, Огаҳийимиз, Навоийимиз.

СЕВГИ СУНБУЛ ГУЛИДЕК НАФИС

Юрагимни яраладингиз,
Балки билиб, балки атайин.
Авф-чун сўзлар сараладингиз,
Кечирар, деб ўйлайсиз тайин.
Севги сунбул гулидек нафис,
Уздингизми сўлиши аниқ.
Ишқ-муҳаббат ғоят нафис ҳис,
Бир зарба-ла туйғулар синиқ.
Кўксимдаги қип-қизил лола
Саратонда алишди рангин.
Туйғуларим – туташ жон тола
Йўқотмишдир тиниқ жарангин.
Билсам, атай қилибсиз ҳазил,
Дейдиларки: «Ҳазил ярми чин».
Олий туйғу – муҳаббат асл,
Кўз тикмасин, дўстим, унга кин.
Юрагимни яраладингиз,
Балки билиб, балки атайин.
Қай чорбоққа мўраладингиз?
Юрак зарбим, билсангиз, майин.
«Аёл қалби – чинни пиёла»,
Билиб сўзлар доно момолар.
Бир калима узар жон тола,
Бир сўз ила ҳислар самолар.

АЁЛ

Сокингина тебратар бешик,
Синиққина босади қадам.
Қалбидан ҳаётга очилар эшик,
Бармоғида тебратар олам.

Хушбўй, майин тонгги сабодай
Нафасида жаннатий ифор.
Қалбингизга кирар наводай,
Изларидан бошланар баҳор.

Очилмаган илоҳий булоқ,
Иқлимида минг битта фасл.
Тун қўйнида сирли бир гулмоҳ,
Райҳонгулдай камтарин, асл.

Қалби вулқонларга ошно қоя у,
Қалбида гавҳарлар яширин.
Эрта, келажакка, ахир, доя у,
Муҳаббатсиз яшолмас бир зум.

ОНА ТИЛИМ – МЎЎТАБАР ОЛАМ

Афсусли алладек кўнгил қўйганим,
Отам шукронаси ила суйганим,
Онам қувончини илк бор туйганим,
Шарафингдан ғурур туйиб юрганим,
Томирларим ичра оққан жон толам –
Она тилим менинг – илоҳий олам.

Соҳир саҳарларнинг сирли садоси,
Ғариб қондошимнинг ўтли нидоси,
Армонда ўтган бир калом гадоси,
Хур қалбларнинг озод, хушнуд сабоси,
Дилимнинг тубидан сизган жон толам –
Она тилим менга қадрли олам.

Оловли йилларда ботирга нажот,
Навоий назмига сингган муножот,
Шоҳ Бобур сабрига инган зўр сабот,
Энг сўнгги нафасда сизган обҳаёт,
Юрак-юрагимдан ҳис қилган нолам –
Она тилим менга илоҳий олам.

Қутлуғ Ватанимнинг ғурур пардаси,
Ҳамиша баҳори, асрий парчаси,
Дўст-ёрга очилган дилим дарчаси,
Эзгуликлар ичра барча-барчаси,
Чаманлар ичида ўчмас бир қадам –
Она тилим менга мўътабар олам.

* * *

Тоғ йўлларин қор босди, ёрим,
Келолмасанг майлига келма.
Асраб қўйгин юракда борин,
Ҳузуримга шамолдай елма.

Фурсат йўқми, майли, ёзма ҳам,
Тонглар ёдла исмим бир бора.
Ҳаёлингда чорла бир муддат,
Йўқламоққа топмасанг чора.

Тонгла сўз-ла, юлдуз-ла қил роз,
Умид билан соғинчинг сочиб.
Ҳузурингга қилурман парвоз,
Шунда мен ҳам юрагим очиб.

ВАТАН МАДҲИ

Ёзолмадим ҳатто биргина мисра,
Қанча қоғозларим оловда ёнди.
Сенга атаб ёзган шеърларим ичра,
Фақатгина битта шу шеърим қолди.

Ёзолмадим, балки етмади қурбим,
Ватан, қудратингни, буюклигингни.
Сени ёмон кўздан асрашин халқим,
Элим аро сенинг суюклигингни.

Сенинг минглаб йиллик тарихинг аро
Неча юзлаб шоир сенга шеър битди.
Истибдод зулмидан бўлишиб адо,
Биз етган истиқдол дамларин кутди.

Э воҳ, истиқдолга етолмай ўтган
Шоирлар шеърида қанчалар армон.
Сени деб, Ватаним, жонидан кечган
Қанчалар Фитрат-у, қанчалар Чўлпон.

Бугун-чи, шукрким, мунаввар қуёш
Озод Ватан узра сочиб турар нур.
Бугун севинчдандир кўзлардаги ёш,
Бугун ҳаяжондан қалбдаги шуур.

Бугун, минг бор шукр, тиниқ осмоним,
Истиқлол нафаси кезар юртимда.
Келажаги буюк Ўзбекистоним
Фахри ва гурури ёнар дилимда.

Аммо, минг афсуским, бир тўда нокас
Қўлда қурол билан сарҳадинг бузди.
Бир тўда ғаламис, иймонсиз баднафс
Тинчлигинг бузмоқлик режасин тузди.

Улар Ватанини, халқини сотган
Шарманда, нотавон, юзи қаролар.
Улар ўз юртига ўзи тош отган,
Ёт элда хор-сарсон ватангадолар.

Ватан, сарҳадингни ёғийдан асраб,
Неча мард ўғлонлар тикдилар жонни.
Дедилар она юрт халқига қараб:
«Ҳеч кимга бермаймиз Ўзбекистонни!»

Мен ҳам ўғлонингман Ватаним – онам,
Мен ҳам посбонингман, келса ағёрим.
Буюргил, қуролу қаламим билан
Жоним фидо айлай, она диёрим.

Аҳдим бор, Ватаним, бағишлаб сенга
Энг сара шеъримни ёзмоғим даркор.
Гар қурбим етмаса, бўлғуси менга
Навоий бобомнинг руҳи мададкор!

ЮРТИМ БАҲОРИ

Ёноқларин шаббодага ўпдирган
Ялпизларнинг яна тутди ифори.
Юракларни энтиктириб кутдирган
Тоғлар ошиб келди юртим баҳори.

Тоғ сувидан юзин ювиб безанган
Адирлардан кетди қишнинг губори.
Лолалардан бағри «қонга беланган»
Тоғлар ошиб келди юртим баҳори.

Юртим бугун бамисоли келинчак,
Либосларин тўкилмаган оҳори.
Чор атрофга тўлиб кетди гул-чечак,
Тоғлар ошиб келди юртим баҳори.

Севишганлар юрагида аланга,
Висол фасли, йўқдир кўнгил озори.
Тортиқ этиб муҳаббатни оламга,
Тоғлар ошиб келди юртим баҳори.

Бугун яна ташвиши кўп, иши кўп,
Далададир бободехқон наҳори.
Диққинафас қилди уни қиши хўп,
Тоғлар ошиб келди юртим баҳори.

Бугун яна наврўзида сумалак,
Иймони бут, масжиди – ифтихори.
Озодман, деб ўзбек ҳам қилди дарак,
Тоғлар ошиб келди юртим баҳори.

Осмон узра ой кезади куюнчак,
Шеър дардида мен ҳам туннинг бедори.
Юрагимга илҳом солди бойчечак,
Тоғлар ошиб келди юртим баҳори.

Уйғонмоқда ноз уйқудан табиат,
Димоғимда илиқ баҳор ифори.
Таралмоқда юртим буйлаб нафосат,
Ўзгачадир озод юртнинг баҳори...

ШЕЪРЛАРИМ БОР СЕНГА АТАЛГАН

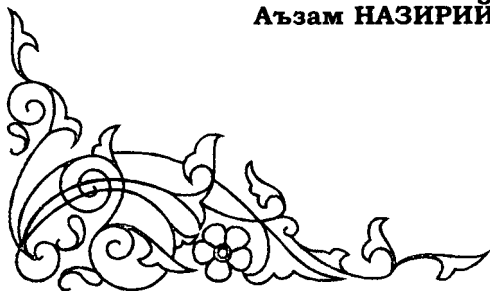
Юрагимга вафотинг куни,
Онажоним, ханжар қадалган.
Шеърга тўқдим оғриқ, қайғуни,
Шеърларим бор сенга аталган.

Ғам кўп экан, она, наздимда,
Дунё буткул дарддан яралган.
Армон тўлиқ шеър дафтаримда
Шеърларим бор сенга аталган.

Ёлғонлиги рост экан, дунё
Ўткинчи деб чиндан саналган.
Онажоним, мен излаб рўё,
Шеърлар ёздим сенга аталган.

Сен ётасан замин бағрида,
Рухсиз танинг унга қамалган.
Юрагимнинг туби, қаърида
Шеърларим бор сенга аталган.

Сенсиз, она, қон эмас энди,
Томиримдан кўзёш таралган.
Ёдлаб сени шеър ёзгим келди,
Онажоним, сенга аталган...

ФАРҒОНА ГЎЗАЛИГА...

Фарғонада сенингдек гунчаи тар бўлурму?!
Софинганимда оҳим осмон қадар бўлурму?!

Дедим сени қуёшим, чулғанди нурга бошим,
Офтоб нурин симирмай, ойдин самар бўлурму?!

Васлингни қўмсадим гоҳ, қўрдим қадамда минг чоҳ,
Кўксимда лолазор ё тиғи ханжар бўлурму?!

Ёндим Қўқонда ҳар кеч, ҳолимни сўрмадинг ҳеч,
Жонон келар кўргали, деган хабар бўлурму?!

Ишқ чўғи тушди жонга, оҳим сифмас жаҳонга,
Назирий назми сенсиз ҳеч мухтасар бўлурму?!

ТОШКЕНТ ГЎЗАЛИГА

Кўҳна Туронзаминда
Тошкент – Шарқнинг машъали.
Кўксимга чўғ ташлади
Шу шаҳарнинг гўзали.

Садаф ичра дур эрур
Қизларнинг шу донаси.
Жаҳон ичра топилмас
Барноларнинг барноси.

Гунчадек табассуми
Мафтун этар ошиқни.
Ойдек нур сочишлари
Бошимга солди ишқни.

Лол бўламан сўзига,
Кўзида зиёси бор.
Тўёлмадим юзига,
Лайлидек ҳаёси бор.

Кўксимга ўқлар отди
Қошининг камалаги.
Мажнун этди Аъзамни
Сочлари жамалаги...

ЖҰШҚИН-ЖҰШҚИН...

Жұшқин-жұшқин наволарим дарёлари,
Тұлқин-тұлқин дарёларим наволари.
Сўлмас гулу чечакларни яшнатгайдир
Қалбимдаги ишқ иқлимин ҳаволари.
Этдан тирноқ ажраган он оққандек қон,
Сендан айро ўй ўйласам, кўнглим вайрон.

Баҳоси йўқ мисли гавҳар тупроқларинг,
Қиёси йўқ асли кавсар булоқларинг,
Тошлоқми ё, қумлоқми ё, чўлми, гулшан,
Мен-чун бирдек иссиқ-юмшоқ қучоқларинг.
Ўзни сендан жудо кўрмак айни кулфат,
Фикринг дўсту ҳамдам менга, гаминг улфат.

Машрабнафас насимларинг гадосиман,
Чўлпонназар юлдузларинг шайдосиман,
Қодирийдек салобатли, юксак, пойдор
Тоғларингнинг жилғаларин садосиман.
Қадам қўйсам улуғларинг изларига,
Енгилмас бир қувват инар тизларимга...

Лабларимга яқинлатсам, най ёнади,
Томоғимдан ўтар-ўтмас май ёнади.
Шундай баланд муҳаббатим ҳарорати,
Тану жоним ёниб кулга айлонади.
Келгил, қайноқ пешонамдан ўпгин, онам,
Сўнг самога ўрламоғим кўргин, онам...

Йўқ, мен атай учламадим қаламимни,
Босгин, дея кучламадим қадамимни.
Ҳурлик тўйинг шавқу илҳом берди менга,
Булбул бўлиб қутладим сен – чаманимни.
Ошиқ ўғли Абдулланинг жони, Ватан,
Дарду гами, бахти, фахри, шони, Ватан!..

ОНАЖОНИМ ДЎППИЛАРИ

«Болам, келинг, кийиб кетинг дўппидан,
Ўз қўлимиз билан севиб тикканмиз.
Қуруқ қолманг ишнинг тоза, хўбидан,
Кўзларимиз нурин унга тўкканмиз...»

Холажонлар, ҳар гал ўтсам шу ҳолат,
Бир зум бўлсин тўхтамасам, қўймайсиз.
Даъватингиз билмайди ҳеч ниҳоят,
Ўз молингиз мақтаб сира тўймайсиз.

Қўлларингиз гул экани сир эмас,
Санъатингиз ҳеч ким инкор этмайди.
Бироқ, нетай, сизнинг дўппи барибир
Онам тиккан дўппиларга етмайди.

Оҳ, уларда ўзгача руҳ бор эди,
Оҳ, уларга савлат, шукуҳ ёр эди.
Улар осмон каби сирли, сеҳрли,
Тонг қуёши янглиғ бетакрор эди.

Онажоним дўппиларин кийиб мен,
Бошим кўкка етганини сезардим.
Она юртни яна қаттиқ суйиб мен,
Ширин ҳислар оғушида кезардим.

Ҳар чокига қолар эди тугилиб
Онам қайғу, қувончлари, ўйлари,
Гулларидан турар эди уфуриб
Болалигим, ҳовлимизнинг бўйлари.

Гоҳ кўзлари толганида, игнадан
Ип ўтказиб берганларим ёдимда.
Э воҳ, ўзга бирон ёрдам қилмабман
Мен бечора онамга ҳаётимда...

Энди игна санчилар-у кўксимга,
Гул солинмас, қалбим чоки сўкилар.
Боқиб онам тикиб кетган дўппимга,
Ҳасратларим пинҳон-пинҳон тўкилар.

Балким жаннат боғларининг қўйнида
Дўппи тикиб ўлтирарсиз, онажон.
Борсам, менга кийдирмоқлик ўйида
Йўлларимга мўлтирарсиз, онажон.

Бошда дўппи бир бор айлангунча то
Тупроқ аро бўлгай менинг ҳам жойим.
Ўшал жаннат дўппиларига аммо
Мени лойиқ кўрармикан худойим...

КУЗНИНГ ТИНИҚ РАНГЛАРИ АРО...

Кузнинг тиниқ ранглари аро
Товланганда дилкаш диёрим
Ўзга сурат, ўзгача маъно
Касб этади йўғим ҳам борим...

Йўғим надир: ҳаловат, ором,
Борим надир: ўйлар гирдоби.
Ҳар бир япроқ – тилларанг бир жом,
Тутар менга ҳайрат шаробин...

Товланувчан ранглар бағрига
Аста сингиб, эриб оқурман.
Қўрқмай қора ғамлар қаҳридан
Умидларим шамин ёқурман...

Умидларим... бойчечак гўё
Ёрганидек муз қатламини,
Енгиб ўтиб келар доимо
Оғриқларим дард-аламини.

Юрт, табиат, шеър ва муҳаббат –
Мана менинг жавоҳирларим.
Бахтлиман мен, бою бадавлат,
Пучдир барча хавотирларим.

Тутаверинг пайдар-пай қадаҳ,
Улфатларим – тилла хазонлар.
Бундай қувонч, бундаин фараҳ
Туймагандим неча замонлар.

Кўз-кўз этиб ҳусну жамолин,
Кийингандек гўзал қиз такрор,
Куз, аслида, рангин либосин
Алиштирган баҳордир, баҳор...

Кузнинг тиниқ ранглари аро
Товланганда дилкаш диёрим
Ўзга сурат, ўзгача маъно
Касб этади кўнглим баҳори...

ЮРТИМГА

Тангритоғ қоридан юксакка чиқиб,
Музаффар юрт узра ташладим нигоҳ.
Тун бўйи кўрмаган элни соғиниб,
Қуёш ҳам чиқади – мўйсафид сайёҳ.

Сир босган кўксини қуёшга бериб,
Дарёни кулдирар безабон тоғлар.
Бошига кўк ҳарир рўмолин солиб,
Висолдан энтикар водийда боғлар.

Лабида бинафша ундирган ариқ
Меҳрин изҳор этар кўҳна еримга.
Бўзтўрғай, булбулча, қумри ва чумчуқ
Сайраши сифмайди жажжи шеъримга.

Нечун шеър ёзмайин – юрт фарзандиман,
Шу азиз тупроққа меҳрим бахшивор.
Мозий, келажакка дили бандиман,
Юртим, ҳар тонгингга борлиғим нисор.

Майнинг сокин, булутли куни,
Юрагимда ноаниқ туйғу.
Ташбеҳ йўқдир – ҳайратнинг уни
Вужудимда чалмайди чолғу.

Гарчи баҳор ҳисларга тўлиб,
Ўн саккиз ёш қизлардек гулгун,
Ошиқ диллар меҳмони бўлиб,
Яшамоқда ўлкамда туйғун.

Гарчи ҳаво – қувноқ оломон,
Чечакларнинг жонбахш бўйига
Тўйинганча чопар чор томон
Келишгандек баҳор тўйига.

Чўққилардан бошланган жилға,
Кўзи тиниқ боладек беор,
Вужудини ҳўл этиб жиққа,
Рақс этади тошлар устида.

Жилға рақсин шиддатларидан
Ўзбекистон – гул диёр бўйлаб
Уйғонади гулу лолалар,
Қўнгилларга ҳаётни жойлаб.

Шундай экан мубҳамлик қайдан?
Нечун ўкинч, нечун хасталик?
Ёшликниг ҳар лаҳзаси учун
Ҳали ҳисоб сўрар кексалик.

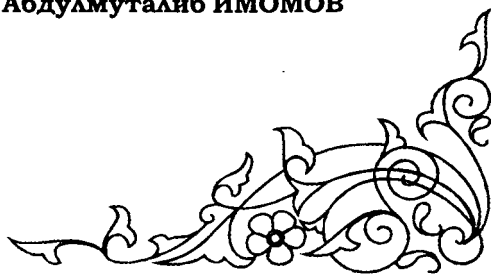
МЕН КУЙЛАЙМАН СЕНИ УМРБОД

Мустақиллик сабоси эсан
Юртимизда байрамдир яна.
Юракларда лиммо-лим севинч,
Зеро, элда ажиб тантана.
Бахти кулган озод Ватансан,
Мустақил юрт Ўзбекистонсан!

Осмонимиз беғубор бу он,
Яшамокда элим тинч, омон.
Шу меҳнаткаш ўзбек халқини
Тан олмоқда жумлаи жаҳон.
Дунёга юз очган диёрсан,
Донғи кетган боғу бўстонсан.

Амир Темур сенда туғилган,
Буюк Бобур сенинг фарзандинг.
Навоийни маърифатпарвар,
Улуғ шоир қилиб етказдинг.
Қодирийлар юрти Туронсан,
Аждодлари буюк маконсан.

Сен ўзлигинг топган элдурсан,
Миллийликка қайтган эл обод.
Истиқдолга эришган халқим,
Мен куйлайман сени умрбод.
Тупроғи зар ажиб диёрсан,
Гулларга кон Ўзбекистонсан!

ОНА ДИЁРИМ

Бағрингда яшайман озод, бахтиёр,
Сен борсан – қалбимда доимо баҳор,
Дилимни банд этган наволаринг бор,
Яккаю яғонам, она диёрим,
Марварид дурдонам, она диёрим.
Довруғинг таратдинг меҳнатни суйиб,
Хирмонлар яратдинг офтобда куйиб.
Шу азиз тупроққа бошимни қўйиб,
Дегайман: гул боғим, она диёрим.
Қучоғинг мард, жасур ўғлонларга бой,
Қизларинг ой ила талашар чирой,
Кўксингдан ҳеч армон ололмайди жой,
Сен менинг бахтимсан, она диёрим,
Тож ила тахтимсан, она диёрим.
Она деб билгайман, кўрмагил завол,
Сен она сутидек муқаддас, ҳалол.
Йўлингга нур сочар ёруғ истиқбол,
Суянчим, суюгим, она диёрим,
Эртаси буюгим, она диёрим.

ФАРҒОНАМНИНГ БИР ҚИЗИ

Ўтли нигоҳ ташлаган,
Ишқ савдосин бошлаган.
Ўн саккиздан ошмаган
Фарғонамнинг бир қизи,
Гунча лаби қирмизи.

Мен шаҳарни айланиб,
Қолдим унга бойланиб.
Турарди у ийманиб,
Фарғонамнинг бир қизи,
Икки ширмондир юзи.

Жамолига тўёлмай,
Туриб қолдим кетолмай.
Кулар ўзин тутолмай
Фарғонамнинг бир қизи,
Келар ундан гул иси.

Хаёлимни банд қилди
Оҳу кўзи, гул иси.
Ёқди майин кулгуси,
Фарғонамнинг бир қизи,
Оҳанрабонинг ўзи.

Келмас сиздан айрилгим,
Ҳажрингизда қоврилгим.
Келар сизга ёр бўлгим,
Фарғонамнинг бир қизи,
Абдулмутал юлдузи.

БАҲОР ЭДИ ЎШАНДА

Изҳори дил этгандим,
Юрагингда кетгандим,
Гўё сенга етгандим,
Баҳор эди ўшанда...

Қарамадинг кўзимга,
Ишонмадинг сўзимга,
Алам қилсин ўзингга,
Баҳор эди ўшанда...

Суйганим бор, дединг сен,
Мағрур бошим эгдинг сен,
Менга армон эдинг сен,
Баҳор эди ўшанда...

Сўзлар бўлдинг бир майин,
Тушундингми ё кейин,
Яна севдим билмайин,
Баҳор эди ўшанда...

Ортингга бир бўйлагин,
Маили, минг йил ўйлагин,
Чин сўзингни сўйлагин,
Баҳор эди ўшанда...

Синайверма, куз бўлди,
Кўнглинг йўқми, уз, бўлди.
Мутал қаро юз бўлди,
Баҳор эди ўшанда...

МЕНИНГДАЙ СЕВСАЙДИ САНИ

Фарғонага келсанг-чи, ёмғир ёғяпти,
Келгин, покланмоқда келар йўлларинг.
Райҳонлар бўйини силкитар, майли,
Менинг орзуларим, ишқим, ўйларим.

Тунлар юлдузларга боққаним сайин
Ўтди нигоҳингдай жилвагар Хулкар.
Қанчалар соғиндим, ишққа айланиб,
Ичсанг, пиёлангга тўкилгим келар.

Энди дўстларимга ёлвораман жим,
Сенинг қўшиғингга сарлавҳа кўнги.
Мени дўстларимга ялантирган ким?
Бир ўйлаб кўрдингми, кўзлари қотил.

Дарёлар қирғоғин безайди тошлар,
Кошкийди, кўнглингни безасам қани.
Юрган йўлларингда минг қароқошлар,
Биттаси менингдай севсайди сани.

Келарсан бир куни дурга айланиб,
Товонинг остида гуллайди қалбим.
Ўзгалар қалбига ёққан оташинг
Рангида ловуллаб турар юрагим.

Минг йиллаб яшади сени деб Чинор,
Шохлари синса ҳам, синмади сабри.
Сен ҳануз келмадинг, кутиб умидвор,
Тупроққа қорилди Муҳаббат қадри.

Фарғонага келсанг-чи, ёмғир ёғяпти...

ҚУЁШНИ ЎЙЛАГАЙМАН

(Дўстимга)

Камтар бўлгин, дедингиз,
Камтарин сўзлаганман.
Мен ерга лабим босиб,
Қуёшни кўзлаганман.

Гуноҳим – ишқ, дедингиз,
Гуноҳ асли менингдир.
Мен қанча гуноҳ бўлса,
Ўзимдан излаганман.

Гуноҳкор бир сиз эмас,
Гуноҳкорлар ўзгадур.
Ўтдан чўққа солса ҳам,
Юрак ишқ деб уродир.

Гуноҳ бир сизнинг эмас,
Асли манимдир, маним.
Икки дунё – бир қадам,
Ишқимни сизлаганман.

Унча-мунча дунёмас,
Манзилим – ишқ дунёси.
Куйдириб, кул қилса ҳам,
Ишқимдан кечмаганман.

СУРАТИНГИЗ ЧИЗДИРСАМ

Сизни шундай кафтга олиб,
Осмонларга кўтарсам.
Юрак меҳрим, тафтим бериб,
Ой ёнида ўлтирсам.

Сиз келмаган ўшал туним
Тонгги қачон отаркин.
Туш кўряпман уйқудаман,
Ким уйғота оларкин.

Орзуларим осмон бўлди,
Ўн беш кунлик ойдек тўлди.
Ой юзлари доғланибди,
Ким ҳам арта оларкин.

Сизни шундай кўздан олиб,
Суратингиз чиздирсам.
Қароғингизга ишқ солиб,
Изларимдан юргизсам.

Эҳ, бир ширинхаёлманда,
Орзум ширин, не бўпти.
Шеърим тинглаб тонг уйғонди,
Қуёш юзимдан ўпди.

МУҲАББАТ КУЙЧИСИ

(Ҳофиз Муҳаммадкарим Соиповга)

Сиз Муҳаббат куйчисими
Ё Тангримнинг элчиси?
Ишқ аҳлини куйдиргайсиз
Ё вафонинг ўйчиси.

Фурурланиб боқдим, сизда
Ишқ ифорин бўйи бор.
Шашқатор кўзёшингизда
Муҳаббатим ўйи бор.

Энди кўнгил боғимизда
Тиканларга йўл бўлсин.
Алвони ишқ кўйлак кийдим,
Кўнглим сизга тўн бўлсин.

Бизни шундай яратди Ул,
Ҳақ йўлинда қул бўлдик.
Мен боғ бўлсам, сиз унда гул,
Ёна-ёна қул бўлдик.

МЕН ҲАЛИ ЯШАЙМАН ҚУЁШДАЙ ҚУЛИБ

Дунё манзинингга нимага келдим?
Яшайман тошлардан капача қуриб.
Шунчаки бесамар ўтмасин куним,
Чақмоқдай чақнайин, сурон кўтариб.

Ёмонлик – йўлимда қуриган дарахт,
Болталаб ташласам илдизин суриб.
Ишқий муҳаббатдан туғилганим – бахт,
Мен ҳали яшайман Қуёшдай қулиб.

Шундайин яшайки, ҳар бир нафасим,
Ҳар битта сатримда муҳаббат бўлсин.
Шеърларимдан яратай ўтли бир назм,
Ишқсизлар кўнгли ҳам ишқни англасин.

Йўқ, катта кетмадим кичикман ҳамон,
Тангримнинг қўлида ҳақли тарози.
Сизга кўнглим очдим, дилимда иймон,
Мен берган кунига турибман рози.

Худонинг кунига турибман рози.

СЎХ

Ер юзин айланиб, осмон бўлган Сўх,
Кўкдаги бир шамситобон бўлган Сўх,
Рафоқат бобида дoston бўлган Сўх,
Сен менинг таянчим, пойдеворимсан.

Гўзаллик қўшилди сўхлик қизларга,
Қизлар ҳам чирой қарз берди гулларга,
Майсалар кўк бахмал ёйди йўлларга,
Эй гуллар макони, вафодоримсан.

Сен дадам, сен онам, гўзал ёрим Сўх,
Гўзал ёримдайин вафодорим Сўх,
Вафодор қизлардай номус-орим Сўх,
Ҳаётимга ҳамроҳим, дилда боримсан.

Сўх бугун гўзалсан ўтмишингдан ҳам,
Сўхдайин макон бу ер юзида кам,
Кўролмай ўтганнинг дилида алам,
Бу буюк Ватанда улғворимсан.

Осмоннинг устуни бўлмайди, дейсиз,
Бор эди шоҳсутун Сўх осмонида.
Қабрда у руҳсиз ётгани билан,
Умрбод яшайди сўхлик қонида,
Ҳаким Ғойибназар – ифтихоримсан.

Сўх – ошиқ дилимнинг битта бўлаги,
Бугун ўз дилимга ҳавасим келар.
Садриддин Ҳушёрӣ сендайин булбул –
Юз йиллар васфингни юракдан куйлар,
Сўх! Буюк шеъримсан, чин ашъоримсан!

БИР КАМ ДУНЁ

Дўстни душман қилган бир кам дунёдир,
Ота ўз ўғлидан сўрайди узр,
Юраклар меҳрга ташна барибир,
Мурувват не, мендан сўрама, дўстим.

Баҳорлар ўтади, етиб келар куз,
Ёр билан ҳамнафас бораётирмиз.
Лекин кўнгил ярим, дилимиз ёлғиз,
Садоқат не, мендан сўрама, дўстим.

Қизларни бевафо яратган Эгам,
Вафога минг жафо қаратган Эгам.
Содиқ ошиқларнинг кўзларида нам,
Муҳаббат не, мендан сўрама, дўстим.

СЎНГГИ ҚЎНҒИРОҚ

1

Армон бўлди сўнги қўнғироқ,
Селдай оқди кўзда ёшларим.
Дунё ўтар, аммо бизларни
Соғинч қийнар, синфдошларим.

Ҳар сония йил каби ўтди,
Сароб бўлди тилаклар бари.
Қай бирингиз дардингиз айтай,
Эй мактабнинг ширин қизлари.

Бирингизда яқин кунда тўй,
Сирдошларим – синфдошларим.
Етган эмиш сизларда ҳам бўй,
Синфдошлар, жон сирдошларим.

2

Ечай мен хотира тугунларини,
Ҳаётим эртаси бугун кўринар.
Бир зумда ўтажак сўнгги қўнғироқ,
Муаллим, қадрингиз кейин билинар.

Боғ қилиб, уй қуриб, ўстирган билан,
Дадам ҳам босолмас ўрнингиз, устоз.
Юрагим гупиллар, яшамоқ учун,
Керакдир кўрсатган йўлингиз, устоз.

Ҳаёл уммонига чўмилган сари
Қора сочингиздан ёғилади қор.
Тоғлардай бардошли буюк дилингиз
Сочингиздай оппоқ, жуда беғубор.

Менинг юрагимда яшайсиз, буюк
Заҳматингиз учун яна бир таъзим.
Энг гўзал шеъримни шоир бўлиб мен,
Сизга бағишладим, доно муаллим!

ИШҚ

Армоннинг онасисан,
Аламнинг боласисан,
Дилларнинг ноласи-ю,
Кўзёшнинг донасисан –
Ишқ...

Сен сеҳрли, ажалсан,
Сен умрсан, асалсан,
Дармонсан-у, баъзида
Бизни қилган маҳталсан –
Ишқ...

Баъзан ҳаёсан, орсан,
Хиёнатсан, озорсан,
Совуқ қишсан, баҳорсан,
Номардлардан безорсан –
Ишқ...

Соф қалбларнинг султони,
Чин дилларнинг посбони,
Сен вафонинг қадрдони,
Маконсизлар макони –
Ишқ...

Сен осмоннинг устунни,
Соф дилларнинг учқунни,
Дил оҳининг тутунни,
Эҳтирослар қуюни –
Ишқ...

Сен кўкдаги юлдузми?
Қуёшмисан, кундузми
Ёки оддий бир сўзми?
Ахтараман кундузни –
Ишқ...

Ой осмоннинг қўлида,
Юлдузлар ой йўлида,
Сен инсонлар дилида,
Қўшиқларинг тилида –
Ишқ...

Гул этурсан ҳар хорни,
Дардинг давоси борми?
Барча сенга хушторми?
Менингдек гирифторми –
Ишқ...

Чин муҳаббат ё эрмак?
Ҳақиқатми ё эртак?
То дунё бор жавобсиз
Бир саволмисан, айтсам –
Ишқ...

ЖИГАРЛАРИМГА

Инсон ёруғ дунё учун устун бўлмас,
Асли, бир кам ҳаётдир бу, ками тўлмас.
Дийдорлар бор қиёсига сўз топилмас,
Удир сиз-ла қурган ширин суҳбатларим,
Жигарларим, юрагимга яқинларим.

Бирингизни кўриб, кўнглим яйраб кетар,
Бирингиздан озорларим ариб битар,
Дийдорингиз кўриб, бошим кўкка етар,
Дил кўкида чақнаб турган ёлқинларим,
Жигарларим, юрагимга яқинларим.

Ҳаётнинг кўп ташвишларин ортга суриб,
Бир пиёла чой устида суҳбат қуриб,
Минг шукрона дерман сизни омон кўриб,
Яхши-ёмон кунларимда тиргакларим,
Жигарларим, юрагимга яқинларим.

Отам бизни йўллаганлар поклик сари,
Онажоним ўғитлари тилло бари,
Кам бўлмадик, сўзларидан чиқмай нари,
Эл корига яраётган чақинларим,
Жигарларим, юрагимга яқинларим.

Акам, опам – осмонимда юлдузимсиз,
Сингилларим, оппоқ тонгим, кундузимсиз,
Ҳаёт завқли бўлармиди ҳеч сизларсиз,
Сиз-ла татир бахтим, ризқим, қувончларим,
Жигарларим, юрагимга яқинларим.

Тилаганим – қаторлардан бўлмай хато,
Соғ юрайлик, дард бермасин Қодир Худо,
Жигарларни бир-биридан қилмай жудо,
Аллоҳ ўзи қўлаб турсин, азизларим,
Жигарларим, юрагимга яқинларим.

ҲАР КИМНИНГ ҲАМ ҚИЗИ БЎЛСИН

Бу дунёда каму қўстсиз энг бадавлат бўлганда ҳам,
Ҳар кунидан кўнгли тўлиб, шоду хандон кулганда ҳам,
Тоғни талқон айлагувчи куч-қудратга тўлганда ҳам,
Билиб қўйинг, қизи йўқнинг юрагида дарди бўлар.

Қиз боладир онасини сал кўрмаса соғингувчи,
Отасига ҳатто тишлаб турган нонин илингувчи,
Бетоб бўлиб қолсалар-чи, дил-дилидан куюнгувчи,
Билиб қўйинг, қизи йўқнинг юрагида дарди бўлар.

Чорласангиз бир сўз билан, кўзингизга боқиб турса,
Баъзан койиб берсангиз ҳам, меҳри нурдай оқиб турса,
Онажон, деб эркаланса, жонингизга ёқиб турса,
Билиб қўйинг, қизи йўқнинг юрагида дарди бўлар.

Хаста кўнгли бўлсангиз гар, кўзи тўлар олам ёшга,
Пойингизга таъзим этиб, қўймоқ бўлар сизни бошга,
Ота-она фарзанд учун қиёс эрур ой, қуёшга,
Билиб қўйинг, қизи йўқнинг юрагида дарди бўлар.

Гапирсангиз қизингизни, бол томади сўзингиздан,
Меҳрингизни сезса бўлар ёниб турган кўзингиздан,
Ўғлингиз ҳам меҳрибондир, лек ўтмайди қизингиздан,
Билиб қўйинг, қизи йўқнинг юрагида дарди бўлар.

Тангрим сизга ўғилларнинг қаторида қиз ҳам берсин,
Ота-она қиз-ўғилнинг бахту камолини кўрсин,
Азизларим, қизим йўқ, деб бу дунёда чекмангиз ғам,
Бағрингизда набиралар қиз ўрнини босар экан!

ЧИН КҮНГИЛДАН ТИЛАК ҚИЛ

Кўшнинг сендан бой бўлса, ҳасад қила кўрмагин,
Нокас, ифвогар билан сира давра қурмагин,
Меҳнатсиз бой бўламан, деб хомхаёл сурмагин,
Тўрт мучангни соғ қилиб яратганга шуқр қил.

Чайнаётган нонингнинг таъмин сезсанг – суюнгин,
Англаб яхши-ёмонни, идрок этсанг – суюнгин,
Нафас кириб-чиққанда ҳузур этсанг – суюнгин,
Тўрт мучангни соғ қилиб яратганга шуқр қил.

Шуқр қилгин дунёни кўзинг кўргани учун,
Қадамларинг тупроқни ўпиб юргани учун,
Муҳтож бўлмай кимсага юриб-турганинг учун,
Тўрт мучангни соғ қилиб яратганга шуқр қил.

Фарзандингни авайла, тирноққа зорлар қанча,
Зурриёдсиз қариган паноҳсиз хорлар қанча,
Нотавон, хасталикдан армонга ёрлар қанча,
Тўрт мучангни соғ қилиб яратганга шуқр қил.

Гарчи масканинг кулба – ҳузуринг бўлсин экан,
Фарзандлардан, ёрингдан, оҳ, кўнглинг тўлсин экан,
Кетар чоғда одамзод армонсиз ўлсин экан,
Тўрт мучангни соғ қилиб яратганга шуқр қил.

Яратгандан иймонли, солиҳ фарзанд сўрагин,
Дўстинг кўрса, суюнсин, дилга дилбанд сўрагин,
Сенга маслақдош, жони жонга пайванд сўрагин,
Тўрт мучангни соғ қилиб яратганга шуқр қил.

Чин кўнгилдан тилақ қил, истаганинг олурсан,
Шуқр келтирмасанг гар, борингдан ажралурсан,
Ҳалол меҳнатинг билан эл ичра иқболлисан,
Тўрт мучангни соғ қилиб яратганга шуқр қил.

СЕВИБ ЯШАНГ

Севиб яшанг оппоқ тоғларни,
Чақмоқларнинг шиддатин севинг.
Новдаларда гуллар уйғотган
Табиатнинг қудратин севинг.

Севинг тонгда юзингиз силаб,
Ифор бўйли майин шамолни.
Мавжудотга ҳаёт бахш этган
Офтобни – соҳибжамолни.

Пешайвонда болалар очсин,
Севинг қалдирғочнинг сасини,
Ҳовлингизда ҳуру малакдай
Атир сочган гул нафасини.

Эзгуликлар уруғин сочиб,
Севинг инсонларнинг қадрини.
Буюк она мисол аритинг
Ўксик юракларнинг дардини.

Шодлик қайғу, бахт омад берган
Шундай гўзал ҳаётни севинг.
Муғаннийлар созида мунгли
Ҳам ўйноқи баётни севинг.

Киндик қонлар тўкилган гўша,
Севинг уйнинг остонасини,
Боболардан муқаддас мерос
Қадриятлар кошонасини.

Саҳроларда чашмага ташна
Мусофирдай китобни севинг.
Келажакка пойдевор – зиё
Масканлари мактабни севинг.

ТУШЛАР ТАБАРРУК

Ўпиб уйғотади соғинчларингиз,
Йиғлаб, тун илкига берар ҳар сафар.
Тунлар қотил, Бегим, ҳеч сезмадингиз,
Фақат тонглар гўзал, тонглар музаффар!

Йиғлаб, тун илкига берар ҳар сафар,
Уфқ ёниб кетар рашкдан ловуллаб.
Ҳижронга бўй бермай, Жайҳундек қайсар
Кўксимда бир дарё оқар шовуллаб.

Тунлар қотил, Бегим, ҳеч сезмадингиз,
Сачраган қонимдир – намозшомгуллар.
Намозшом боғимни бир кўрмадингиз,
Унда сабр гуллар, тўзимлар гуллар.

Фақат тонглар гўзал, тонглар музаффар,
Субҳидам насимлар суманбар, суюк.
Кипригим илинар, тонгдек муаттар,
Хотирим гуллатган тушлар табаррук!

БАТАН СОҒИНЧЛАРИ

Оқшом. Юрагимга кирди ғулғула,
Безовта дилимда йилларнинг доғи.
Онам экадиргич қашқар гул ила
Чинни гулларини соғиндим чоғи.

Гуриллаб учади хаёлқушларим,
Болалик чоғимга қайтаман бехос.
Супаларда ётиб кўрган тушларим,
Ёғли кулчаларни соғинганим рост.

Пахса деворлардан сакраб, энамдан
Гоҳо шиллигимга еганда хипчин
Кўнглимни топарди катта анҳордан
Олма ўғирлаган ўша тош олчин.

Ўзга юрт сувлари бетаъм, ишқорли,
Одамлар кўниккан, нолимас ҳеч ким.
Мени чучук сувнинг тутар хумори,
Анҳордан ётволиб келар сув ичким.

Жўхори думбулдан қўғирчоқ ясаб,
Айтган аллаларга гуллар хотирим.
Букри тойчоғида олиб учсайди
Сусамбил юртидан келган ботирим!

Гарчи бу ерда ҳам бахтлиман, инон,
Гарчи ҳар дақиқам серфараҳ, сершан.
Сени соғинмаган лаҳзалар ёлғон,
Сенга ичикмаган куним йўқ, Ватан!

ДОРБОЗ

Улуғ бир касб эгалари бор,
Ким ҳам ёмон кўрар полвонни.
Турсунали полвон дейилса,
Бутун водий тикади жонни.

Дуо олиб Ҳожи акадан,
Дунё кезар қанча дорбозлар.
Дор тагида ўзбек аёли
Қолишмайди ҳинду морбоздан.

Дор устида саксон ёшли чол
Шаҳдам қадам ташлар беписанд.
Биз-чи, тўғри йўлда қоқилмай,
Юролсак ҳам бўламиз хурсанд.

Яна бир «касб» десам хатодир,
Қалам аҳли – ижодкорларни.
Фақат шулар босиб ўтарлар
Кўз илғамас минглаб дорларни.

Мана сизга қизиқ томоша,
Таърифини келтирай бир оз.
Кун ўтказар шу дор остида
Минглаб шеърбоз, миллионлаб морбоз.

Яна қанча оч тимсоҳ, қашқир
Шу дорбозга тикади кўзни.
Шўрлик дорбоз гоҳ мажбур бўлар
Билмасликка олмоққа ўзни.

Ёрдам учун қўл чўзганлар кам,
Кутган кўпдир тойрилишини.
Сал бежороқ ташланса қадам,
Билар жондан айрилишини.

Дилни босар хавотир, савол,
Бир ўй ўтар кўнглим қаъридан:
Бундан осон кечар, эҳтимол,
Ўтмоқ Сирот кўприкларидан.

Унда хурлар ёзар аъмолинг,
Ноҳақ сенга урмайдирлар дўқ,
Йиқилсанг ҳам дўзахга магар,
Гуноҳингни биласан ҳеч йўқ.

Бунда эса ижодкор – дорбоз,
Қалам қилган лангартаёқни.
Тоймаслик-чун асрамоғи шарт
Ҳам тилни-ю, ҳамда оёқни.

Ижод аҳлин дема Моҳитун,
Ярми шоҳ-у, ярми сарбозлар.
Улар ширин жони гаровда,
Тиф устида юрган ДОРБОЗЛАР!

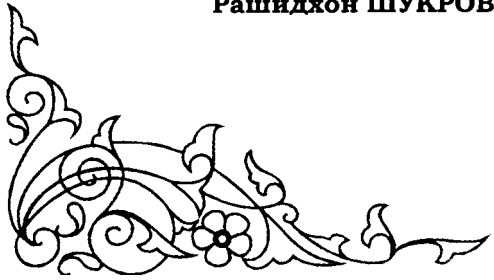
СИЗНИ ДЕЯ

Жуда мушкул Сизсиз яшамоқ,
Ҳатто тушлар, хаёллар оғир.
Нақд бошимда чақади чақмоқ,
Чап кўксимда нимадир оғир.

Илинганим – чаман, гулқаср,
Бирор бора шамол қўпмаган.
Меҳробида бир ишқ – беназир,
Сиздан бошқа ҳеч ким ўпмаган.

Орзуларим тўшлари яро,
Турналарга бўлур аргимчоқ.
Гарчи қисмат тундайн қаро,
Сизга деган тонгларим оппоқ.

Келмасангиз, тонглар ҳам сағир,
Кезинади саболар изсиз.
Жуда оғир, жуда ҳам оғир
Сизни дея яшамоқ Сизсиз...

**БУЮКЛИК КЎРМАДИМ МАЪРИФАТ ҚАДАР
ТЎРТАЙЛАР**

Билимни остонанг ҳатлаб истагин,
Дунёга келибсан, матлаб истагин.
Ноним бутун бўлсин, десанг ҳаётда,
Тоza руҳинг учун мактаб истагин.

* * *

Кўнглингдек мусаффо этгин жаҳонинг,
Рост бўлсанг, ҳамиша омонда жонинг.
Ҳаётда беармон яшайин, десанг,
Умр бўйи уйғоқ бўлсин виждонинг.

* * *

Устозлик шаънингни имконият қил,
Сабоқ берар чоғи тоза ният қил.
Сендан илм кутган шогирдларингни
Дилингни пок айлаб, сўнг тарбият қил.

* * *

Орзуга етмасанг, ҳаётинг ҳечдир,
Донолар дунёда хулқ ила хушдир.
Мақсад йўлларида сабот топмаган
Илмсиз кишилар қанотсиз қушдир.

Муаммо қошида ўзини койиб,
Билимсиз ҳар жойда юради тойиб.
Ҳақиқат юз очар мунозарада,
Билмагани сўраш эмасдур айб.

* * *

Пинҳона сақлама дилрозларингни,
Изҳор эт, энг эзгу эъзозларингни.
Сенга илм берса, дунёни бермиш,
Ҳамиша бошда тут устозларингни.

* * *

Самога талпиниб ўсади қанот,
Бизга дарс бергувчи онадур ҳаёт.
Меҳнат, муҳаббатсиз яралмайди шеър,
Машқ билан ўсади барча истеъдод.

* * *

Бегона айлама қўлингни ишдан,
Мосуво этмагин кўнглингни ишқдан.
Илм эшикларин қуввати меҳнат,
Ақл қувват олар китоб ўқишдан.

* * *

Илм изла дерлар кезиб жаҳонни,
Ким шараф топибди қийнамай жонни.
Маърифатдан келар барча эзгулик,
Тарбия яратар буюк инсонни.

* * *

Буюклик кўрмадим маърифат қадар,
Кимсани мукаррам этмас сийму зар.
Зулматни бир нафас ойдин этмасди,
Бахилнинг измида ой бўлса магар.

* * *

Ақлинг қувват олар тоза шуурдан,
Йўлингни топгайсан тунда ҳам нурдан.
Маърифат гўеки дилдаги қуёш,
Дононинг ҳар сўзи аълодур дурдан.

* * *

Баҳорий чехрада гулдайн иффат,
Маҳсулидир чексиз эзгулик, ҳикмат.
Чақмоқдайин ақл – дилдаги қуёш,
Гўзаллик онаси эрур маърифат.

* * *

Ошиён тутмасин қароғингда нам,
Оташ юрагингда зиё бўлсин жам.
Илму маърифатни машғала қилиб,
Балодан қочмишдур авлиёлар ҳам.

* * *

Илму маърифатга доим чанқоқ бўл,
Сувни симиргандек ташна қолган чўл.
Муаммо қошида иккиланмагин,
Мақсади буюклар, албат, топар йўл.

ХАЛҚИНГГА МЕҲРДУР – ВАТАНГА ХИЗМАТ

Мард боши эгилмас андуҳ селида,
Алпомиш қуввати бўлса белида.
Ёт юртдан изламас толе юлдузин,
Гул боғда кўкарар, йигит элида.

Аждодлар бу юртни севмаган бежиз,
Ризқ излаб, олисга солмаганлар из.
Ватан ҳижронини бошга солмасин,
Тўйган ердан минг бор туққан ер азиз.

Чин инсон бош эгмас ёмғирга, қорга,
Мардлар қишни енгиб, етар баҳорга.
Эътиқоддан юксак бахт йўқ жаҳонда,
Эр йигит Ватанни сотмайди зарга.

Ихтиёр этсанг гар хориж гулбоғин,
Фурқатдан сўрагин юртнинг фиरोқин.
Олислардан Ватан меҳрин топмассан,
Умрингдан азиз бил Ватан тупроғин.

Қадимий мақол бор бу кўҳна Шарқда:
«Қуёш чиқмас эса нур йўқ шафақда».
Туғилган шаҳрида нон тополмаган
Қорин тўйғазолмас ўзга шаҳарда.

Хорижда кўп ажиб корларни кўрдим,
Ҳоруннинг давлати борларни кўрдим.
Симу зар ичинда нажот топмайин,
Ватан тупроғига зорларни кўрдим.

Олисда Ватанни соғиндим чунон,
Кўксимда симобдек титради бу жон.
Товонимни ёт ер тоши куйдирди,
Ватанда бўлмасанг, тор экан жаҳон.

Жон қадар суймоққа Ватанинг бўлсин,
Меҳрини туймоққа Ватанинг бўлсин.
Ҳориганда азиз остонасига
Бошингни қўймоққа Ватанинг бўлсин.

Минг шукр, ҳаётда кўрмадим хорлик,
Боболарим этган бу юртни тортиқ.
Мамнун яшаяпман бахтга ёр бўлиб,
Ҳеч нени севмадим Ватандан ортиқ.

Аввало, англаб ет Эзгулик нима?
Ёлғиз дош беролмас бўронга кема.
Элу юрт бахти деб бос қадамингни,
Ўзгалар гамин е, фақат мен дема.

Ватан меҳрин қўшдик пок қонимизга,
Фозил фарзанддирмиз замонимизга.
Яшармиз она халқ бахтин қўриқлаб,
Ҳаёт синов эрур имонимизга.

Куйдириб ташлади қалбимизни чўғ
Оталар кўксига қадалганда ўқ.
Одил фуқарога фаровон ҳаёт,
Ватан тинчлигидан юксак фахр йўқ.

Яшнаган боғлардек, майли, берма бол,
Элу юрт юкини ўз елкангга ол.
Фақат бош товлама халқнинг коридан,
Қаҳрамон бўлмасанг, инсон бўлиб қол.

Доно елга бермас умрнинг шахтин,
Юракда ўстирар поклик дарахтин.
Элга нафи тегиб яшайди мудом,
Чин инсон ўйлайди барчанинг бахтин.

Мардлик бўлсин ўғил-қизингга нисбат,
Оқилу доно бўл, истасанг иззат.
Кўз нуриддек асра юрт сарҳадини,
Халқингга меҳрдур – Ватанга хизмат.

РАФИҚАМГА

Бугун байрамингиз эрур, онаси,
Қутлайман, келгани боис хонаси.

Тилагим, ҳар бир кун байрамдай бўлсин,
Эътибор, меҳрдан кўнглингиз тўлсин.

Таъриф шу: Сиз ойдир оиламизда,
Ой нури таралар гул чеҳрангиздан.

Расодир ақлингиз, бут Сизда иймон,
Сиз борки, саришта доим хонадон.

Сиз – дилбар рафиқа, меҳрибон она,
Ўн бир набирамга БУВИ – парвона.

Чидайсиз шахматда ушланиб қолсам,
Ҳаттоки, баъзида қовоқ солсам ҳам...

Бир дунё меҳр бор кўзларингизда,
Ифорлар уфурар изларингизда.

Адҳам Мир Саиднинг бахтига ҳар дам
Сизни паноҳида асрасин Эгам!

ҚИЗЛАРГА

Ҳазил

Шеър ўқиб беришим ишташар қизлар,
Шеър ўқиб беринг, деб қисташар қизлар.
Мен эса уларга дегайман шундай:
– Энг яхши ғазал ҳам, қўшиқ ҳам – Сизлар!

Чехрангиз олдида турфа гуллар лол,
Лабларингиз – гунча, қошингиз – ҳилол.
Болдан-да шириндир табассумингиз,
Мамнун боқингиз – шоирга иқбол!

ШАҲАРДАГИ ОТ АРМОНИ

Ҳийла билан тутишиб отни,
Ундан эркни тортиб олдилар.
Сўнг устига жабдуқ уришиб,
Бўйнига ҳам юган солдилар.

Ясатдилар уни чунонам:
Ёлин силаб, тарай бошлашди.
«Озиқли от ҳоримас», – дея,
Меҳр билан қарай бошлашди.

Отнинг эса дилида армон:
Хаёллари тоғлар томонда.
Дерди гўё: «Яшаш кўп оғир –
Эрк бўлмаса, ахир, маконда.

Чавандозлар чиқмас шаҳардан,
Бунда мен бир эрмак ё ҳавас.
Машиналар қайнар саҳардан,
Бундай ҳаёт от учун қафас!»

ЁШЛАР

Ҳаётнинг гуллари – шўх-шодон ёшлар,
Халқимиз эртаси – навқирон ёшлар.

Ватан сарҳадларин қўриқлар ҳушёр,
Жасорат, мардлиги шеър, дoston ёшлар.

Илму фан чўққисин забт этар албат
Фидойи, билимдон, нуктадон ёшлар.

Юрт шаънин жаҳонда қилар ҳимоя
Спортда чиниққан паҳлавон ёшлар.

Табаррук тупроқда ризқ-рўз яратар
Меҳнати ҳаётбахш чин деҳқон ёшлар.

Халқимнинг кўркию фахридир бешак
Хушқалом, қўли гул, меҳрибон ёшлар.

Адҳам дер: ҳур замон, эл-юрт бахтига
Бўлингиз доимо соғ-омон, ёшлар!

ВАТАНИМ БОҒЛАРИДА

Ватаним боғларида ҳайрат ёр бўлар ҳар дам,
Боғ кезган чоғларимда унут бўлар ташвиш, ғам.

Кўзларни қувонтирар сархил олма, анорлар,
Тилларанг беҳилар-у, болдай ноклар, хурмолар.

Бир мен эмас, булбул ҳам боғда қувнаб-ййрайди,
Гулга бўлган меҳрини куйга солиб сайрайди.

Қушларнинг ҳонишлари юрагимни хушлади,
Куз мадҳини битмоқ-чун қўлга қалам ушладим.

Она Ватан, боғларинг доим гуркираб турсин,
Қучоғингда анвойи гуллар ҳиди уфурсин.

Ҳур Ватан боғларида Адҳамга қувонч ҳамдам:
Болдай тотли мевалар халқимни қилур бардам!

АХТАРИНГ

Дўст керак бўлса вафоли, Марғилондан ахтаринг,
Она юртимнинг камоли Марғилондан ахтаринг.

Исламанг мулки Арабдан, Руму Эрондан яна,
Пир керак бўлса дуоли, Марғилондан ахтаринг.

Истасангиз Марғилоний руҳларин ёд айламоқ,
Илму ҳикматни зиёли Марғилондан ахтаринг.

Санъати оламини тутган хушнаво юрт бундадур,
Ҳофизи авжи самоли Марғилондан ахтаринг.

Назмида Рожий, Умидий ҳам Увайсий куйлаган,
Ёр керак бўлса иболи, Марғилондан ахтаринг.

Дейдилар олтин бу водий гавҳари қайда, деманг,
Боғи Эрамдек сафоли Марғилондан ахтаринг.

Етти иқлимда топилмас бу каби гулзор, Карим,
Ўзбекистоннинг жамоли Марғилондан ахтаринг.

СЕВГИ НИҲОЛИ

Дилбар паришон ўйланар, кўринг бу ҳолини,
Қай бахтиёр банд айламиш фикру хаёлини.

Тонг еллари кокилларин мушки билан маст,
Шўхлик қилиб, ўйнаб-қулиб тортар рўмолини.

Ақлу заковат акс этар кўзлар қарошида,
Мафтуни бўлдим, бир кўриб ҳусну жамолини.

Бордим яқинроқ интизор кўз кўзни кўзлади,
Дил бўзлади, тил музлади айтмай саволини.

Тушгач нигоҳи мен томон, кўзгалди ўрнидан,
Кўзлар тамошо айлабон тўймас камолини.

Кетди Каримни ул пари ташлаб фироқига,
Қалб гулшанига ўтқазиб севги ниҳолини.

СОҒИНГАНИМДАН

Лаҳзалар йил бўлди соғинганимдан,
Не бўлса дил бўлди соғинганимдан.

Ул санам фироғи қаддимни букди,
Ғам юки зил бўлди соғинганимдан.

Бошимга ёғилди минг турфа меҳнат,
Жафолар хил бўлди соғинганимдан.

Сўзларим англамас на дўст, на рақиб,
Бу нечук тил бўлди соғинганимдан.

На тонгдан дарак бор, на ёрдан хабар,
Кўзёшим сел бўлди соғинганимдан.

На телба эрурман, на соғ, эй Карим,
Бир ажаб феъл бўлди соғинганимдан.

АДАШМАЙСАН

Йўл юрма бибисмиллоҳ, йўлингдан адашмайсан,
Қўллагай қодир Аллоҳ, йўлингдан адашмайсан.

Саҳарлар қилиб нола, ишқингни қил ҳавола,
Ибодат айла дилхоҳ, йўлингдан адашмайсан.

Отанг ризосин олсанг, онанг дуосин олсанг,
Бу дунё ҳам у дунё йўлингдан адашмайсан.

Нафсинг қўйига кирма, шайтонга қўлинг берма,
Раҳмон бўлса раҳнамо, йўлингдан адашмайсан.

Аллоҳ берса, бой бўлсанг, сахий Ҳотамтой бўлсанг,
Чорлагай Каъбатуллоҳ, йўлингдан адашмайсан.

Бахил, ҳасадгўй бўлма, заифга зулм қилма,
Келганда рўзи жазо йўлингдан адашмайсан.

Етим ҳолини сўрсанг, ёлғизни бориб кўрсанг,
Розидир Расулуллоҳ, йўлингдан адашмайсан.

Аллоҳ бўлса дилингда, шукр бўлса тилингда,
Эй Карим, иншооллоҳ, йўлингдан адашмайсан.

ЮРТНИ СЕВ...

Бу замин сувига ой ҳам юз чаяр,
Гулини баҳормас, ҳатто куз аяр.
Қуёшда тобланган, диллари оташ,
Неча минг Алпомиш ботир улғаяр.
Севсанг, сев севгандай тандаги жонни,
Шунчаки севмагин Ўзбекистонни!

Бу элда қалб уйғоқ, уйғоқ имоним,
Чўлда жаннат барпо қилар деҳқоним.
Тангрининг назари тушган, шу сабаб
Кавсарга монанддир Ўзбекистоним!
Севсанг, сев севгандай тандаги жонни,
Шунчаки севмагин Ўзбекистонни!

Кимдир ўз элига қазир чоҳ, ўра,
Бу жуда ёмондир ғанимдан кўра.
Сен Ватан қадрини билмоқчи бўлсанг,
Юрти йўқ инсондан соғинчин сўра.
Севсанг, сев севгандай тандаги жонни,
Шунчаки севмагин Ўзбекистонни!

Қалбимда ғурурим, номусим, орим,
Мадҳингни куйлайман қўлимда торим.
Беимон кўзлардан, ҳаёсиз кўздан,
Юртимни асрагин, Парвардигорим.
Севсанг, сев севгандай тандаги жонни,
Шунчаки севмагин Ўзбекистонни!

Самода суқланиб қарар малаклар,
Бу халқда имонга чулғоқ юраклар.
Авлиёлар макон этмиш бу юртни,
Ушалгай, пок бўлса ҳар не тилаклар.
Севсанг, сев севгандай тандаги жонни,
Шунчаки севмагин Ўзбекистонни!

ШУКРОНА АЙТ

Қанча кўзи ожиз ўтар дунёдан,
Ранглар жилосини кўролмас бир он.
Сен баҳра оляпсан нурдан, зиёдан,
Шукроналар айтгин, ҳазрати инсон.

Ким яшар куй, кўшиқ недир билмайин,
Кимдир яшамоққа мажбур безабон.
Тангрининг неъматин англаган сайин
Шукроналар айтгин, ҳазрати инсон.

Кимда қўл ишламас, кимида оёқ,
Кимнингдир танида хаста юрак, жон.
Сен-чи соғ, Худога ҳар вақт, ҳар чоқ
Шукроналар айтгин, ҳазрати инсон.

Кўз кўриб, қадамлар ташлаганинг-чун,
Беминнат ош-нонни тишлаганинг-чун,
Ҳур юртда хотиржам яшаганинг-чун
Шукроналар айтгин, ҳазрати инсон.

ИСТАК

Тоблангандай оташда пўлат,
Ишқ ўтида ловуллаб ёнсам.
Тақдир мени чўнг бахтга йўлат –
Шавкат Раҳмон бўлиб уйғонсам.

Ёниб кетса чиркин фикрлар,
Ўткир тигга айланса тилим.
Яратганга қилгум шукрлар,
Поклик сари элтса гар йўлим.

Қанча сиртлон галаси ичра
Яшар эдим шердай мардона.
Яна қанча қашқирлар учрар,
Курашардим яна ва яна.

Аччиқ-аччиқ кўзёшим билан
Ювар эдим могор дилларни.
Дейман: уйғот, дилгинам, тилан,
Тошдай қотган туркий элларни.

Ҳеч бўлмаса, жилла қурса ҳам,
Айирса-да гарчи ҳушимдан,
Қилмас эди заррача алам,
Шавкат Раҳмон бўлсам тушимда.

Уйғонмасдим атайин минг йил...

ЎША КУН ЯҚИНДИР...

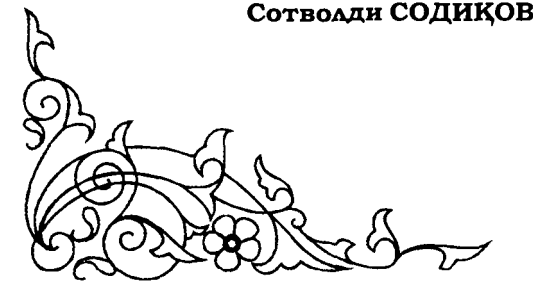
Эркаклик суврати мавжуддир ҳайҳот,
Аммо аёлга хос мойиллиги бор.
Қилпанглаб яшайди бутун умрбод,
Бегонадир унга номус бирла ор.

Ғалати зотмисан-зот-да ўзиям,
Дуч келмайин яшар арслон дафига.
Бўрилар тўдаси енгилса қай дам,
Қўшилиб кетади итлар сафига.

Қашқирлар шундайин азалдан-азал,
Чиқмайди очиқ жанг – энг буюк ишга!
Ҳазар қилар жонин олмоққа ажал,
Омад боқмагандай хотинчалишга.

Бир куни қалдироқ портлар зўриқиб,
Қўрқувдан кўзингга жо бўлар жонинг.
Кўзгута боққанча кетасан қўрқиб,
Ногаҳон уйғониб қолса имонинг.

Ўша кун яқиндир, ўша кун яқин...

АҚД ТИШИ

Бесар ўғлон дердилар уни,
Уйга меҳмон келса, масалан,
Ҳали ҳеч ким чўзмай қўлини,
У тушира бошлар асадан.

Ё кексалар ўртасидан нақ
Йўлни тикка солиб ўтарди.
Фоз-ўрдакни қилиб тумтароқ,
Хўтикни терс миниб кетарди.

Танаффусда эшик ёнида
Туриб олиб шундоқ кўндаланг,
Болаларнинг тегиб жонига,
Оёғидан чаларди, қаранг.

Тиши оғриб қолди-ю бир кун,
Тонгда чопди врач қошига –
Ойисининг рўмолин Турсун
Ўраб, чирмаб жағу бошига.

Келган эди биринчи бўлиб,
Унга эди биринчи навбат.
Ҳадемай кенг йўлак ҳам тўлиб,
Кутардилар врачни фақат.

Мана у ҳам келди ва шу дам:
– Ким биринчи? Кирсин, – деди у.
Қўйиб Турсун бир-икки қадам,
Бирдан босди шўрликни гулу.

Ранги қум-қум ўчиққан эди,
Бермас эди дилгинаси дов:
– Кира қолинг, опажон, – деди, –
Навбатимни айладим сийлов.

Кўп ўтмасдан чиқди «опажон»,
Турсун тагин кирмоғи маҳол:
– Сиз ҳам киринг, майли, бобожон,
– Хўп болам, – деб йўртиб қолди чол.

Чол ҳам чиқди ўтмай кўп фурсат,
Турсун боқди ортига шу дам:
– Галим бериб, этайин хурсанд,
Кира қолинг, амаки, сиз ҳам.

«Амаки» ҳам кирди, сўнг «хола»,
«Тоға», «ача», «аяжон», «амма»...
Ҳаммасига гал берди бола,
Кириб-чиқди бирма-бир ҳамма.

Алқардилар уни муттасил,
Асл ўғлон дейишиб чиндан.
Бу мақтовлар этдими таъсир,
Ўзгаргандек бўлди таҳсиндан.

Боқса бир пайт қопти бир ўзи,
Борди шаҳдам журъат-ла кириб.
Врач унинг тиши илдизин
Оғритмасдан олди суғуриб.

Чопқиллади автобус томон,
Талпинди-ю чиқмоққа жадал,
Ниманидир эслаб у шу он,
Кутди, бериб катталарга гал.

Кўрса, турар ана бўш ўрин,
Ўтирмоқчи бўлди-ю, аммо
Бир бобонинг тутди-да қўлин
Ўтқаздириб қўйди шу асно.
Чол ўрнига аста ўтириб:

– Балли, бўтам, камол топ, – деди.
Шу топ Турсун милкини туртиб,
Ақл тиши чиқмоқда эди.

ҲАШАРЧИ ҚУШЛАР

Кун бўйи неча топқир
Гувва ёйилиб тушар.
Отам дейди: ҳушёр тур,
Келди ҳашарчи қушлар.
Узумларнинг бошини
Мўр-малаҳдек тутади.
Кўриб чўқилашини,
Зардам ошиб кетади.
Кўтарганида отам
Ток зангини қийналиб,
Булар юришган у дам
Қайлардадир куй чалиб.
У хомток қилган чоқда
Булар четдан боқишиб –
Ҳорманг, дейиш қаёқда,
Ўтган қанот қоқишиб.
Узум дорилаганда
Сўзсиз кўзлари тушган.
Эҳтимолки, ўшанда
Фирт нодонга йўйишган.
Отам меҳнатидан бу
Бол тўла ҳар олтин бош.
Ҳуснига кириб суқи,
Мўралаб ўтар қуёш.
Мана энди тайёрга
Айёр, қаранг, бу қушлар.
Ҳар куни неча бора
Дувва ёприлиб тушар.
Муаллимим ҳам қизиқ,
Қушлар – дўстимиз, дейди.
Бу дўстлар нафси бузуқ,
Сархилини чўқийди.

Темир, ойнак, тунука
Осиб, даранглатсам ҳам,
Чаляпсан демас кимга,
Шуниси қилар алам.
Рогатка билан боплаб,
Тинчитай дейман, бироқ
Муаллимим айтган гап
Эсга тушади шу чоқ.
Рост, ҳашаротга ғарот
Келтиришар ёз маҳал.
Шу ёғи бор-да фақат,
Шуниси ўйлатар сал.
Қўлдан келар йўқ эса
Тинчитиб қўйиш паққос.
...Қилиб қуруқ пўписа,
Ҳайдаб соламан, холос.

МУАЛЛИМ ВА МЕН

Шу ҳам қишми –
На аёз, на қор,
Чарақлайди қуёш ҳар куни.
Хазонрезги бўлса-да, чинор
Турар ҳануз тўкмай баргини.
Қор ёғса-ку ўйнаб қорбўрон
Ва майдонда ясаб қорбобо,
Маза қилсанг кўтариб сурон...
Аммо борлиқ баҳордек гўё.
Кўнглим нохуш бўлиб бу ҳолдан,
Мактаб томон йўл олдим наҳор.
Фикрларим буткул чувалган,
Дердим ичда: ёғ, ёғсанг-чи, қор!!!
Келган экан чамаси галим,
Қулоқ солмай «мен»... «Мен атай»га,
Сўраб қолди мендан муаллим:
– Бизнинг ўлка жойлашган қайга?
– Экваторга, – дедим турибоқ,
– Нима? – деди муаллим ҳанг-манг.

– Экваторга, – қайтардим шу чоқ,
 Синфни тутди қийқириқ, жаранг:
 – Домла, экватордан бу ўзи,
 Қоралигин қаранг – нақ қозон.
 Қайсарлигим бор-да, шу кези
 Яна тутиб қолди ногаҳон:
 – Экваторга, – дедим хотиржам –
 (Муаллимда тоқ эди тоқат),
 Вақтинча бу, – қўйдим қўшиб ҳам, –
 Ўлкамиз шу бир қишга фақат.
 Келаси қиш ўрнига қайтар,
 Ҳа, гапларим тўғри, муаллим.
 Муаллимим зардаси қайнар:
 – Сенга буни ким ўргатди, ким?
 Ундоқ эса – ё тавба, ажаб,
 Ҳей, зарарча эс борми санда?
 Бизнинг ўлка сувда сандираб,
 Сузиб юрган айсберг экан-да?
 Тушунтирмақ бўлдим:
 – Ёғмай қор,
 Ёздагидек қуёш ярқираб,
 Қилчалик ҳам музламай анҳор,
 Оқиб турар сувлар шарқираб.
 Чаналарни тахт қилиб, кўпдан
 Биз бўлсаг-у сирпанишга шай –
 Қор ёғмаса қиш бўйи кўкдан,
 Не дер буни экватор демай!
 – Сафсатани топибсан-да заб, –
 Домла кулиб, сўнг қовоқ уйди:
 – Фанга сиғмас бундақанги гап –
 Билинг шуни, – деб «2» қўйди.
 «2» қўйди.
 Уҳ тортдим узун,
 Тушунмади фикримни маним,
 Тушунмади экватор сўзин
 Қиш қишлигин қилмаган учун
 Қишга аччиқ қилиб айтганим.

ЎЗИМИЗНИНГ СОЙ ЯХШИ ЭКАН

Оқ сув бир ён,
Кўк сув бир ёндан
Кенг ўзанда жўшар гувиллаб,
Еллар эсиб тоғлар томондан,
Сой устида учар ғув-ғувлаб.
Хув нариги тоғда қор чақнар,
Бошланади ўшандан Оқсув.
Бир тарафда Қуббон нақ яхна,
Югуртади кўм-кўк сувни у.
Қирғоқда бир томирни ушлаб,
Сувга аста тушмасанг агар,
Одам унга эмасдир ҳеч гап,
Чирпиратиб кетар муқаррар.
Мен-ку мен-а, катталар ҳатто
Тушишади бўлиб эҳтиёт.
Нимагаки, гирдоблар бежо,
Тўлқинлари шитоб ва шаддод.
Сув-чи, музнинг ўзгинаси нақ,
Сузолмайсан унда мириқиб.
Бир нафасда баданда титроқ,
Кетасан тез қирғоққа чиқиб.
Сал нарида ўрдаклар шу кез
Ошиб ўйнар умбалоқ сувда.
Совуқлигин сезмасми, дейсиз,
Улар учун маза-да жуда.
Ҳавас қилиб мен ҳам шу асно,
Ўйнадим-у умбалоқ ошиб,
Муздек сувда туролмай аммо,
Ўзни отдим қирғоққа шошиб.
Тоғ ҳавоси соз-у, о, нечун
Суви эмас экан илиқроқ?
Тинмай унда эртаю кечин
Ўйнар эдим ошиб умбалоқ.
Югуради ана сув силлиқ,
Қўлни солсанг, санчар муз, тикан.
Гарчи лойқа бўлса-да, илиқ
Ўзимизнинг сой яхши экан.

ДЕВОРНИНГ ҲАМ ҚУЛОҒИ БОР...

Халқдаги гап

Сендан бездим жуда ҳам,
Экансан кўп муттаҳам.
Айтгил ўзи ниманг кам,
Фиску фасод булоғи,
Эй деворнинг қулоғи!..

Ўлчайсан ҳар қадамим,
Излайсан недур камим.
Сенда бордур аламим!..
Кетмас юракнинг доғи,
Эй деворнинг қулоғи!..

Иғвогардир оғайнинг,
Шайтон оға ё қайнинг,
Борми ўзи тайининг?
Иблиснинг ҳамтовоғи,
Эй деворнинг қулоғи!..

Бир чўқиб, ўн қарайсан,
Жанжалга ўт қалайсан,
Ўзи нега ярайсан?
Такаббурнинг димоғи,
Эй деворнинг қулоғи!..

Сендан барча тўйгандур,
Қарамай ҳам қўйгандур,
Охиратинг куйгандур,
Бордур ҳали сўроғи,
Эй деворнинг қулоғи!..

Етар, битсин озорлар,
Йўқолсин дилозорлар,
Қуласин бу деворлар,
Паймонанг тўлди чоғи,
Эй деворнинг қулоғи!..

ҲАЁТ ТЕОРЕМАСИ

Кўп куйинма, жонсарақ одам,
Сендан ҳеч ким рози бўлмайди.
Ўзи шундай яралган олам,
Сендан ҳеч ким рози бўлмайди.

Кетган пайти қўлларингдан зар
Четга қараб ўтади дўстлар.
Юз ўгирар қариндошлар ҳам,
Сендан ҳеч ким рози бўлмайди.

Берсанг, менга оз берибди, дер,
Товуқ эмас, ғоз берибди, дер.
Фалончига соз берибди, дер,
Сендан ҳеч ким рози бўлмайди.

Лабин бурар тўрдан жой берсанг,
Камчилигин излар тўй берсанг,
Арқон қани, дейди, қўй берсанг,
Сендан ҳеч ким рози бўлмайди.

Фигонимдан чиқиб дард-тутун,
Бир хулоса чиқардим бугун:
Ғийбатчининг ози бўлмайди,
Сендан ҳеч ким рози бўлмайди.

ҲАЗИЛ ШЕЪР

Қирқ йил яшагандайман хотинбой билан,
Гарчи у ўттиз беш, мен ўттиз тўққиз.
У ҳануз беллашар тўлин ой билан,
Қўй оғзидан бир чўп олмаган ҳануз...

Чарчаб келсам ишдан, бошлайди араз,
Сиздан сира кўнглим тўлмайди, дейди.
Сизга иш бўлса бас, қоғоз бўлса бас,
Мен билан ишингиз бўлмайди, дейди.

Уйга гўё меҳмон бўлиб кетасиз,
Менга қолар кир-чир, киярларингиз.
Қуёш кўринмасдан ишда нетасиз?
Ё кутиб қоларми суярларингиз?!

Боғлаб берибдими дунёни менга,
Токай чидай, ахир, асабим қақшаб.
Қонунларимизда эр-хотин тенг-а,
Яшай энди мен ҳам одамга ўхшаб...

Гоҳо ўйланаман, балки у ҳақдир,
Чидолмай кўзларин намлик қилади.
Аёлга кўп ташвиш ортган шум тақдир,
Баъзан қирқта жони камлик қилади...

Биз эрлар гоҳ-гоҳ кўзимиз чархлаб,
Кўча-кўйга нигоҳ ташлаб оламиз.
Чойхона бизники – кўнглимиз чоғлаб,
Тихирлик қилмайди йиғлаб боламиз.

Улар-чи, эртадан то шомга қадар
Рўзгорнинг камини бутлаш билан банд.
Гоҳо аёллигин тамом унутар,
Оила шаънини кўтариб баланд!..

Шул-чун аёлингиз димоғин чоғланг,
Армонин ўлдилинг, эркак дўстларим.
Омонат жонингиз жонига боғланг,
Кўнглини тўлдилинг, эркак дўстларим!

Нақ қирқ йил яшадик хотинбой билан,
Гарчи у ўттиз беш, мен ўттиз тўққиз.
У ҳануз беллашар тўлин ой билан,
Кўй оғзидан бир чўп олмаган ҳануз...

ВАТАН ЧИЗГИЛАРИ

Ўтиб кетган элни соғинсанг,
Унутилган тилни соғинсанг,
Кўклам пайти адирларга чиқ.

Руҳингга бир нажот изласанг,
Умидингга қанот изласанг,
Бойчечакнинг сўзини эшит.

Илоҳий бир севги тиласанг,
Гуноҳингга тавба айласанг,
Бойчечакнинг оёғидан ўп.

Отам заҳматидан
Онам оромигача
Чўзилган масофа –
Мен учун Ватан!

Яхшиликдан қамашар кўзим,
Димоғимда зангори нафас.
Майсаларга бир айтсам дейман:
Юрагимдан тошар ўтли сас...

Пешвоз чиқар барча кўкламга,
Чинорлар ҳам мамнун, мардона...
Бу кўкламни биринчи бўлиб
Кутиб олар бизнинг Фарғона!

ИЗҲОР

Ў, Фарғона,
Сен борсан-у, мен борман,
Онамдайин азизсан,
Отамдайин хокисор.
Ўзимдайин кўраман сени –
Тама қилмаган,
 Бўйин эгмаган,
Қайга бормасин,
 Сўзин бермаган...
Бўронлар ҳам писандмас
Сенга, чунки ўзинг бўрон!
Чинорларнинг кучоғида,
Алласида уйғонган бўрон,
Дарвоқе, чинорлар –
Ерга ботган панжаларинг.
Япроғида ўйноқлайди нур,
Нурлар ичра яшар бир неча ҳур –
Ўтган улуғлар, фидойи жонлар...
Номингни юрагимга
 Ўзиб олганман.
Томиримда оқаётган қоним,
Вужуддаги жоним нима бўлибди,
Аслида, сен эурсан жоним!
Яна нима ҳам дердим, сенга
Таъзим қилгим келаверади,
Бағринга сингиб, суюблар то
Сенга айлангим келаверади...

ОНАМ ХОТИРАСИГА

Она, сизни йўқотиб қўйдим,
Оғир экан йўқотиш дарди.
Қани энди, кўзга суртардим,
Топа олсам изингиз гардин.

Олдингидай эмас ҳаётим,
Борингизда бошқача эди.
Энди билдим, аттангда қолдим,
Эркалигим айрилиқ еди...

Тушимга ҳам кирмайсиз, ҳадеб
Ўйлайвериб эздим кўнглимни.
Жуда ёмон кўриб қолганман
Сизни олиб кетган ўлимни...

Яхшиямки, сабр, шукр бор,
Мени алдаб, алқаб юришар.
Яхшиямки, опа-синглим бор,
Ўрнингизга йўқлаб туришар.

Соғинчларим бўлмайди адо,
Армонларим ўзи бир дунё.
Бароридан келганда ишим,
Сезадирман, қўллайсиз гўё...

Сиздан жуда қарзим кўп эди,
Ўйласам ўт тушар танимга.
Беролмаган сизга меҳримни
Беролсам бас опа-синглимга.

Борингизда бошқача эдим,
Йўғингизда ўзимни едим...

* * *

Кўнглим чирпиракдир шамолда,
Шамол тинмай ўйнайверади,
Олмалари ер билан битта
Ҳовли мени қўмсайверади...
Сувни пиширмоқчи булган чойидиш,
Таом қайнаётган қора ўчоқлар:
— Қани ўша кулгуси кумуш,
Қани? — дея мени сўроқлар...
Олмалари ер билан битта,
Бодомзорлар изларимга зор...
Муаттар бўйларин асраб хотирда,
Садарайҳонлар ҳам боқар интизор...
Ўша мўъжазгина, гўзал қишлоқда
Мени софингучи битта нигоҳ бор...
Ойга яқин бўлган терак шохида
Мен учун аталган битта титроқ бор...
Кезиб қанча пойтахт кўчаларини,
Кўзларимга қувонч, шодлик тақмадим...
Мунисим — онамнинг юрагидек кенг,
Улканроқ Ватанни топмадим...

* * *

Болалигим кўрган ариқлар,
Мени эслаб яшаяпсизми?
Лола унган лойшувоқ томга
Юрагимни бошляяпсизми?
Довуччасин қизғонмаган шох,
Жажжи қўлим хотирингдами?
Қувончларин аямаган боғ,
Кулгуларим ёдингиздами?
Дунёсига исмим яширган
Бақатерак ҳали омонми?
Энг биринчи титроғим кўрган
Яшил япроқ ҳали ҳам борми?
Қишлоқ, ўша сен билган уйда
Қалдирғочлар учиб-еларми?
Оҳ, ҳали ҳам ўша ҳовлидан
Муҳаббатнинг иси келарми?

* * *

Эй мен севган дунё!
Кипригинг аросига
Қуйилай, керакмидим?
Хаёлингга гул бўлиб
Бир кулай, керакмидим?
Тушларингда ой каби
Ёритсам ўйларингни...
Нурлар ичра кўзингга
Бир келай, керакмидим?

Эй мен севган дунё!
Орзуим — сенинг битта
Титроғинг бўлиб қолсам...
Қабоғинг устидаги
Сўроринг бўлиб қолсам,
Ерларга ишонмасанг,
Кўзингга тутиб турсанг,
Киприкларингда ўйнаб

Туроринг бўлиб қолсам...
Шунда битта бахт учун
Кўзмунчоқ бўлармидим?

Эй мен севган дунё!
Гуноҳим – сени суйиб,
Куйикларингда қолдимми?
Дил эшигингда кутиб,
Бемурод-ла қолдимми?
Юрагимни хазондек
Учириб йўлларингда...
Ўйнадингни, бешафқат?
Шу кунларга қолдимми?
Сени кўрмасам, дунё,
Бир куним кўрармидим?
Бахтлар ёғиб бошимга,
Бахтлироқ бўлармидим?
Эҳ-ҳ, дунё!

* * *

Гулманми ҳали ҳам хаёлингизда
Ёки момик гулдек тўзиб битдимми?
Кўнглингизнинг сирли деворларидан
Бир ҳовуч тупроқдек кўчиб тушдимми?
Муҳаббат на экан, ўргандингизми?
Қандайин кўзларга ботишни...
Ёки ўзга кўнгила айвонларида
Беғубор тонг бўлиб отишни...
Ҳалитдан тикилиб: – Тўзғиди, деманг,
Бу ним пушти гулнинг баҳори...
Вафосизлигингиз кўрмасин олам,
Ёки қаҳратоннинг совуқ шамоли...
Ҳали гуллашим бор, адо бўлмасман,
Ҳали дунёларни ҳайрон этгулик...
Энди фироқларга асло кўнмасман,
На гуноҳим бордир, тўзиб кетгулик...
Ҳали ҳаммангизни ҳайрон этарман...

* * *

Ойнинг нурларини синдирманг,
– Сизга тароқ ясаб берай, – деб...
Юлдузнинг кўксини куйдирманг,
Совиган кўнглимга чўғлар терай деб...
Энди кеч...
Энди “севаман” деб ҳайқирманг,
Чўчиб кетишади тунларим...
Кутмайман, ёнимга сира ҳам келманг,
Сизсиз ҳам чиройли ўтар кунларим...
Энди кеч,
Энди кеч,
Энди...

* * *

Мени ёрнинг кўзларидан ахтаринг...
Титроқларининг ичидан ахтаринг...
Бу вужудим фироғида яшаса ҳам,
Киприкларининг учидан ахтаринг...
Мен ёр юрагида бир куй бўлгум бор...
Юрагини оқизгувчи сел бўлгум бор...
Мени агар ёр дунёси истамаса,
Юрагининг қирғоғида ўлгум бор...
Ул ёр ўзга ёрлар билан кетса ҳам, майли,
Кўнглин ўша бегонага тутса ҳам, майли,
Мен аларда бир баҳорий чечак бўлиб,
Кўзларининг ўртасида ўссам ҳам, майли...
Мени ёрнинг кўзларидан ахтаринг...

* * *

Кўзингиз-ла мактублар битинг,
Кипригим-ла ўқиб олай ман...
Кўзингизда кўнглингиз тутинг,
Ишқ дардини уқиб олай ман...

Ҳовучимда тўла туйғулар,
Бари сизга, сизга аталган,
Сизни кўрсам, юрагим гуллар...
Кўзим кўзингизга қадалган...
Ман биламан, сизга керакман
Хаёлингиз ёритмоқ учун...
Дунёнгизда катта тиргакман,
Туриб берай етганча кучим...
Кўзларимда муҳаббат рақси,
Кўзларимда заррача гард йўқ...
Кўзларимда кўзингиз акси,
Севгингиздан кўзларимда чўқ...
Мен биламан, менга КЕРАКСИЗ...

* * *

Болалигим — ёмғирларда қолган гиёҳ,
Энди сени сўроқлаб ҳам тополмасман.
Болалигим — оқиб кетган ул гулимоҳ,
Кўзларимга олиб сени чополмасман...
Болалигим — юлдузларнинг шивирлари,
Энам эккан райҳонларда қолиб кетди...
Онам айтган эртақларнинг ҳур қизлари
Болаликни сандиғига солиб кетди...
Аллалари, қувончлари, қўшиқлари,
Жимжимадор, тахтиравон, кўшклари,
Толиб беринг, она, қайда бешиқларим,
Деган савол юрагимга ботиб кетди...
Шундан бери қанча тонглар чопиб ўтди,
Сочларимда неча тунлар ётиб ўтди...
Болаликнинг қиқир-қиқир кулгулари
Мени ҳаёт дарёсига отиб кетди...

ЮРТИМ

Зараутсой қояси тўрт минг йиллик китобинг,
“Авесто”нинг ғояси эзгуликка хитобинг,
Дунё таваллудидан бошланади ҳисобинг,
Коинот айвонида қуёшга тенгдош юртим,
Офтобдайин қадимий, офтобдайин ёш юртим.

Тупроғинг жаннатлардан олингани рост экан,
Анжирларинг лаззати беҳиштларга хос экан,
Чучук тилли жилғалар Кавсарга қиёс экан,
Бахти бутун ўзбекка Тангридан тортиқ юртим,
Бир сиқим тупроғи ҳам оламдан ортиқ юртим.

Замин қайноқ кўксидан меҳрини бермиш, қара –
Сутдек тоза булоқлар қўшиғи тинмас сира,
Дунё томи Ҳимолай – Боботоққа набира,
Ўркач-ўркач қирлари тоғдек улуғвор юртим,
Тоғларига тикилган қутлуғ туғи бор юртим.

Парча атласинг олиб, кўкка учар камалак,
Ёмғирларда сирғалиб ерга тушар камалак,
Самодан қайтиб, яна бағринг қучар камалак,
Меҳринг оҳанрабодек ўзига чорлар, юртим,
Қучоғингда чечаклар юлдуздек порлар, юртим.

Бобо, десам, Фарғоний Нил бўйдан сас берар,
Ал-Хоразмий Бағдодда “ал-жабр”дан дарс берар,
Жаҳонгашта Бухорий муҳибларга даст берар,
Жаҳонга илму урфон улашган устоз юртим,
Навий навосидан мукаммал, мумтоз юртим.

Эй муҳаббат маскани, эй оқибат кўрғони,
Эй валийлар Ватани, улуғ пирлар макони,
Муборак бўлсин мангу мустақиллик даврони,
Жонфидо бир болангман, жоним, жонажон юртим,
Камолимни кўргайсан, мунис онажон юртим!

КЎНГЛИМ СЕВГИНГИЗГА...

Кўнглим севгингизга бутунлай кўнди,
Гўё унут бўлди кўҳна андуҳим.
Қайноқ қалбингиздан бўшатинг энди,
Совуқ шамоларга ўргансин руҳим.

Нозик қўлларингиз оҳиста тутиб,
Ушлашни унутдим қилич дастини.
Ғийбатчи, ғирромлар қулай вақт кутиб
Турибди олмоққа мендан қасдини.

Мени висол билан сийламанг ортиқ,
Ҳижрон оташида тоблансин юрак.
Ширин сўз, табассум айламанг тортиқ,
Менга алам керак, изтироб керак.

Токи дил денгиздай жунбушга келсин,
Тошларни емирсин асов тўлқиним.
Бағримда қуюнлар югуриб-елсин,
Довулар, тўфонлар бўлсин бетиним.

Гўзалим, сўзларим ботмасин офир,
Ҳозир қўйнингизда ухлаш пайтимас.
Ўзимни уйғота олмасам, ахир,
Ғафлатдан кўз оч, деб ҳеч кимса айтмас!

КЎНГЛИМ СИНИҚЛАРИ

Кўнглим синиқлари шишадек эриб,
Кўзимда қалқиди икки томчиси.
Ётибман тупроққа кўксимни бериб,
Елкамни эзади айрилиқ ҳиси.

Бир онда рангини йўқотди дунё,
Билмадим кўрганим ўнгим ё тушим?
Еттинчи осмонда юргандим гўё,
Лаҳзада чақмоқдек заминга тушдим.

Зулматни ёритди қалбимдаги нур,
Ошкора кўринди не бўлса ниҳон –
Барини рўйи рост англади шуур,
Ўзини кўрсатди маккора ҳижрон.

Юрак деб, керак деб, асраб юрардим,
Кўксимга худойим таққан туморни.
Нега тушунмайди ҳеч кимса дардим –
Севгисиз ҳаётнинг маънисини борми?

Йўқ, асло, кўнмайман бундай тақдирга,
Севгилим, кетавер, майли, ёнимдан.
Муҳаббат кетмайди сен билан бирга,
Муҳаббат жой олар менинг жонимдан.

БИР АЖИБ ТУЙГУ БОР

Бир ажиб туйгу бор кўнглимда, гоҳо
Дарёдек сокин-у, жилгадек жўшқин.
Уни ифодалаб бўлмас мутлақо,
Тил ожиз айтмоққа унинг қўшигин.

Унга бўйсунди ақлу ихтиёр,
Ҳукмидан бир лаҳза кетмасдан нари.
Югуриб хизматин қилади хаёл
Содиқ итоаткор бир қул сингари.

Унинг ҳукми билан кўзларда фақат
Бир сурат кўринар қайта ва қайта.
Тил унинг зулмидан олади роҳат,
Фақат бир исмни айта ва айта.

На ақл, на кўнгил, на тил, на вужуд
Қаршилиқ қилади ҳукму раъйига.
Агарда истаса борлиқ, бору буд
Сўзсиз бош эгади унинг пойига.

Бу туйгу ҳар недан устун келади,
Бу – муҳаббат, десам кўнмайди юрак.
Севги тушунчаси торлик қилади,
Ундан-да буюкроқ бошқа ном керак!

* * *

Қалдирғочнинг қанотига дардим ёзиб,
Айрилиқнинг қўшиғини тўйиб айтдим.
Армонларим юрагимга босиб-босиб,
Азиз ёрим, тўйингиздан йиғлаб қайтдим...

Бу дунёнинг ғамларини тўплаб-тўплаб,
Ҳижрон дарди яна менга юзин тутди...
Ўтган висол дамларини эслаб-эслаб,
Азиз ёрим, тўйингиздан йиғлаб қайтдим...

Не қилайин, чорасизман, бағрим тиглаб,
Аламларим, ситамларим ичга ютдим...
Сизга дилдан ширин-ширин бахтлар тилаб,
Азиз ёрим, тўйингиздан йиғлаб қайтдим...

* * *

Соғинчларим узун-узун йўлларимдир,
Йўлларимда гумоналар униб-ўсган,
Соғинчларим қўлларимдир, қўлларимдир,
Кафти билан ёр васлидан юзим тўсган...
Айрилиққа қайлиқ бўлдим...

Армонларим сочларимга қадалган гул,
Дардларимнинг кокиллари сумбул-сумбул,
Йўлим тўсар ҳижрон деган ялмоғиз, тул...
Айрилиққа қайлиқ бўлдим...

Оқ-воҳларим улкан тоғдир, улкан тоғдир,
Фироқларим ишқ водийда қузғун, зоғдир,
Сингай десам, ер қаттиғ-у, кўк йироқдир...
Айрилиққа қайлиқ бўлдим...

Соғинчларим илон бўлиб чақар мени,
Соғинчларим оловларга ёқар мени,
Соғинчларим алдов билан боқар мени...
Айрилиққа қайлиқ бўлдим...

СЎНГГИ ИЛИНЖ

Мен сизни кўп кутдим, сарғайди кунлар,
Иложсиз имконга термулдим маъюс.
Юрак деб аталмиш менинг юртимга
Ҳижрон этагида кириб келди куз...

Кутардим, деразам ортида ҳилол
Маҳзун термуларди менга ичикиб...
Хабар келтиролмайдилар увиллар шамол,
Сиз ўтган йўлларга бошини уриб...

Сўнги япроқ каби титрарди вужуд,
Барибир кутардим сизни дил интиқ.
Наҳотки давосиз дардмикан севги?
Чиқмаган жонимдан умидмиди ишқ?

ТОНГ

Тонг отмоқда садафдек тоза,
Гўдак нафасидек беғубор.
Шудринг ўйнар майсалар узра,
Табиат паридек бетакрор.

Тонг отмоқда, олам уйғонар,
Олисларда ёришади уфқ.
Кўкда ҳилол аста тўлғонар,
Самони забт этгандек маъшуқ.

Тонг отмоқда, субҳи сабода
Эпкинлардан яйрайди дилим.
Тун пардаси тортилиб аста,
Бошланмоқда янги бугуним...

* * *

Ой чиққан оқшомда эсладим сени,
Ой юзингни ойга қиёслаб.
Юлдузларга боқиб тўймадим,
Ахир, улар кўзингга монанд.

Қуёш тафтин юрагинг, дея,
Нурларида исингим келди.
Кўкда сузган оппоқ булутдай
Оғушингга талпингим келди...

Шамол турса – нафасинг, дедим,
Қучоқ очдим энтикиб унга.
Ҳамма нарса эслатар сени,
Ҳамма нарса ўхшайди сенга...

* * *

Олисинг буғдойи бўлиқ кўринар,
Чироғи ёруғдан ёруғ кўринар.
Довон йўлларига яна қор тушди,
Онажон, йўлларим тўсиқ кўринар...

Бунча олисларни хушлаб югурдим,
Тикон боссам, лабим тишлаб югурдим.
Энди дийдорингиз интизориман,
Нега илдимизни эрта сугурдим?

Асли, қиз тақдири палахмонтошдир,
Ё отилган, ёхуд сотилган бошдир.
Қанча кўп йиқилсанг, шунча азизроқ,
Фарзанд бахти учун бахтинг талошдир.

Дуо қилинг, юким енгил кўтарай,
Менам Алпомишдай ўғиллар кўрай.
Бошим қоронғи-ю, юрагим ёруғ,
Биби Фотиманинг йўлидан юрай.

Қиш қаҳри эриркан баҳор кўшқида,
Баҳор тўлишади ёзнинг ишқида.
Янги фарзанд кутган қизингиз йиғлар,
Омонлик ишқида, оқлик ишқида...

* * *

Саратоннинг сояси ширин,
Жондан ўтиб кетар иссиғи.
Марвартақлар марварид тўқар
Остонада ўрик пишиғи...

Ўнгиб кетган хотираларим
Юрак тилар кўнгил синиғи.
Чорвоқларда чиройли қизлар
Очмоқдалар севги сандиғин.

Дугонажон, қизчанг бўйлари
Бўйгинангга қолгандир етиб.
Қувлашмачоқ ўйнар ўйларим,
Калишчамни киёлмам қайтиб...

Қўшни йигит менга гул бериб,
Сенга берган эди хатини.
Бугун айтсанг, тан олмас, ахир,
Сендан кўрди саодатини.

Энди ҳовли кўраларидан
Мўраламай кўйгандирсанам.
Тасбеҳлардан тизиб битталаб
Бўйнимизга тақарди энам.

Бугун бўйнимизда не иш бор,
Бўғзимизда минг бир ташвиши.
Чанг кўчалар чангиб борадир,
Қайнамоқда Умр пишиғи...

Осмондаги ойларни ойна тутиб тўхтатдим.

Халқ кўшиғидан

Хуш боринг, бедил ёрим,
Бегонадир ўйларим.
Бир сўз билан ҳайрона
Вайронадир ўйларим.
Осмондаги ойларга ойна тутиб бўларми?
Ойнадан сиз боқсангиз боқмай ўтиб бўларми?..

Ажаб, кўнгил ёғармиш,
Ёмғиргул ҳам бўлармиш.
Ёмғиргуллар сайлида
Севмаганлар ўлармиш.
Осмондаги ойларга ойна тутиб бўларми?
Ойнадан сиз боққанда боқмай ўтиб бўларми?..

Чарх айланмиш — яна сиз...
Барг айланмиш — яна куз..
Шунча бегоналикда
Адашиб ҳам кетмабмиз.
Осмондаги ойларга ойна тутиб бўларми?
Ойнадан сиз боқсангиз боқмай ўтиб бўларми..

Тегрангизда юлдузлар,
Малаксиймо ҳур қизлар.
Фам шаробин тотмаган
Қизда юрак на қилар.
Биз турганда ишқ ўтин ёқмай ўтиб бўларми?
Осмондаги ойларга ойна тутиб бўларми?

ОТАМНИНГ БОФИ

Чайқалади бир бош узум, танасидан
Кечмоқликка шайланади тўп-тўп этиб.
Отам кўкка ялинади: “Тўкилмагин,
Болагинам келса эди тезроқ етиб”.
Чуғурлашар завқи ошиб қушчаларим,
Ўғирламоқ ниятида айланади.
Йўлим пойлар отам ҳар кун ҳориб-ҳориб,
Ишқомдаги узум каби қийналади.
Йиқилади бир-бирларин суяб барглар,
Совуқ шамол аямасдан қамчилайди.
Кўйлагини ёяди куз ҳовлимизга,
Отам эса юрагини ҳовучлайди.
Қанчалар югурмай, қанчалар елмай,
Шамолнинг йўллари очилиб кетар.
Юксақда қийналиб бир бош узум-эй
Отамнинг кафтига сочилиб кетар.

ХАВОТИР

Кўнглим, сенга кўндим,
Сенга суяндим,
Юдузларга яна бошимни урдим.
Юргин, Қўқонларга бориб келайлик,
Мана, майсалардан арғимчоқ қурдим.

“Сиздан хабарлар йўқ, хавотирлар бор”,
Эшикка қулфни солмадим яна.
Тамом. Кетаман, деб сўз берган эдим,
Бу кеча мен сизга бормадим яна.
Қўқон шамоллари жудаям шаддод,
Мусичалар патин учириб келар.
Балки хат ёзмасиз, ёзганингиз ҳам
Кабутарлар йўлда тушириб келар.

СОҒИНЧ

Юрак чўкиб борар, юрак улғайиб,
Тун ярим девордан ошиб кетади.
Мен фарёд чекаман соғиниб сизни,
Ой яна индамай тошиб кетади.
Тўзғиган кунларга овора бўлиб,
Мен сизни унутдим баъзан, онажон.
Кўксимни кўтара олмайман бугун,
Танимда қолмади ҳатто ширин жон.
Мунчаям шошасиз, мунчаям, кунлар
Менинг манзилимга қўймоқда нуқта.
Йиғлама, баҳорим, раҳмат, майсажон,
Соғиниб келибсиз сиз мени қайта.
Ахир боролмайман сиздай онамга,
Тўзғиган сочларин қўёлмам силаб.
Ана катта дунё — энг катта ҳовли
Мени ўтаяпти бирма-бир синаб.
“Омонмикан, дейсиз, – Соғмикан болам?”,
Ўйлайсиз бир қошиқ ичган ошимни.
Бошлаб боролмайман ўзимни сизга,
Кўтариб юрибман ҳаёт тошини.

МУНДАРИЖА

<i>И. ҒАҒУРОВ. Адир олмаси</i>	3
Эркин ВОҲИДОВ	12
Анвар ОБИДЖОН	21
Охунжон ҲАКИМОВ	26
Иқбол МИРЗО	29
Малика МИРЗАЕВА	34
Муҳтарама УЛУҒОВА	38
Комил ЖҶРА	42
Анвар ЮНУС	46
Йўлдош СОЛИЖОНОВ	50
Энахон СИДДИҚОВА	54
Исмоил Маҳмуд МАРҒИЛОНИЙ	60
ТУРСУН АЛИ	64
Матлуба ДЕҲҚОН қизи	68
Мақсуда ЭГАМБЕРДИЕВА	72
Зуҳра АЛИЕВА	74
Баҳодир ИСО	77
Мақсуда ЭРҒАШЕВА	82
Сиддиқ МҶМИН	86
Дилбар ҲАМЗАХҶЖАЕВА	90
Фулом ФАТҶИДДИН	94
МансурхҶжа ХҶЖАЕВ	98
Муҳаммад ҒОЗИ	100
Сайдали ОДИЛОВ	104
Мирзажон ИСЛОМОВ	108
Муҳаббат ИБРОҶИМОВА	111
Марҳабо КАРИМОВА	113
Назиржон НАЗАРОВ	115
Толиб ТУРСУНОВ	117
Маъмура АБДУРАҶИМОВА	119
Ойдин ТЕМИРОВА	121
Аъзам ИСМОИЛ	125
Толибжон РҶЗИБОЕВ	130
Карима АШУРОВА	132
Нурхон РАИМОВА	134
Гулбаҳор САИД ҒАНИ	135

Ўткир ХИДИРОВ	139
Фаридахон ҲУСАИНОВА	143
Зокиржон ФОЗИЛ	146
Аъзам НАЗИРИЙ	150
Абдулла СОДИҚ	152
Қаҳҳоржон ЙЎЛЧИЕВ	156
Маҳфузахон РАҲИМОВА	158
Абдулмуталиб ИМОМОВ	159
Нурхон СОЛИЕВА	162
Садриддин ҲУШЁРИЙ	166
Ўктамхон СОЛИЕВА	170
Ҳанифа УММАТҚУЛОВА	174
Рашидхон ШУКРОВ	178
Адҳам МИР САИД	183
Абдукарим ЖУМАБОЕВ	186
Жаҳонгир ФОЗИЛ	189
Сотволди СОДИҚОВ	192
Акрамжон АЗИЗОВ	198
Холиқ НАЗАР	202
Озода ТЎРАҚУЛОВА	205
Азизбек АНВАР	210
Зумрадхон МАДАМИНОВА	214
Мухтасар ТОЖИМАМАТОВА	217
Нигора РАҲМОНОВА	220

Адабий-бадний нашр

ФАРФОНА ОҶАНГЛАРИ

Муҳаррир: Абдулла ШАРОПОВ
Мусаҳҳиҳ: Хуршид ИБРОҶИМОВ
Бадний муҳаррир: Феруза НАЗАРОВА
Техник муҳаррир: ШАҲРИЁР

Нашриёт лицензияси: АИ №134, 27.04.2009.

Теришга 14.09.2010 йилда берилди.

Босишга рухсат этилди: 18.01.2011 й. Офсет қоғози.

Қоғоз бичими: 84x108 1/32. Вookman гарнитураси. Офсет усулида босилди. Ҳисоб-нашриёт т.: 8,6+ 4,7 суратли илова.

Шартли б.т.: 12,6. Адади: 1000 нусха.

Буюртма № 24

«AKADEMNASHR» нашриётида нашрга тайёрланди.

100156, Тошкент шаҳри, Чилонзор тумани, 20^А-мавзе, 42-уй.

Тел: (+998 97) 331-56-22 **e-mail:** akademnashr@mail.ru

“КОҶИ NUR” МЧЖ босмаҳонасида чоп этилди.

Тошкент шаҳри, Машинасозлар мавзеси, 4-уй.